Krishna Pradeep's 21st Century IAS

Since : 2003

Producing Next Generation Leaders for Good Governance

A/C Campus

APPSC

Prelims Cum Mains Based

News Summary (TM)

Current Affairs

MAY - 2026

https://t.me/kpiasacademy/6154

TOPICS

APPSC News Summary 3

- బీచ్ శాండ్ ఖనిజాల అన్వేషణకు ప్రధాన కేంద్రంగా ఎదుగుతున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ 3
- తిరుపతిలో పొన్న కాల్వ ఉత్సవం (Ponna Kaluva Utsavam at Tirupati) 5
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చంద్రబాబు నాయుడు పారిశ్రామిక ఊతం (Industrial Push): నిర్మాణాత్మక మార్పులు, వ్యూహాత్మక లోతు, ఎదురవుతున్న సవాళ్లు 8
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పట్టాదారు పాస్‌బుక్‌లు: భూమి యాజమాన్య హక్కు, చట్టబద్ధత, పాలనలో మార్పులు 10
- జపాన్ స్కిల్ మొబిలిటీ పార్టనర్‌షిప్: జపాన్ ఆటోమొబైల్ తయారీ రంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ యువత 12
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అభివృద్ధి చెందుతున్న డేటా సెంటర్, అత్యాధునిక తయారీ వ్యవస్థ 15
- 'మీ ఇంటికి – మీ డాక్టర్': ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని పేద కుటుంబాల కోసం ఇంటి వద్దకే ఆరోగ్య సేవలు 18
- మూడవ, నాలుగవ బిడ్డకు నగదు ప్రోత్సాహకాలు (Cash Incentives) ఇవ్వాలని యోచిస్తున్న ఏపీ ప్రభుత్వం 22
- ఆంధ్రప్రదేశ్ డీప్-టెక్ స్కిల్లింగ్ (Deep-Tech Skilling) చొరవ: భవిష్యత్తుకు సిద్ధమైన శ్రామిక శక్తిని నిర్మించడం 27
- ఆంధ్రప్రదేశ్–సింగపూర్ సహకారం: డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్, అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్, MICE (మైస్) విధానం 30
- GTM టూరిజం అవార్డ్స్ 2026లో ఆంధ్రప్రదేశ్ "ఉత్తమ పర్యాటక ప్రమోషన్ రాష్ట్రం"గా నిలిచింది 34
- అమరావతి క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్స్ టెస్ట్ బెడ్ 38
- 2028 నాటికి 36 సాగునీటి ప్రాజెక్టుల పూర్తికి ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలవ్యవధి నిర్ధారణ 42
- ఆంధ్ర విద్యా విధానం (Andhra Model of Education): 100 శాతం పాఠశాల నమోదు లక్ష్యం 45
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్ (Operation Clean Sweep) 49
- ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి ఇద్దరికి 2026 పద్మశ్రీ పురస్కారాలు: గరిమెళ్ల బాలకృష్ణ ప్రసాద్, వెంపటి కుటుంబ శాస్త్రి 53
- గ్రామీణ ఉపాధి, అభివృద్ధిని పెంచడానికి ఎంఎస్ఎంఈ పార్క్‌ల కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించిన ఏపీ ప్రభుత్వం 55
- డ్వాక్రా మహిళలకు రూ. 10 లక్షల పూచీకత్తు లేని రుణాలను అందిస్తున్న ఏపీ ప్రభుత్వం 59
- విజయవాడ నుంచి భారతదేశపు మొట్టమొదటి స్వదేశీ సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్ ప్రయోగం 62
- ఇరాన్ యుద్ధం, రుతుపవనాలు: గుజరాత్ ధో (Dhow) వాణిజ్యానికి సలయా ఓడరేవు ఎందుకు కీలకం? 68

APPSC News Summary

బీచ్ శాండ్ ఖనిజాల అన్వేషణకు ప్రధాన కేంద్రంగా ఎదుగుతున్న ఆంధ్రప్రదేశ్

మూలం : ది హిందూ / బిజినెస్ లైన్ (The Hindu / BusinessLine)

ప్రాముఖ్యత : భౌగోళిక ఆధారిత ఖనిజ వనరులు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు భౌగోళిక శాస్త్రం

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ కోసం:

- బీచ్ శాండ్ ఖనిజాలు (Beach Sand Minerals), ఇల్మెనైట్ (Ilmenite), రూటైల్ (Rutile), మోనాజైట్ (Monazite), జిర్కాన్ (Zircon), గార్నెట్ (Garnet), సిల్లిమనైట్ (Sillimanite), థోరియం (Thorium), అరుదైన భూమి మూలకాలు (Rare Earth Elements), ప్లేసర్ డిపాజిట్లు (Placer Deposits).

మెయిన్స్ కోసం:

- తీరప్రాంత ప్రక్రియలు (Coastal processes), ఖనిజ ఆర్థిక వ్యవస్థ, అరుదైన భూమి మూలకాల సరఫరా గొలుసులు (Rare earth supply chains), అణుశక్తి వనరులు, పర్యావరణ పాలన (Environmental governance).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

తూర్పు తీరప్రాంతంలో బీచ్ శాండ్ ఖనిజాల (Beach Sand Minerals) అన్వేషణ, అభివృద్ధిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒక అగ్రగామి రాష్ట్రంగా ఎదుగుతోంది. భారతదేశ మొత్తం నిల్వల్లో దాదాపు 25% ఈ రాష్ట్రంలోనే ఉన్నాయి. దీనితో తమిళనాడు తర్వాత రెండవ స్థానంలో ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్, ప్రధాన ఖనిజ ఆధారిత పారిశ్రామిక కేంద్రంగా వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతోంది.

తీరప్రాంత భౌగోళిక స్థానం, నిల్వల ఏర్పాటు (Coastal Location and Formation of Deposits)

- బంగాళాఖాతం వెంబడి ఉన్న భౌగోళిక స్థానం, ప్రధాన నదుల అవక్షేప రవాణా (Sediment transport) వ్యవస్థల వల్లే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఈ బీచ్ శాండ్ ఖనిజాలు ఏర్పడ్డాయి.
- ముఖ్యంగా శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం వంటి ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాల్లోని గార, ఎచ్చెర్ల, రణస్థలం, భీమునిపట్నం, నక్కపల్లి ప్రాంతాల్లో ఈ నిల్వలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా, కోనసీమ జిల్లాల తీరప్రాంతాల్లో కూడా ఇవి విస్తరించి ఉన్నాయి.
- దీర్ఘకాలిక భౌగోళిక ప్రక్రియల ద్వారా ఈ ఖనిజాలు ఏర్పడతాయి.
- గోదావరి, కృష్ణా వంటి నదులు లోతైన పీఠభూమి ప్రాంతాల నుండి ఖనిజాలతో కూడిన అవక్షేపాలను (Sediments) తీరం వైపు రవాణా చేస్తాయి.
- ఈ అవక్షేపాలు సముద్రాన్ని చేరుకున్నప్పుడు, అలల తాకిడి (Wave action), సముద్ర ప్రవాహాలు (Tidal currents) తేలికపాటి కణాలను తొలగించి, బరువైన ఖనిజాలను ఒకచోట చేరుస్తాయి.
- దీని ఫలితంగా "ప్లేసర్ డిపాజిట్లు" (Placer deposits) ఏర్పడతాయి. అంటే, ఆర్థికంగా విలువైన ఖనిజాలు బీచ్‌లు, ఇసుక తిన్నెలు (Dunes), తీరప్రాంత మైదానాల్లో పేరుకుపోతాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో విస్తరణ, వనరుల ప్రొఫైల్ (Distribution and Resource Profile in AP)

- భారతదేశంలో అంచనా వేసిన మొత్తం 838 మిలియన్ టన్నుల బీచ్ శాండ్ ఖనిజ నిల్వల్లో, ఆంధ్రప్రదేశ్ సుమారు 211 మిలియన్ టన్నుల నిల్వలను కలిగి ఉంది.
- రూటైల్ (Rutile), మోనాజైట్ (Monazite) నిల్వల్లో ఈ రాష్ట్రం భారతదేశంలోనే మొదటి స్థానంలో ఉంది. అలాగే ఇల్మెనైట్ (Ilmenite) నిల్వల్లో రెండవ స్థానంలో ఉంది.
- ఇప్పటికే పలు డిపాజిట్లలో తవ్వకాలు జరుగుతున్నాయి. కొనసాగుతున్న అన్వేషణలో మరిన్ని నిల్వలు బయటపడుతున్నాయి. ఇది భవిష్యత్తులో ఈ రంగం మరింత విస్తరించేందుకు బలమైన అవకాశాలను సూచిస్తుంది.

ఖనిజాల కూర్పు, ఉపయోగాలు (Mineral Composition and Uses)

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని బీచ్ శాండ్ ఖనిజాలు పారిశ్రామికంగా ఎంతో ప్రాముఖ్యత కలిగిన వివిధ రకాల భారీ ఖనిజాల (Heavy minerals) సమూహాన్ని కలిగి ఉన్నాయి.

- **ఇల్మెనైట్ (Ilmenite):** టైటానియం డయాక్సైడ్ వెలికితీతకు దీనిని విస్తృతంగా ఉపయోగిస్తారు. ఇది పెయింట్స్, ప్లాస్టిక్స్, కాగితం పరిశ్రమలలో చాలా అవసరం. టైటానియం బలం, తుప్పు పట్టని గుణం (Corrosion resistance) కారణంగా దీనిని ఏరోస్పేస్, ఇంజనీరింగ్ రంగాలలో కూడా ఉపయోగిస్తారు.
- **రూటైల్ (Rutile):** ఇది అధిక-గ్రేడ్ టైటానియం ఖనిజం. విమానాల తయారీ, రక్షణ పరికరాలు, అత్యున్నత ఇంజనీరింగ్ విడిభాగాలకు కీలకమైన టైటానియం లోహం ఉత్పత్తిలో దీనిని వాడతారు.
- **మోనాజైట్ (Monazite):** ఇందులో థోరియంతో పాటు అరుదైన భూమి మూలకాలు (Rare earth elements) ఉంటాయి కాబట్టి ఇది చాలా ముఖ్యమైనది. అరుదైన భూమి మూలకాలను ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానంలో ఉపయోగిస్తారు. థోరియం అణుశక్తి ఉత్పత్తికి (Nuclear energy) ఉపయోగపడుతుంది. అందుకే ఈ ఖనిజంపై ప్రభుత్వ నియంత్రణ ఎక్కువగా ఉంటుంది.
- **జిర్కాన్ (Zircon):** అత్యధిక ఉష్ణోగ్రతలను తట్టుకునే (Thermal stability), తుప్పు పట్టని లక్షణాల కారణంగా దీనిని సిరామిక్ పరిశ్రమల్లో విస్తృతంగా ఉపయోగిస్తారు. అణు రియాక్టర్లలో కూడా దీనికి ఉపయోగాలు ఉన్నాయి.
- **గార్నెట్ (Garnet):** ఇది పారిశ్రామిక అబ్రాసివ్ (Industrial abrasive) గా పనిచేస్తుంది. సాండ్‌బ్లాస్టింగ్ (Sandblasting), వాటర్‌జెట్ కటింగ్ (Waterjet cutting) ప్రక్రియలలో దీనిని ఉపయోగిస్తారు.
- **సిల్లిమనైట్ (Sillimanite):** దీనిని రిఫ్రాక్టరీ పరిశ్రమల్లో (అధిక ఉష్ణోగ్రతలను తట్టుకునే సామగ్రి తయారీలో) వాడతారు. కొలిమి లైనింగ్‌లు (Furnace linings), పారిశ్రామిక బట్టీల (Kilns) వంటి అత్యధిక ఉష్ణోగ్రతలను తట్టుకోవాల్సిన చోట ఇది అవసరం.

ఇంధన, సాంకేతిక వ్యవస్థల్లో వీటి పాత్ర (Role in Energy and Technology Systems)

- బీచ్ శాండ్ ఖనిజాల ప్రాముఖ్యత విద్యుత్, అత్యాధునిక సాంకేతిక రంగాలకు కూడా విస్తరిస్తోంది.
- మోనాజైట్ నుండి లభించే **థోరియం (Thorium)** భారతదేశ దీర్ఘకాలిక అణుశక్తి కార్యక్రమానికి ఒక ముఖ్యమైన వనరు. సుస్థిర శక్తి ఉత్పత్తి లక్ష్యంగా చేపట్టిన మూడు-దశల అణు వ్యూహంలో (Three-stage strategy) ఇది కీలకం.
- ఈ ఖనిజాలలో ఉండే **అరుదైన భూమి మూలకాలు (REEs)** ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలు, విండ్ టర్బైన్‌ల వంటి పునరుత్పాదక ఇంధన వ్యవస్థలు, సెమీకండక్టర్లు వంటి ఎలక్ట్రానిక్స్ తయారీతో సహా ఆధునిక సాంకేతికతలకు అత్యవసరం.
- రక్షణ సాంకేతికతలలో కూడా ఇవి కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. ఇది సాంకేతిక పురోగతికి ఈ ఖనిజాలను అంతర్భాగంగా (Integral) చేస్తుంది.

పర్యావరణ ఆందోళనలు (Environmental Concerns)

- పర్యావరణపరంగా అత్యంత సున్నితమైన (Ecologically sensitive) తీరప్రాంతాల్లో బీచ్ శాండ్ మైనింగ్ జరుగుతుంది. ఇక్కడ అవాంతరాలు ఏర్పడితే తీరప్రాంత కోత

(Coastal erosion), ఆవాసాల విధ్వంసానికి (Habitat degradation) దారితీస్తుంది.

- నియంత్రణ లేని తవ్వకాల వల్ల భూగర్భ జలాల నాణ్యత దెబ్బతింటుంది. అలాగే మత్స్య, వ్యవసాయ రంగాలపై ఆధారపడిన ప్రజల జీవనోపాధికి నష్టం కలుగుతుంది.

అందువల్ల, సుస్థిరతను నిర్ధారించడానికి 'కోస్టల్ రెగ్యులేషన్ జోన్' (CRZ) నిబంధనలు, 'పర్యావరణ ప్రభావ అంచనా' (EIA) ప్రక్రియల కింద ఈ మైనింగ్ కార్యకలాపాలను తప్పనిసరిగా నియంత్రించాలి.

తిరుపతిలో పొన్న కాల్వ ఉత్సవం (Ponna Kaluva Utsavam at Tirupati)

మూలం: ది హిందూ (The Hindu)

ప్రాముఖ్యత: జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ I (కళలు, సంస్కృతి - Art & Culture) | ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) - ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆలయ సంప్రదాయాలు (Temple Traditions), పండుగలు, పవిత్ర భౌగోళిక ప్రాంతాలు (Sacred Geography).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ముఖ్యమైన కీలక పదాలు:

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** పొన్న కాల్వ ఉత్సవం, చిత్ర పౌర్ణమి, ఉత్సవ మూర్తి, గోవిందరాజ స్వామి, తిరుపతి, తిరుచానూరు, వైష్ణవ మతం (Vaishnavism), ఆగమ శాస్త్రం (Agama Shastra), ఆలయ ఊరేగింపు (Temple Procession).
- **మెయిన్స్ కోసం:** పవిత్ర భౌగోళిక ప్రాంతాలు (Sacred geography), ఆలయ నెట్‌వర్క్‌లు, ఆచారాల పర్యావరణ శాస్త్రం (Ritual ecology), మతంలో వాతావరణ ఆధారిత మార్పులు (Seasonal adaptation in religion), టీటీడీ (TTD) సంస్థాగత పాత్ర.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన ఒక సాంప్రదాయక వైష్ణవ కాల ఆధారిత ఆచారంగా (Seasonal ritual) భావించే 'పొన్న కాల్వ ఉత్సవాన్ని' తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం (TTD) ఇటీవలే నిర్వహించింది. తిరుపతిలో చిత్ర పౌర్ణమి (Chitra Pournami) రోజున శ్రీదేవి, భూదేవి సమేత గోవిందరాజ స్వామికి ఈ ఉత్సవం జరిపారు.

పొన్న కాల్వ ఉత్సవంలో.. ఆలయం, నీటి కాలువ (Water Channel) కు మధ్య ఉన్న లింక్

- శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి ఆలయం నుంచి సుమారు ఐదు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న పొన్న కాల్వ (Ponna Kaluva) వరకు ఉత్సవ మూర్తిని లాంఛనప్రాయంగా ఊరేగించడాన్నే పొన్న కాల్వ ఉత్సవం అంటారు.
- పవిత్ర స్థలం (Sacred space) అంటే కేవలం ఆలయం లోపల మాత్రమే కాదు, చుట్టుపక్కల ఉన్న ప్రకృతి దృశ్యాలకు (Natural landscape) కూడా దాని విస్తరణ ఉందని ఈ ఆచారం తెలియజేస్తుంది.

తిరుపతి ఒక బహుళ-ఆలయ వైష్ణవ పుణ్యక్షేత్రం (Multi-Temple Vaishnavite Sacred Complex)

- తిరుపతి చుట్టూ ఉన్న విస్తృత వైష్ణవ ఆలయాల నెట్‌వర్క్‌లో భాగంగా ఈ ఉత్సవాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి.
- ఈ నెట్‌వర్క్‌లో తిరుమల కొండలపైన ఉన్న శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామి ఆలయం, తిరుచానూరులో పద్మావతి అమ్మవారి ఆలయం, తిరుపతి పట్టణంలోని శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి ఆలయం ఉన్నాయి.
- ఈ ఆలయాలన్నీ విష్ణువు, ఆయన దేవేరుల (Consorts) వివిధ రూపాలను సూచిస్తాయి. ఇవన్నీ కలిసి ఒక సమగ్ర తీర్థయాత్రా వ్యవస్థను ఏర్పరుస్తాయి.

ద్రావిడ ఆలయ ఆచారంలో ఉత్సవ మూర్తి ఊరేగింపు ఒక ముఖ్య లక్షణం

- పండుగ సమయంలో ఉత్సవ మూర్తిని (Processional deities) బయటకు తీసుకురావడం ఆగమ (Agamic) సంప్రదాయాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. అంటే ఈ సంప్రదాయంలో విగ్రహాన్ని కాలానుగుణంగా గర్భగుడి (Sanctum) నుంచి బయటకు తీసుకువస్తారు.
- భక్తులకు దేవుడిని చేరువ చేయడం, దేవుడు-భక్తుల మధ్య పరస్పర సంబంధాన్ని ఈ ఆచారం సూచిస్తుంది.

- సింహాచలం (Simhachalam Temple), శ్రీకాళహస్తి (Srikalahasti Temple) ఆలయాల్లో కూడా ఇలాంటి ఊరేగింపు సంప్రదాయాలు కనిపిస్తాయి. అంటే, ఈ ఆచారాలు దక్షిణ భారత ఆలయ సంస్కృతిలో ఒక సాధారణ లక్షణమని అర్థం చేసుకోవచ్చు.

వైష్ణవ ఆరాధనా పద్ధతులలో నీటి ఆచారాల (Water Rituals) అనుసంధానం

- పరిమళ ద్రవ్యాలను (Aromatic substances) ఉపయోగిస్తూ, నీటితో నిండిన మండపంలో (Water-filled mandapam) దేవుడికి పవిత్ర స్నానం చేయించడం ఈ ఉత్సవంలో ముఖ్యమైన భాగం.
- తిరుమల వెంకటేశ్వర ఆలయంలో జరిగే తెప్పోత్సవం (Teppotsavam) వంటి కోనేటి పండుగలలో (Temple tank festivals) కూడా నీటితో కూడిన ఆచారాలు కనిపిస్తాయి. ఇందులో దేవుడిని నీటిపై ఊరేగిస్తారు.
- ఆచారాలలో నీటి వనరులను (Water bodies) ఉపయోగించడం ద్వారా అటు పర్యావరణ (Ecological), ఇటు పవిత్ర వనరులుగా (Sacred resources) వాటికి ఉన్న ద్వంద్వ పాత్ర (Dual role) తెలుస్తుంది.

ప్రాంతీయ ఆలయ పండుగలకు 'చిత్ర పౌర్ణమి' ఒక మార్కర్ లాంటిది

- ఈ పండుగను చిత్ర పౌర్ణమి (Chitra Pournami) రోజున నిర్వహించడం, ఆలయ ఆచారాలను నిర్ణయించడంలో చంద్రమానం క్యాలెండర్‌కు (Lunar calendar) ఉన్న ప్రాముఖ్యతను తెలుపుతుంది.
- దక్షిణ భారతదేశం అంతటా ఈ పౌర్ణమి రోజున అనేక మతపరమైన ఆచారాలు (Religious observances) పాటిస్తారు.
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో దీనిని వైష్ణవ, శైవ సంప్రదాయాలతో అనుసంధానించారు. దీని ద్వారా ప్రాంతీయ పండుగలు విస్తృతమైన క్యాలెండర్ వ్యవస్థలతో (Calendrical systems) ఎలా సమకాలీకరించబడ్డాయో (Synchronised) అర్థం చేసుకోవచ్చు.

కొండపై ఉన్న ఆలయాలు, నదీ పరీవాహక ఆలయాలు (Riverine Temples), ఆచారాల అనుసంధానం

- ఈ ఉత్సవంలో ఆలయం, నీటి కాలువ (Water channel) మధ్య ఉన్న సంబంధం ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటా కనిపించే పవిత్ర భౌగోళిక ప్రాంతాల విస్తృత నమూనాను (Pattern) ప్రతిబింబిస్తుంది.
- తిరుమల వెంకటేశ్వర స్వామి ఆలయం, అన్నవరం సత్యనారాయణ స్వామి ఆలయం (Annavaram Satyanarayana Swamy Temple) వంటి కొండపై ఉన్న ఆలయాలు తరచుగా సమీపంలోని నీటి వనరులు (Water bodies) లేదా ఆచార ప్రదేశాలతో (Ritual sites) సంబంధం కలిగి ఉంటాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పండుగలు (Andhra Pradesh Festivals)

పండుగ (Festival)	సంబంధిత దేవుడు/థీమ్	ప్రాంతం (Location)	సమయం/సీజన్ (Time/Season)	ముఖ్య లక్షణాలు / ప్రిలిమ్స్ వాస్తవాలు (Key Features)
పొన్న కాల్వ ఉత్సవం	శ్రీ మహా విష్ణువు (శ్రీదేవి, భూదేవి సమేత గోవిందరాజ స్వామి)	తిరుపతి	చిత్ర పౌర్ణమి (ఏప్రిల్-మే)	వేసవికి ప్రతీక. దేవుళ్లను ఊరేగింపుగా నీటి మండపానికి తీసుకువెళతారు. వట్టివేరు వంటి చల్లని ద్రవ్యాలతో అభిషేకం చేస్తారు. వాతావరణం-సంస్కృతి అనుసంధానాన్ని (Climate–culture linkage) ప్రతిబింబిస్తుంది.
బ్రహ్మోత్సవాలు	శ్రీ వెంకటేశ్వర	తిరుమల	వార్షికోత్సవం	9 రోజుల భారీ ఉత్సవం. గరుడ వాహన సేవ చాలా

పండుగ (Festival)	సంబంధిత దేవుడు/థీమ్	ప్రాంతం (Location)	సమయం/సీజన్ (Time/Season)	ముఖ్య లక్షణాలు / ఫ్రిలిమ్స్ వాస్తవాలు (Key Features)
	స్వామి	వెంకటేశ్వర స్వామి ఆలయం	(సాధారణంగా సెప్టెంబర్-అక్టోబర్)	ముఖ్యం. ఉత్సవ మూర్తి ఊరేగింపు సంప్రదాయాన్ని (Procession tradition) ప్రదర్శిస్తుంది.
ఉగాది	తెలుగు నూతన సంవత్సరం	ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటా	చైత్ర మాసం (మార్చి-ఏప్రిల్)	కొత్త సంవత్సర (సంవత్సర) ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది. ఉగాది పచ్చడి (6 రుచులు) జీవితంలోని వివిధ భావోద్వేగాలను (Emotions) సూచిస్తుంది.
సంక్రాంతి	పంట పండుగ (సూర్యుడు మకర రాశిలోకి ప్రవేశించడం)	కోస్తా ఆంధ్ర	జనవరి	3 రోజుల పండుగ: భోగి, సంక్రాంతి, కనుమ. పశువుల పూజ, ముగ్గులు వేస్తారు. వ్యవసాయ చక్రంతో (Agriculture cycle) ముడిపడి ఉంటుంది.
తిరుపతి గంగమ్మ జాతర	గంగమ్మ తల్లి	తిరుపతి	మే	జానపద పండుగ (Folk festival). పాల్గొనేవారు వేషాలు (Disguises) వేసుకుంటారు. గ్రామదేవత (Gramadevata) సంప్రదాయం, స్థానిక విశ్వాస వ్యవస్థలను ప్రతిబింబిస్తుంది.
కనకదుర్గ నవరాత్రులు	దుర్గా దేవి	విజయవాడ (ఇంద్రకీలాద్రి కొండ)	సెప్టెంబర్-అక్టోబర్	9 రోజుల దసరా పండుగ. ప్రతిరోజూ దేవుడికి వివిధ అలంకారాలు చేస్తారు. ప్రధాన శక్తి ఆరాధన కేంద్రం (Shakti worship centre).
శ్రీరామనవమి	శ్రీరాముడు	గోదావరి ప్రాంతం	మార్చి-ఏప్రిల్	రాముని జన్మదినాన్ని జరుపుకుంటారు. కల్యాణోత్సవం (Kalyanotsavam) అనేది ముఖ్యమైన ఆచారం.
రొట్టెల పండుగ	మత సామరస్య పండుగ (Communal harmony festival)	నెల్లూరు	మొహర్రం సమయం	బారా షహీద్ దర్గా (Bara Shaheed Dargah) వద్ద భక్తులు రొట్టెలను ఇచ్చిపుచ్చుకుంటారు. ఇది హిందూ-ముస్లింల సంస్కృతి కలయికకు ఉదాహరణ.
వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి ఆరాధన	సాధువు ఆరాధన (Saint worship)	రాయలసీమ ప్రాంతం	మారుతూ ఉంటుంది (Variable)	కాలజ్ఞానంతో (Kalagnanam) ముడిపడి ఉంటుంది. భక్తి (Bhakti), సాధువుల (Saint) సంప్రదాయాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.
పోలేరమ్మ జాతర	గ్రామదేవత (Village deity) ఆరాధన	గ్రామీణ ఆంధ్ర	కాలానుగుణంగా (సాధారణంగా వేసవిలో)	వ్యాధుల (Diseases) నుంచి రక్షణతో ముడిపడి ఉంటుంది. జానపద సంప్రదాయాలు (Folk traditions), గ్రామీణ మతపరమైన ఆచారాలను (Rural religious practices) తెలియజేస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చంద్రబాబు నాయుడు పారిశ్రామిక ఊతం (Industrial Push): నిర్మాణాత్మక మార్పులు, వ్యూహాత్మక లోతు, ఎదురవుతున్న సవాళ్లు

మూలం: ది హిందూ (The Hindu)

ప్రాముఖ్యత: జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ III (ఆర్థిక వ్యవస్థ, మౌలిక సదుపాయాలు, పారిశ్రామికీకరణ - Economy, Infrastructure, Industrialisation) | జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ II (పాలన - Governance) | ఏపీ ఆర్థిక వ్యవస్థ.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ముఖ్యమైన కీలక పదాలు:

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** హైపర్‌స్కేల్ డేటా సెంటర్ (Hyperscale Data Centre), జలాంతర్గామి కేబుల్ (Submarine Cable), యాంకర్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ (Anchor Investment), డీమ్డ్ డిస్కమ్ (Deemed DISCOM), ఓపెన్ యాక్సెస్ (Open Access), పారిశ్రామిక కారిడార్ (Industrial Corridor).
- **మెయిన్స్ కోసం:** పారిశ్రామిక వైవిధ్యం (Industrial diversification), ప్రాంతీయ ప్రణాళిక (Regional planning), పెట్టుబడి ఆధారిత వృద్ధి (Investment-led growth), విధాన కొనసాగింపు (Policy continuity), సుస్థిరత (Sustainability).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను వైవిధ్యమైన ఆర్థిక కేంద్రంగా (Diversified economic hub) మార్చాలనే లక్ష్యంతో, ముఖ్యమంత్రి ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు ఆధ్వర్యంలోని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక భారీ పారిశ్రామిక ప్రణాళికను చేపట్టింది. డేటా సెంటర్లు, ఉక్కు (Steel), పునరుత్పాదక ఇంధనం (Renewable energy), తయారీ (Manufacturing) రంగాల్లో భారీ పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం ద్వారా పారిశ్రామిక రంగానికి పెద్ద ఊతమిస్తోంది. ఏపీపీఎస్సీ గ్రూప్-1, గ్రూప్-2 పరీక్షలకు సిద్ధమవుతున్న అభ్యర్థులకు పాలన (Governance), ఆర్థిక వ్యవస్థ (Economy), పరిపాలనా సంస్కరణల (Administrative reforms) దృష్ట్యా ఈ అంశం చాలా ముఖ్యమైనది.

పారిశ్రామిక నమూనా పరిణామం (Evolution of Industrial Model)

ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో హైదరాబాద్‌ను ప్రపంచ ఐటీ హబ్‌గా (Global IT hub) అభివృద్ధి చేసిన విజయవంతమైన నమూనా ఉండేది. ప్రస్తుత వ్యూహం ఆ నమూనా నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 'పంపిణీ చేయబడిన పారిశ్రామిక నమూనా' (Distributed industrial model) కు మారుతున్నట్లు (Transition) ప్రతిబింబిస్తుంది.

- హైదరాబాద్ నమూనా 'సమూహ ఆర్థిక వ్యవస్థల' (Agglomeration economies) పై ఆధారపడి ఉంది. ఇక్కడ పరిశ్రమలన్నీ ఒకే పట్టణ కేంద్రంలో కేంద్రీకృతమై ఉంటాయి. ఇవి నైపుణ్యం కలిగిన కార్మికులు (Skilled labour), మౌలిక సదుపాయాలు (Infrastructure), నెట్‌వర్క్ ఎఫెక్ట్స్ (Network effects) నుంచి ప్రయోజనం పొందుతాయి.
- రాష్ట్ర విభజన తర్వాత (After bifurcation), ఆంధ్రప్రదేశ్ ఈ ప్రధాన ఆర్థిక కేంద్రాన్ని కోల్పోయింది. అందుకే 'బహుళ-కేంద్రాల అభివృద్ధి వ్యూహాన్ని' (Multi-node development strategy) అవలంబించింది. ఇక్కడ విశాఖపట్నం, తిరుపతి, రాయలసీమ వంటి వివిధ ప్రాంతాలకు నిర్దిష్ట రంగాల ఆధారంగా పారిశ్రామిక పాత్రలను (Sector-specific industrial roles) కేటాయించారు. ఇది సమతుల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధి (Balanced regional development) అనే స్థిరమైన భావనను ప్రతిబింబిస్తుంది.

డిజిటల్ కోర్, మౌలిక సదుపాయాల ప్రయోజనం (Digital Core and Infrastructure Advantage)

ఈ పారిశ్రామిక ప్రణాళికలో ప్రధాన లక్షణం 'హైపర్‌స్కేల్ డేటా సెంటర్ల' (Hyperscale data centres) అభివృద్ధి. ఇది కేవలం ఐటీ సేవల (IT

services) నుంచి డిజిటల్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఎకానమీ (Digital infrastructure economy) కి మారుతున్నట్లు సూచిస్తుంది.

- విశాఖపట్నం తీరప్రాంతం సబ్‌మెరైన్ కేబుల్ ల్యాండింగ్ స్టేషన్ల (Submarine cable landing stations) ఏర్పాటుకు అనువుగా ఉంటుంది. ఇవి ప్రపంచ ఇంటర్నెట్ ట్రాఫిక్‌లో 95% కంటే ఎక్కువ తీసుకువెళతాయి. అలాగే ఏఐ (AI), ఫిన్‌టెక్ (Fintech), క్లౌడ్ కంప్యూటింగ్ (Cloud computing) లకు అత్యవసరమైన లో-లేటెన్సీ కనెక్టివిటీని (Low-latency connectivity) అందిస్తాయి.
- పరిశ్రమలు ఓపెన్ యాక్సెస్ (Open access), క్యాప్టివ్ జనరేషన్ (Captive generation - సొంత విద్యుత్ ఉత్పత్తి) ద్వారా విద్యుత్తును కొనుగోలు చేయడానికి రాష్ట్రం 'డీమ్డ్ డిస్కమ్' (Deemed DISCOM) నమూనా వంటి వినూత్న విద్యుత్ విధానాలను అవలంబిస్తోంది. ఇది విస్తృతమైన విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలు, పునరుత్పాదక ఇంధన అనుసంధానాన్ని (Renewable integration) ప్రతిబింబిస్తుంది.

పారిశ్రామిక భౌగోళిక శాస్త్రం, ప్రాంతీయ ప్రణాళిక (Industrial Geography and Regional Planning)

ఈ పారిశ్రామిక వ్యూహం ప్రాంత-ఆధారిత పారిశ్రామికీకరణ (Location-based industrialisation) సూత్రాన్ని అనుసరిస్తుంది.

- సముద్ర కనెక్టివిటీ (Maritime connectivity) కారణంగా, కోస్తా ఆంధ్ర (Coastal Andhra) అనేది ఉక్కు, డేటా సెంటర్ల వంటి పోర్ట్-ఆధారిత పరిశ్రమలకు (Port-based industries) అనుకూలంగా ఉంటుంది.
- శ్రీసిటీ (Sri City) తో సహా తిరుపతి ప్రాంతం.. ప్రధాన పారిశ్రామిక కారిడార్లకు దగ్గరగా ఉండటం వల్ల ప్రయోజనం పొందుతుంది. ఇది తయారీ రంగ వృద్ధికి (Manufacturing growth) తోడ్పడుతుంది.
- ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలు (Specialised economic zones), పారిశ్రామిక కారిడార్ల భావనను ప్రతిబింబిస్తూ.. రక్షణ (Defence), డ్రోన్లు (Drones), అంతరిక్ష పరిశ్రమలు (Space industries) వంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న రంగాల కోసం రాయలసీమ ప్రాంతాన్ని ప్రభుత్వం సిద్ధం చేస్తోంది.
- ప్రాంతాల ఆధారంగా చూపిస్తున్న ఈ వైవిధ్యం.. ప్రాంతీయ అసమతుల్యతను (Regional imbalance) తగ్గిస్తుంది. ఆర్థిక ప్రణాళిక లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా ఉంటుంది.

పెట్టుబడి నమూనా, పర్యావరణ వ్యవస్థ నిర్మాణం (Investment Model and Ecosystem Building)

పారిశ్రామిక వాతావరణాన్ని (Industrial ecosystems) సృష్టించడానికి రాష్ట్రం యాంకర్ పెట్టుబడులను (Anchor investments - ప్రారంభ పెట్టుబడులు) ఉపయోగిస్తోంది. హైపర్‌స్కేల్ డేటా సెంటర్ల వంటి పెద్ద ప్రాజెక్టులు అనుబంధ పరిశ్రమలను (Ancillary industries) ఆకర్షించడానికి ఉత్ప్రేరకాలుగా (Catalysts) పనిచేస్తాయి. ఫార్వర్డ్, బ్యాక్‌వర్డ్ లింకేజీలను (Forward and backward linkages) సృష్టిస్తాయి.

- ఈ నమూనా విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు (FDI), పబ్లిక్-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యాలపై (Public–private partnerships) ఎక్కువగా ఆధారపడి ఉంటుంది. ఇది ప్రభుత్వం నడిపించే పారిశ్రామికీకరణ (State-led industrialisation) నుంచి.. విధానపరమైన మద్దతుతో మార్కెట్ ఆధారిత వృద్ధికి (Market-driven growth) మారుతున్నట్లు సూచిస్తుంది.
- ఇలాంటి పెట్టుబడులు మూలధన నిర్మాణం (Capital formation), సాంకేతిక బదిలీ (Technology transfer), ప్రపంచ విలువ గొలుసులతో (Global value chains) అనుసంధానం కావడానికి దోహదం చేస్తాయి.

నిర్మాణాత్మక సవాళ్లు (Structural Challenges)

- ఈ పారిశ్రామిక ప్రణాళిక అనేక నిర్మాణాత్మక సవాళ్లను (Structural constraints) ఎదుర్కొంటోంది.
- డేటా సెంటర్ల వంటి ప్రాజెక్టులకు భారీ మొత్తంలో విద్యుత్, నీరు అవసరం. ఇది సుస్థిరత (Sustainability), పర్యావరణ ప్రభావం (Environmental impact) గురించిన ఆందోళనలను పెంచుతుంది.
- ఈ పరిశ్రమలు పెట్టుబడి-ఆధారిత స్వభావాన్ని (Capital-intensive nature) కలిగి ఉంటాయి. అంటే వీటిలో పని

తక్కువగా, యంత్రాల వాడకం ఎక్కువగా ఉంటుంది. దీనివల్ల ఉపాధి కల్పన (Employment generation) పరిమితంగా జరగవచ్చు. ఉపాధి లేని వృద్ధి (Jobless growth) సమస్యను ఇది హైలైట్ చేస్తుంది.

- విధాన కొనసాగింపు లేకపోవడం (Policy discontinuity) ఒక కీలకమైన సవాలు. రాజకీయ నాయకత్వంలో (Political leadership) మార్పులు వచ్చినప్పుడు ప్రాజెక్టులు ఆగిపోవడం లేదా ఆలస్యం కావడం జరుగుతుంది. ఇది పెట్టుబడిదారుల విశ్వాసాన్ని (Investor confidence), దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికను (Long-term planning) ప్రభావితం చేస్తుంది.

ముందున్న మార్గం (Way Forward)

సమర్థవంతమైన వనరుల నిర్వహణ (Resource management), పునరుత్పాదక ఇంధన వినియోగం, పర్యావరణ భద్రత (Ecological safeguards) ద్వారా పారిశ్రామిక విస్తరణ పర్యావరణ సుస్థిరతకు అనుగుణంగా ఉండేలా రాష్ట్రం నిర్ధారించుకోవాలి.

- అభివృద్ధి చెందుతున్న పరిశ్రమల వల్ల స్థానిక ప్రజలు ప్రయోజనం పొందాలంటే.. నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలను (Skill development initiatives) బలోపేతం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.
- ప్రభుత్వాలు మారినా విధానపరమైన కొనసాగింపు (Policy continuity) ఉండేలా చూసుకోవడానికి సంస్థాగత యంత్రాంగాలను (Institutional mechanisms) అభివృద్ధి చేయాలి. దీని ద్వారా పెట్టుబడిదారుల విశ్వాసాన్ని మెరుగుపరచవచ్చు.
- పారిశ్రామిక వృద్ధిని మౌలిక సదుపాయాలు (Infrastructure), సామాజిక అభివృద్ధితో (Social development) అనుసంధానించడం ద్వారా సమతుల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధిని (Balanced regional development) కొనసాగించాలి.

ముగింపు (Conclusion)

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఈ పారిశ్రామిక ప్రణాళిక.. డిజిటల్, కోర్ సెక్టార్లను (Core sectors) ఏకీకృతం చేసే వైవిధ్యమైన, మౌలిక సదుపాయాల-ఆధారిత వృద్ధి నమూనా వైపు (Infrastructure-driven growth model) ఒక వ్యూహాత్మక మార్పును (Strategic shift) ప్రతిబింబిస్తుంది. ఈ విధానం ఒక ముఖ్యమైన మార్పును తీసుకురాగల సామర్థ్యాన్ని (Transformative potential) కలిగి ఉన్నప్పటికీ.. దీని విజయం సుస్థిరమైన వనరుల వినియోగం, అందరికీ చేరేలా ఉపాధి కల్పన (Inclusive employment generation), పాలనలో స్థిరత్వం (Stability in governance), విధాన అమలుపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పట్టాదారు పాస్‌బుక్‌లు: భూమి యాజమాన్య హక్కు, చట్టబద్ధత, పాలనలో మార్పులు

మూలం: ది హిందూ (The Hindu)

ప్రాముఖ్యత: జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ II (పాలన, భూసంస్కరణలు) | జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ III (వ్యవసాయం) | ఏపీపీఎస్సీ (భూ పరిపాలన)

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ముఖ్యమైన కీలక పదాలు:

ప్రిలిమ్స్ కోసం:

- పట్టాదారు పాస్‌బుక్, భూమి టైట్లింగ్ (Land Titling - యాజమాన్య హక్కు), ప్రిజంప్టివ్ టైటిల్ (Presumptive Title - అంచనా ఆధారిత హక్కు), కంక్లూజివ్ టైటిల్ (Conclusive Title - కచ్చితమైన హక్కు), భారత జాతీయ చిహ్న చట్టం 2005 (State Emblem of India Act 2005), రికార్డ్ ఆఫ్ రైట్స్ (Record of Rights - RoR).

మెయిన్స్ కోసం:

- భూ పరిపాలన (Land governance), ఆస్తి హక్కులు, పరిపాలనా సంస్కరణలు, డిజిటలైజేషన్ (Digitisation), వ్యవసాయ భద్రత.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నంద్యాల జిల్లాలోని రైతులకు సవరించిన పట్టాదారు పాస్‌బుక్‌లను పంపిణీ చేసింది. పాత డాక్యుమెంట్లకు బదులుగా, రాజముద్రతో (State Emblem) కూడిన ఈ కొత్త పాస్‌బుక్‌లను అందించింది. ఇవి కచ్చితత్వాన్ని (Accuracy), చట్టబద్ధతను (Legal validity), రాజకీయ తటస్థతను (Neutrality) తెలియజేస్తాయి.

ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్ 1, గ్రూప్ 2 పరీక్షలకు సిద్ధమవుతున్న అభ్యర్థులకు ఈ అంశం చాలా ముఖ్యమైనది. ఎందుకంటే ఇది పాలన, ఆర్థిక వ్యవస్థ, పరిపాలనా సంస్కరణలకు సంబంధించినది. ఏపీపీఎస్సీ సిలబస్‌లో ఇవి ప్రధానమైన విభాగాలు.

పట్టాదారు పాస్‌బుక్: చట్టపరమైన స్వభావం, రికార్డుల వ్యవస్థ

- పట్టాదారు పాస్‌బుక్ అనేది రైతులకు జారీ చేసే అధికారిక భూ యాజమాన్య (Ownership) పత్రం. ఇందులో భూమి ఎవరి పేరు మీద ఉంది, విస్తీర్ణం ఎంత, సర్వే నంబర్, భూమి రకం వంటి వివరాలు ఉంటాయి.
- ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్వహించే 'రికార్డ్ ఆఫ్ రైట్స్ (RoR)' వ్యవస్థలో ఒక భాగం. భూ లావాదేవీలు (Land transactions), వ్యవసాయ రుణాలు, భూవివాదాల పరిష్కారానికి ఇది ప్రాథమిక ఆధారంగా (Primary evidence) ఉపయోగపడుతుంది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పాస్‌బుక్ అనేది భూమి యాజమాన్యాన్ని చూపే ఒక సహాయక పత్రం (Facilitating document) మాత్రమే, అది తుది నిర్ధారణ (Conclusive proof) కాదు. ఇది భారతదేశ విస్తృతప్రిజంప్టివ్ (Presumptive - అంచనా ఆధారిత) భూ రికార్డుల వ్యవస్థను ప్రతిబింబిస్తుంది.

భారతదేశంలో భూ యాజమాన్య వ్యవస్థలు (Land Titling Systems): భావనాత్మక మార్పు

- భారతదేశం సాంప్రదాయకంగా 'ప్రిజంప్టివ్ (అంచనా ఆధారిత) ల్యాండ్ టైట్లింగ్' వ్యవస్థను అనుసరిస్తుంది. దీని ప్రకారం.. ఆ భూమి ఎవరి అధీనంలో (Possession) ఉందో, గత రికార్డులను బట్టి వారినే యజమానిగా అంచనా వేస్తారు. కానీ, యజమాని ఎవరనే దానికి ప్రభుత్వం ఎలాంటి గ్యారెంటీ ఇవ్వదు.
- దీనికి విరుద్ధంగా, 'కంక్లూజివ్ (కచ్చితమైన) టైట్లింగ్' వ్యవస్థలో భూమి యాజమాన్యానికి చట్టబద్ధమైన గ్యారెంటీ (Guaranteed ownership) లభిస్తుంది. భూ రికార్డులు కచ్చితంగా ఉన్నాయన్న బాధ్యతను ప్రభుత్వమే తీసుకుంటుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ల్యాండ్ టైట్లింగ్ యాక్ట్, విధానంలో మార్పు (Policy Reversal)

- భూవివాదాలను తొలగించడానికి, భూ పరిపాలనను (Land governance) ఆధునీకరించడానికి ఏపీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గతంలో ల్యాండ్ టైట్లింగ్ చట్టం ద్వారా 'కంక్లూజివ్ (Conclusive)' టైట్లింగ్ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రయత్నించింది.
- అయితే, సర్వేలలో తప్పులు జరగడం, అధికారం ఒకే చోట కేంద్రీకృతం కావడం, తప్పులను సరిదిద్దడంలో ఇబ్బందుల గురించి ఆందోళనలు వ్యక్తమయ్యాయి.
- ప్రస్తుత ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు ప్రభుత్వం ఆ చట్టాన్ని రద్దు చేసింది. హక్కులకు గ్యారెంటీ ఇవ్వడం కంటే.. ముందు రికార్డుల్లో తప్పులను సరిదిద్దడంపై దృష్టి సారించింది.
- ఇది సంస్కరణల పట్ల ప్రభుత్వ ఆశయానికి, వాటిని అమలు చేయగల పరిపాలనా సామర్థ్యానికి (Administrative capacity) మధ్య ఉన్న విస్తృతచర్చను ప్రతిబింబిస్తుంది.

రాష్ట్ర చిహ్నం (State Emblem) పాత్ర, చట్టబద్ధత (Legal Authenticity)

- రాజముద్రతో (State Emblem) కూడిన పాస్‌బుక్‌ల జారీ.. పత్రాల చట్టబద్ధమైన విశ్వసనీయతను (Credibility) బలపరుస్తుంది.
- జాతీయ చిహ్న చట్టం 2005 (State Emblem of India (Prohibition of Improper Use) Act, 2005) కింద చిహ్నాల వాడకాన్ని నియంత్రిస్తారు. అధికారిక గుర్తులను ఆమోదయోగ్యమైన ప్రయోజనాల కోసమే ఉపయోగించేలా

ఇది నిర్ధారిస్తుంది.

- పాస్‌బుక్‌లపై రాజకీయ నాయకుల బొమ్మలకు బదులుగా, రాజముద్రను ముద్రించడం కింది అంశాలను బలోపేతం చేస్తుంది:
  - సంస్థాగత తటస్థత (Institutional neutrality - ఎవరి పక్షం వహించకపోవడం).
  - పత్రాల చట్టబద్ధత (Legal sanctity).
  - పాలన పట్ల ప్రజల నమ్మకం (Public trust).

భూ పరిపాలనలో సమస్యలు (Governance Issues in Land Administration)

- అనేక నిర్మాణాత్మక సవాళ్ల (Structural challenges) కారణంగా భూ పరిపాలన ఇప్పటికీ సున్నితమైన అంశంగానే ఉంది.
- భూ సర్వేలు, డిజిటలైజేషన్ ప్రక్రియలలో జరిగే తప్పులు వివాదాలు, న్యాయపరమైన కేసులకు (Litigation) దారితీస్తాయి.
- ప్రభుత్వ విధానాలు తరచుగా మారడం వల్ల అనిశ్చితి (Uncertainty) ఏర్పడుతుంది. ఇది రైతుల విశ్వాసాన్ని (Confidence) దెబ్బతీస్తుంది.
- గ్రామీణ భారతదేశంలో భూమి అనేది ఒక కీలకమైన ఆర్థిక ఆస్తి (Economic asset). వ్యవసాయం, రుణాల లభ్యత (Credit access), సామాజిక భద్రత (Social security) తో ఇది ముడిపడి ఉంది.
- కాబట్టి, భూ పరిపాలన అనేది కేవలం పరిపాలనాపరమైన అంశం మాత్రమే కాదు, రాజకీయ, సామాజిక, ఆర్థిక పరమైన సమస్య కూడా.

ముందున్న మార్గం (Way Forward)

- జీఐఎస్ (GIS), శాటిలైట్ మ్యాపింగ్ (Satellite mapping) లాంటి ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి భూ సర్వేల్లో కచ్చితత్వాన్ని (Accuracy) పెంచాల్సిన అవసరం ఉంది.
- భూ రికార్డులను సవరించడానికి, ఫిర్యాదుల పరిష్కారం (Grievance redressal) పారదర్శకంగా (Transparent) జరిగేలా సంస్థాగత యంత్రాంగాలను అభివృద్ధి చేయాలి.
- డేటా కచ్చితత్వాన్ని, పరిపాలనా సన్నద్ధతను (Administrative preparedness) నిర్ధారించిన తర్వాత మాత్రమే నెమ్మదిగా 'కంక్లూజివ్ టైట్లింగ్' విధానం వైపు మారడాన్ని పరిశీలించవచ్చు.
- రైతుల నమ్మకాన్ని పెంపొందించడానికి డిజిటలైజేషన్ (Digitisation) తో పాటుగా చట్టపరమైన రక్షణ కల్పించాలి, ప్రజలలో అవగాహన (Public awareness) పెంచాలి.

ముగింపు (Conclusion)

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పట్టాదారు పాస్‌బుక్‌ల జారీ.. వ్యవసాయ భద్రత (Agricultural security), పాలన విశ్వసనీయతను (Governance credibility) నిర్ధారించడంలో కచ్చితమైన భూ రికార్డుల ప్రాముఖ్యతను తెలియజేస్తుంది. ల్యాండ్ టైట్లింగ్‌లో సంస్కరణలు అవసరమే అయినప్పటికీ.. సమర్థత (Efficiency), కచ్చితత్వం (Accuracy) మధ్య సమతుల్యత (Balancing) పాటిస్తూ, రైతుల హక్కులను కాపాడుతూ వాటిని చాలా జాగ్రత్తగా అమలు చేయాలి.

జపాన్ స్కిల్ మొబిలిటీ పార్టనర్‌షిప్: జపాన్ ఆటోమొబైల్ తయారీ రంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ యువత

మూలం: ది హిందూ (The Hindu)

ప్రాముఖ్యత: జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ III (నైపుణ్యాభివృద్ధి, ఉపాధి, తయారీ రంగం) | జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ II (భారత్–జపాన్ సంబంధాలు) | ఏపీపీఎస్సీ (మానవ వనరుల అభివృద్ధి)

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ కోసం:

- ఏపీఎస్ఎస్‌డీసీ (APSSDC), స్పెసిఫైడ్ స్కిల్డ్ వర్కర్ (SSW), ఇంజనీర్/స్పెషలిస్ట్ ఇన్ హ్యూమానిటీస్/ఇంటర్నేషనల్ సర్వీసెస్ (EHI), కైజెన్

(Kaizen), ఐటీఐ (ITI), ఐచి ప్రిఫెక్చర్ (Aichi Prefecture).

మెయిన్స్ కోసం:

- అంతర్జాతీయ కార్మిక చలనశీలత (International labour mobility), నైపుణ్యాభివృద్ధి (Skill development), భారత్–జపాన్ భాగస్వామ్యం, జనాభా పరివర్తన (Demographic transition), తయారీ రంగ శ్రామిక శక్తి (Manufacturing workforce).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ యువతకు విదేశీ ఉపాధి అవకాశాలు (Overseas employment opportunities) కల్పించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర నైపుణ్యాభివృద్ధి సంస్థ (APSSDC) జపాన్‌కు చెందిన ఫోర్త్ వ్యాలీ కన్సీర్జ్ కార్పొరేషన్ (FVCC) తో ఒక ఉద్దేశ పూర్వక ఒప్పందం (Letter of Intent) కుదుర్చుకుంది. ముఖ్యంగా స్పెసిఫైడ్ స్కిల్డ్ వర్కర్ (SSW), ఈహెచ్ఐ (EHI) వీసా కేటగిరీల కింద జపాన్ ఆటోమొబైల్ తయారీ రంగంలో ఉద్యోగాలు కల్పించడానికి వారు ఈ ఒప్పందం చేసుకున్నారు.

- ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్ 1, గ్రూప్ 2 పరీక్షలకు సిద్ధమవుతున్న అభ్యర్థులకు ఈ అంశం చాలా ముఖ్యం. ఇది పాలన, ఆర్థిక వ్యవస్థ, పరిపాలనా సంస్కరణలకు సంబంధించినది.

ఏపీఎస్ఎస్‌డీసీ–ఎఫ్‌వీసీసీ భాగస్వామ్య చట్రం

సాంకేతిక శిక్షణ పొందిన యువతకు విదేశీ ఉపాధి మార్గాలను (Overseas employment pathways) సృష్టించడానికి ఏపీఎస్ఎస్‌డీసీ తమ స్కిల్ ఇంటర్నేషనల్ ప్రోగ్రామ్ (Skill International Programme) కింద ఈ భాగస్వామ్యాన్ని ప్రారంభించింది.

ఈ ఒప్పందం కింద:

- ఏపీఎస్ఎస్‌డీసీ తన సంస్థాగత నెట్‌వర్క్ (Institutional network) ద్వారా అభ్యర్థులను గుర్తిస్తుంది, సమీకరిస్తుంది, వారికి శిక్షణ ఇస్తుంది.
- ఎఫ్‌వీసీసీ జపాన్‌లో నియామకం (Recruitment), ప్లేస్‌మెంట్, డాక్యుమెంటేషన్, ఆన్‌బోర్డింగ్, యాజమాన్యాలతో సమన్వయం (Employer coordination) చూసుకుంటుంది.
- ప్రత్యేక నోడల్ అధికారులు (Nodal officers) ఈ కార్యక్రమ అమలు, పర్యవేక్షణను సమన్వయం చేస్తారు.

పారిశ్రామిక తయారీ రంగానికి సంబంధించిన సాంకేతిక విభాగాల్లో (Technical trades) శిక్షణ పొందిన ఐటీఐ (ITI), పాలిటెక్నిక్ విద్యార్థులను ఈ కార్యక్రమం ప్రత్యేకంగా లక్ష్యంగా చేసుకుంది.

జపాన్‌లో కార్మిక సంక్షోభం, నైపుణ్యం గల కార్మికుల డిమాండ్

కింది కారణాల వల్ల జపాన్ తీవ్రమైన కార్మిక కొరతను (Labour shortages) ఎదుర్కొంటోంది:

- వృద్ధుల జనాభా (Ageing population) పెరగడం
- జననాల రేటు (Birth rate) తగ్గడం
- పని చేసే వయసున్న జనాభా (Working-age population) తగ్గిపోవడం

ఈ జనాభా పరివర్తన (Demographic transition) కారణంగా తయారీ, ఆరోగ్య సంరక్షణ (Healthcare), నిర్మాణం, పారిశ్రామిక సేవల రంగాల్లో విదేశీ నైపుణ్య కార్మికులకు డిమాండ్ పెరిగింది.

- జపాన్ ఆటోమొబైల్ తయారీ వ్యవస్థలో క్షేత్రస్థాయిలో పనిచేసే సాంకేతిక కార్మికులకు (Shop-floor technical workers) తీవ్రమైన కొరత ఉంది. అందుకే నియంత్రిత నైపుణ్య వలస చట్రాల (Regulated skill migration frameworks) కింద విదేశీ కార్మికుల నియామకాలను పెంచుతున్నారు.

స్పెసిఫైడ్ స్కిల్డ్ వర్కర్ (SSW) వీసా విధానం

ఎంచుకున్న రంగాల్లో కార్మిక కొరతను అధిగమించడానికి జపాన్ **2019**లో స్పెసిఫైడ్ స్కిల్డ్ వర్కర్ (SSW) విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టింది.

- మానవ వనరుల కొరత (Manpower shortage) ఉన్న రంగాల్లో విదేశీ కార్మికులకు ఎస్ఎస్‌డబ్ల్యూ అనుమతి ఇస్తుంది.
- తయారీ, పారిశ్రామిక యంత్రాల (Industrial machinery) రంగాలు ఇందులో ఉన్నాయి.
- కార్మికులు నైపుణ్య పరీక్షల్లో (Skill proficiency), జపాన్

భాషా పరీక్షల్లో తప్పనిసరిగా ఉత్తీర్ణత సాధించాలి.

- పాత శిక్షణా కార్యక్రమాలలా కాకుండా, ఎస్ఎస్‌డబ్ల్యూ ఒకే రంగంలో పరిమిత ఉద్యోగ మార్పులకు (Job mobility) అనుమతిస్తుంది.

జపాన్ పాత టెక్నికల్ ఇంటర్న్ ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్ (TITP) కంటే ఈ కార్యక్రమం భిన్నంగా ఉంటుంది. పాత విధానంలో కార్మికులు ఉద్యోగాలు మారడానికి ఎక్కువ ఆంక్షలు (Restrictive) ఉండేవి.

ఆటోమొబైల్ రంగ అనుసంధానం, పారిశ్రామిక భౌగోళిక శాస్త్రం

- ఈ భాగస్వామ్యం ప్రధానంగా జపాన్ ఆటోమొబైల్, ఆటో-విడిభాగాల తయారీ రంగాన్ని (Auto-component manufacturing) లక్ష్యంగా చేసుకుంది.

ప్రధాన భౌగోళిక అనుసంధానాలు:

- ఐచి ప్రిఫెక్చర్ (Aichi Prefecture) జపాన్‌లో ఒక ప్రధాన ఆటోమొబైల్ తయారీ ప్రాంతం.
- టయోటా మోటార్ కార్పొరేషన్ (Toyota Motor Corporation) ప్రధాన కార్యాలయం ఐచి ప్రిఫెక్చర్‌లోని టయోటా సిటీలో (Toyota City) ఉంది.

వారు లక్ష్యంగా చేసుకున్న క్షేత్రస్థాయి సాంకేతిక ఉద్యోగాలు (Technical shop-floor roles) ఇవే:

- సీఎన్‌సీ మెషిన్ ఆపరేటర్లు (CNC machine operators)
- వెల్డర్లు (Welders)
- ఫిట్టర్లు (Fitters)
- ఫ్యాబ్రికేషన్ కార్మికులు (Fabrication workers)
- అసెంబ్లీ టెక్నీషియన్లు (Assembly technicians)
- నిర్వహణ సిబ్బంది (Maintenance personnel)

గల్ఫ్ దేశాలకు వెళ్లే వలసలు ఎక్కువగా నిర్మాణ రంగానికి (Construction-oriented) సంబంధించినవి. కానీ ఈ భాగస్వామ్యం ఒక నిర్దిష్ట రంగానికి సంబంధించిన కార్మిక చలనశీలత నమూనాను (Labour mobility model) ప్రతిబింబిస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో నైపుణ్య వ్యవస్థ, సాంకేతిక శిక్షణ

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కింది సంస్థల నెట్‌వర్క్ పెరుగుతోంది:

- పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థలు (ITIs)
- పాలిటెక్నిక్ కళాశాలలు (Polytechnics)
- నైపుణ్యాభివృద్ధి కేంద్రాలు (Skill development centres)

ఈ కార్యక్రమం ఐటీఐ విభాగాలను జపాన్ పారిశ్రామిక అవసరాలకు (Industrial requirements) అనుగుణంగా మారుస్తుంది.

శిక్షణా విధానాల్లో (Training modules) కింది అంశాలు ఉంటాయి:

- జపనీస్ భాషా బోధన
- ఫ్యాక్టరీ భద్రతా సమాచార మార్పిడి (Safety communication)
- కచ్చితమైన తయారీ ప్రమాణాలు (Precision manufacturing standards)
- కైజెన్ పద్ధతులు (Kaizen practices)

కైజెన్ (Kaizen) అనేది జపాన్ పరిశ్రమల్లో ఉపయోగించే ఒక ముఖ్యమైన భావన. ఇది నిరంతరంగా సామర్థ్యాన్ని పెంచుకోవడం (Continuous efficiency improvement), పని ప్రదేశంలో క్రమశిక్షణ (Workplace discipline) గురించి నొక్కి చెబుతుంది.

భారత్–జపాన్ వ్యూహాత్మక, ఆర్థిక సంబంధాలు

భారత్, జపాన్ దేశాలు ప్రత్యేక వ్యూహాత్మక, గ్లోబల్ పార్టనర్‌షిప్‌ను (Special Strategic and Global Partnership) కలిగి ఉన్నాయి. ఇందులో కింది అంశాలు ఉన్నాయి:

- పారిశ్రామిక సహకారం (Industrial cooperation)
- మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి (Infrastructure development)
- నైపుణ్య భాగస్వామ్యాలు (Skill partnerships)
- సరఫరా గొలుసు వైవిధ్యీకరణ (Supply chain diversification)

జపాన్ గతంలో కింది ప్రాజెక్టుల ద్వారా భారతదేశానికి మద్దతు ఇచ్చింది:

- ఢిల్లీ–ముంబై ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ (DMIC)
- ముంబై–అహ్మదాబాద్ హై-స్పీడ్ రైల్ ప్రాజెక్ట్
- జపనీస్ ఇండస్ట్రియల్ టౌన్‌షిప్‌లు

మానవ వనరుల చలనశీలత (Human resource mobility), తయారీ

రంగాల అనుసంధానంలో పెరుగుతున్న సహకారాన్ని ఏపీఎస్ఎస్డీసీ (APSSDC) చొరవ ప్రతిబింబిస్తుంది.

ముందున్న మార్గం

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని సాంకేతిక విద్యను అంతర్జాతీయ పారిశ్రామిక ప్రమాణాలకు (International industrial standards) అనుగుణంగా మార్చాలి.
- విదేశీ ఉపాధికి (Overseas employability) అవసరమైన భాషా శిక్షణ, ధృవీకరణ వ్యవస్థలను (Certification systems) బలోపేతం చేయాలి.
- కార్మిక కొరతను ఎదుర్కొంటున్న వృద్ధ జనాభా గల దేశాలతో భారతదేశం ద్వైపాక్షిక నైపుణ్య చలనశీలత భాగస్వామ్యాలను (Bilateral skill mobility partnerships) విస్తరించాలి.
- విదేశాల్లో కార్మికులకు రక్షణ కల్పించడానికి, సరైన నియామక పద్ధతులను (Fair recruitment practices) పాటించడానికి బలమైన భద్రతా చర్యలు (Robust safeguards) అవసరం.

ముగింపు

ఏపీఎస్ఎస్డీసీ–జపాన్ భాగస్వామ్యం ఒక ముఖ్యమైన మార్పును సూచిస్తుంది. తక్కువ నైపుణ్యం గల విదేశీ వలసల (Low-skilled overseas migration) స్థానంలో, అధునాతన తయారీ రంగాలలో (Advanced manufacturing sectors) ప్రపంచస్థాయి నైపుణ్య కార్మికులను అనుసంధానించే దిశగా ఇది అడుగులు వేస్తోంది. సాంకేతిక విద్యను అంతర్జాతీయ కార్మిక డిమాండ్‌తో అనుసంధానించడం ద్వారా, మారుతున్న ప్రపంచ పారిశ్రామిక ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఆంధ్రప్రదేశ్ తనను తాను నైపుణ్యం గల మానవ వనరుల కేంద్రంగా (Skilled manpower hub) నిలబెట్టుకుంటోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అభివృద్ధి చెందుతున్న డేటా సెంటర్, అత్యాధునిక తయారీ వ్యవస్థ

మూలం: ది హిందూ

ప్రాముఖ్యత: జనరల్ స్టడీస్ పేపర్ III – మౌలిక సదుపాయాలు, డిజిటల్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, పారిశ్రామిక కారిడార్లు, తయారీ వ్యవస్థలు, ఇంధన మౌలిక సదుపాయాలు (Energy Infrastructure)

ఏపీపీఎస్సీ (APPSC): ఆంధ్రప్రదేశ్ పారిశ్రామిక అభివృద్ధి, శ్రీసిటీ, డేటా మౌలిక సదుపాయాలు, క్లస్టర్ ఆధారిత తయారీ (Cluster-Based Manufacturing)

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** శ్రీసిటీ, డేటా సెంటర్లు, హైపర్‌స్కేల్ మౌలిక సదుపాయాలు (Hyperscale Infrastructure), చిల్లర్లు (Chillers), క్యారియర్ గ్లోబల్, క్లస్టర్ ఆధారిత అభివృద్ధి, నిలువు ఏకీకరణ (Vertical Integration), క్షితిజ సమాంతర ఏకీకరణ (Horizontal Integration), నైపుణ్యం, సబ్‌మెరైన్ కేబుల్స్, పునరుత్పాదక ఇంధన క్లస్టర్లు.
- **మెయిన్స్ కోసం:** డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు, పారిశ్రామిక వ్యవస్థలు, ఏఐ ఆర్థిక వ్యవస్థ (AI economy), తయారీ క్లస్టర్లు, లాజిస్టిక్స్ ఆధారిత అభివృద్ధి, ఎగుమతి ఆధారిత పారిశ్రామికీకరణ (Export-oriented industrialisation).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

తిరుపతి జిల్లాలోని శ్రీసిటీలో క్యారియర్ గ్లోబల్ (Carrier Global) తయారీ కేంద్రానికి నారా లోకేష్ శంకుస్థాపన చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ, డేటా సెంటర్ల మౌలిక సదుపాయాలు, కృత్రిమ మేధ (Artificial Intelligence) వ్యవస్థలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒక "వన్-స్టాప్ హబ్"గా మారుతోందని పేర్కొన్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ డేటా సెంటర్ వ్యవస్థ దార్శనికత

సాధారణ ఐటీ (IT) మౌలిక సదుపాయాలను దాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ ముందుకు వెళ్లాలని చూస్తోంది. ఇందులో భాగంగా హైపర్‌స్కేల్ డేటా సెంటర్లు (Hyperscale data centres), ఏఐ (AI) మౌలిక సదుపాయాలకు మద్దతు ఇచ్చే పూర్తి స్థాయి వ్యవస్థను ప్రభుత్వం అభివృద్ధి చేస్తోంది.

కింది వాటిని అనుసంధానించడంపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రధానంగా దృష్టి పెట్టింది:

- డేటా సెంటర్లు
- కూలింగ్ సిస్టమ్స్ (Cooling systems)
- విద్యుత్ మౌలిక సదుపాయాలు
- సెమీకండక్టర్-అనుసంధానిత ఎలక్ట్రానిక్స్
- క్లౌడ్ మౌలిక సదుపాయాలు (Cloud infrastructure)
- ఏఐ ప్రాసెసింగ్ కేంద్రాలు
- సబ్‌మెరైన్ కేబుల్ (Submarine cable) అనుసంధానం

పాతకాలపు ఐటీ పార్కులకు భిన్నంగా ఆధునిక హైపర్‌స్కేల్ డేటా సెంటర్లకు నిరంతరాయంగా అధిక సామర్థ్యం గల విద్యుత్ సరఫరా అవసరం. అలాగే అధునాతన ఉష్ణ నిర్వహణ వ్యవస్థలు (Thermal management systems), వేగవంతమైన కమ్యూనికేషన్ నెట్‌వర్క్‌లు, కచ్చితమైన ఇంజనీరింగ్ మద్దతు పరిశ్రమలు వీటికి చాలా ముఖ్యం.

కింది కారణాల వల్ల విశాఖపట్నాన్ని ప్రధాన ఏఐ (AI), డేటా ముఖద్వారంగా అభివృద్ధి చేస్తున్నారు:

- తీరప్రాంతం (Coastal location) కావడం
- భూమి అందుబాటులో ఉండటం
- సబ్‌మెరైన్ కేబుల్ ల్యాండింగ్ స్టేషన్లకు దగ్గరగా ఉండటం
- పునరుత్పాదక ఇంధన కారిడార్లకు (Renewable energy corridors) సులభంగా చేరుకోవడం
- బలమైన ఓడరేవుల అనుసంధానం

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బహుళ-గిగావాట్ల డేటా మౌలిక సదుపాయాల సామర్థ్యాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. దీని ద్వారా భారతదేశపు ప్రధాన డిజిటల్ గమ్యస్థానాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ముందు వరుసలో నిలబెట్టాలని భావిస్తోంది.

తయారీ, లాజిస్టిక్స్ హబ్‌గా శ్రీసిటీ

ఆంధ్రప్రదేశ్-తమిళనాడు సరిహద్దు సమీపంలో చెన్నై-బెంగళూరు పారిశ్రామిక కారిడార్ వెంబడి శ్రీసిటీ ఉంది. ఇది భారతదేశంలోని ప్రధాన సమీకృత వ్యాపార నగరాల్లో (Integrated business cities) ఒకటి.

ఇక్కడి ముఖ్యమైన భౌగోళిక, మౌలిక సదుపాయాల ప్రయోజనాలు:

- చెన్నై పోర్టు వ్యవస్థకు దగ్గరగా ఉండటం
- కృష్ణపట్నం పోర్టు, ఎన్నూర్ పోర్టులకు సులభంగా చేరుకునే అవకాశం
- జాతీయ రహదారి, పారిశ్రామిక సరుకు రవాణా కారిడార్ల (Freight corridors) వెంబడి ఉండటం
- చెన్నై అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయానికి అనుసంధానం

ఈ ప్రాంతం కింది వాటికి ప్రధాన తయారీ కేంద్రంగా (Manufacturing hub) ఉద్భవించింది:

- ఎలక్ట్రానిక్స్
- ఆటోమొబైల్ విడిభాగాలు
- హెచ్‌విఏసీ వ్యవస్థలు (HVAC systems)
- పారిశ్రామిక యంత్రాలు
- గృహోపకరణాలు (Consumer appliances)

కూలింగ్ మౌలిక సదుపాయాలు, డేటా సెంటర్ సాంకేతికత

ఆధునిక డేటా సెంటర్లలో ఉష్ణ నిర్వహణ (Thermal management) అనేది అత్యంత కీలకమైన అంశం.

- భారీ ఏఐ సర్వర్లు, క్లౌడ్ సిస్టమ్‌లు నిరంతరం అధిక పనితీరుతో పనిచేస్తాయి. దీనివల్ల అవి విపరీతమైన వేడిని ఉత్పత్తి చేస్తాయి. అందువల్ల వీటికి అధునాతన కూలింగ్ (Cooling) మౌలిక సదుపాయాలు చాలా అవసరం.

రాబోయే క్యారియర్ (Carrier) కర్మాగారం కింది వాటిని తయారు చేస్తుంది:

- అధిక సామర్థ్యం గల చిల్లర్లు (Chillers)
- పారిశ్రామిక కూలింగ్ వ్యవస్థలు
- కచ్చితమైన కూలింగ్ పరికరాలు (Precision cooling equipment)

- హైపర్‌స్కేల్ కంప్యూటింగ్ కేంద్రాల కోసం హెచ్‌విఏసీ (HVAC) వ్యవస్థలు

చిల్లర్లు (Chillers) అంటే ఏమిటి?

ఇవి రిఫ్రిజిరేషన్ ఆధారిత కూలింగ్ వ్యవస్థలు. పారిశ్రామిక పరికరాలు, డేటా సెంటర్ మౌలిక సదుపాయాల నుండి వేడిని తొలగించడానికి వీటిని ఉపయోగిస్తారు.

ఇవి ఎందుకు అవసరం అంటే:

- ఏఐ సర్వర్లు నిరంతరం పనిచేస్తాయి.
- వేడి ఎక్కువైతే ప్రాసెసర్లు (Processors) పాడయ్యే ప్రమాదం ఉంది.
- అంతరాయం లేని కంప్యూటింగ్ కోసం ఉష్ణోగ్రత స్థిరత్వం (Temperature stability) అవసరం.

ఆధునిక హైపర్‌స్కేల్ డేటా సెంటర్లు ఎక్కువగా కింది వాటిపై ఆధారపడుతున్నాయి:

- తక్కువ విద్యుత్‌ను వాడే లిక్విడ్ కూలింగ్ (Liquid cooling)
- గాలితో చల్లబరిచే చిల్లర్లు (Air-cooled chillers)
- ఏఐ మానిటరింగ్‌తో కూడిన స్మార్ట్ థర్మల్ సిస్టమ్స్

క్లస్టర్ ఆధారిత పారిశ్రామిక అభివృద్ధి నమూనా

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం విడివిడిగా ఉండే కర్మాగారాలకు బదులుగా, ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానమైన ఉత్పత్తి వ్యవస్థలను (Production ecosystems) ప్రోత్సహిస్తోంది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక పారిశ్రామిక క్లస్టర్లను (Industrial clusters) గుర్తించింది. వాటిలో కొన్ని:

- డేటా సెంటర్ హబ్
- పునరుత్పాదక ఇంధన క్లస్టర్
- స్పేస్ సిటీ (Space city)
- రక్షణ రంగ తయారీ జోన్ (Defence manufacturing zone)
- ఏసీ తయారీ క్లస్టర్
- గ్లాస్ తయారీ క్లస్టర్

అంశం	నిలువు ఏకీకరణ (Vertical Integration)	క్షితిజ సమాంతర ఏకీకరణ (Horizontal Integration)
అర్థం	ఒక పారిశ్రామిక వ్యవస్థలో ఉత్పత్తికి సంబంధించిన అన్ని దశలను అనుసంధానించడం.	పరిశ్రమలు సమర్థవంతంగా పనిచేయడానికి సహాయపడే మద్దతు రంగాలను (Supporting sectors) బలోపేతం చేయడం.
ప్రధాన దృష్టి	ఇది ముడిసరుకు నుండి తుది ఉత్పత్తి వరకు పూర్తి ఉత్పత్తి గొలుసుపై (Production chain) దృష్టి పెడుతుంది.	ఇది అనేక పరిశ్రమలకు అవసరమైన సాధారణ మద్దతు వ్యవస్థలపై దృష్టి పెడుతుంది.
ముఖ్య భాగాలు	ముడి పదార్థాలు, విడిభాగాలు, తయారీ, పరీక్షలు, లాజిస్టిక్స్ (Logistics), తుది అసెంబ్లీ.	నైపుణ్యాభివృద్ధి, ధృవీకరణ వ్యవస్థలు, పారిశ్రామిక పరీక్షలు, లాజిస్టిక్స్ సేవలు, మానవ వనరుల నెట్‌వర్క్‌లు.

నైపుణ్యం, ఏఐ ఆధారిత కార్మికుల అభివృద్ధి

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 'నైపుణ్యం' (Naipunyam) అనే కార్యక్రమాన్ని కూడా ప్రారంభించింది. ఇది ఏఐ ఆధారిత సంభాషణ నైపుణ్యాల అంచనా వేదిక (Skill assessment platform).

దీని లక్ష్యాలు:

- ఉపాధి నైపుణ్యాలను (Employability skills) అంచనా వేయడం
- పరిశ్రమలకు అవసరమైన పరీక్షలు నిర్వహించడం
- డిజిటల్ ధృవీకరణ (Digital certification) ఇవ్వడం
- శ్రామికశక్తి గుర్తింపు (Workforce mapping)

పారిశ్రామిక కారిడార్లు, ప్రాంతీయ అభివృద్ధి

రాష్ట్ర పారిశ్రామిక విస్తరణ జాతీయ స్థాయిలోని ప్రధాన మౌలిక

సదుపాయాల కారిడార్లతో (Infrastructure corridors) ముడిపడి ఉంది. అవి:

- చెన్నై-బెంగళూరు పారిశ్రామిక కారిడార్ (CBIC)
- విశాఖపట్నం-చెన్నై పారిశ్రామిక కారిడార్ (VCIC)

ఈ కారిడార్లు కింది వాటిని ఏకీకృతం చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి:

- తయారీ జోన్లు
- సరుకు రవాణా వ్యవస్థలు (Freight systems)
- పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలు
- ఎగుమతి లాజిస్టిక్స్ (Export logistics)

వ్యవసాయ ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థల నుండి సాంకేతికత ఆధారిత పారిశ్రామికీకరణ (Technology-driven industrialisation) వైపు జరుగుతున్న మార్పును ఈ విస్తృతవ్యూహం ప్రతిబింబిస్తుంది.

ముందున్న మార్గం

పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహాన్ని పర్యావరణ సుస్థిరతతో (Environmental sustainability) కలపాలి. తద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ సమతుల్య పారిశ్రామిక వృద్ధిని సాధించాలి.

రాష్ట్రం కింది అంశాలపై దృష్టి పెట్టాలి:

- పునరుత్పాదక శక్తి అనుసంధానం (Renewable energy integration)
- నీటిని సమర్థవంతంగా వినియోగించే పారిశ్రామిక వ్యవస్థలు
- నైపుణ్యం కలిగిన కార్మికుల అభివృద్ధి
- స్థిరమైన విధానాల కొనసాగింపు
- సైబర్ సెక్యూరిటీ మౌలిక సదుపాయాలు
- హరిత తయారీ ప్రమాణాలు (Green manufacturing standards)

ముగింపు

డేటా సెంటర్లు, అధునాతన కూలింగ్ మౌలిక సదుపాయాలు, తయారీ క్లస్టర్లు, ఏఐ ఆధారిత శ్రామిక వ్యవస్థల అభివృద్ధి జరుగుతోంది. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒక హై-టెక్నాలజీ పారిశ్రామిక ఆర్థిక వ్యవస్థగా (High-technology industrial economy) మారుతోందని సూచిస్తుంది. ఓడరేవులు, పారిశ్రామిక కారిడార్లు, డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు, తయారీ వ్యవస్థలను ప్రభుత్వం అనుసంధానిస్తోంది. దీని ద్వారా నెక్స్ట్-జనరేషన్ మౌలిక సదుపాయాలకు, ఎగుమతి ఆధారిత పారిశ్రామిక వృద్ధికి రాష్ట్రం ఒక ప్రధాన కేంద్రంగా ఎదుగుతోంది.

'మీ ఇంటికి – మీ డాక్టర్': ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని పేద కుటుంబాల కోసం ఇంటి వద్దకే ఆరోగ్య సేవలు

మూలం: ది హిందూ (The Hindu)

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC): గ్రూప్ 1 & 2 ప్రిలిమ్స్, గ్రూప్ 1 మెయిన్స్ పేపర్ III – పాలన (Governance), సామాజిక న్యాయం (Social Justice).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** 'మీ ఇంటికి – మీ డాక్టర్', ప్రపంచ రెడ్‌క్రాస్ దినోత్సవం (World Red Cross Day), ప్రపంచ తలసేమియా దినోత్సవం (World Thalassemia Day), ఇండియన్ రెడ్‌క్రాస్ సొసైటీ, జీన్ హెన్రీ డ్యూనాంట్ (Jean Henry Dunant), 1901 నోబెల్ శాంతి బహుమతి, ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ (Primary Healthcare), ఇంటి వద్దకే ఆరోగ్య సేవలు (Doorstep Healthcare), తలసేమియా స్క్రీనింగ్ (Thalassemia Screening), లోక్ భవన్.
- **మెయిన్స్ కోసం:** ఆరోగ్య సమానత్వం (Health Equity), మారుమూల ప్రాంతాలకు సేవలు (Last-mile Delivery), ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల ప్రాప్యత, హాని కలిగే అవకాశం ఉన్న వర్గాలు (Vulnerable Sections), ప్రజారోగ్య పాలన, ముందస్తు ఆరోగ్య సంరక్షణ (Preventive Healthcare), మానవతా సేవ (Humanitarian Service), గ్రామీణ ఆరోగ్య సంరక్షణ డెలివరీ.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నర్ ఎస్. అబ్దుల్ నజీర్ విజయవాడలోని లోక్ భవన్‌లో 'మీ ఇంటికి – మీ డాక్టర్' ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు. ప్రపంచ రెడ్‌క్రాస్ దినోత్సవం, ప్రపంచ తలసేమియా దినోత్సవం సందర్భంగా నిర్వహించిన కార్యక్రమంలో ఆయన ఈ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు. మారుమూల ప్రాంతాల్లో నివసించే పేద కుటుంబాలకు ప్రాథమిక ఆరోగ్య సేవలను ఇంటి వద్దకే అందించడం ఈ ప్రాజెక్టు ప్రధాన లక్ష్యం.

ముఖ్యాంశాలు

- **ఐదు లక్షల** పేద కుటుంబాలకు వైద్య సహాయం అందించడం ఈ ప్రాజెక్టు లక్ష్యం.
- రవాణా సదుపాయాలు సరిగా లేని మారుమూల ప్రాంతాలను ఏడు జిల్లాల్లో ఇది కవర్ చేస్తుంది.
- ఈ ప్రాజెక్టును **మూడేళ్ల** పాటు అమలు చేస్తారు.
- వైద్య బృందాలు లబ్ధిదారుల ఇళ్లకు వెళ్లి ఆరోగ్య సేవలను అందిస్తాయి.
- **కింది వారిపై ప్రత్యేక దృష్టి సారిస్తారు:**
  - గర్భిణులు
  - 0–6 సంవత్సరాల వయస్సు గల పిల్లలు
  - దగ్గర్లోని ఆరోగ్య కేంద్రాలకు వెళ్లలేని మంచానికే పరిమితమైన వ్యక్తులు (Bedridden persons)
- ప్రపంచ రెడ్‌క్రాస్ దినోత్సవం, ప్రపంచ తలసేమియా దినోత్సవం సందర్భంగా ఈ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు.
- ఈ కార్యక్రమం విజయవాడలోని లోక్ భవన్‌లో జరిగింది.
- గవర్నర్ ఎస్. అబ్దుల్ నజీర్ ఉత్తమ పనితీరు కనబరిచిన వారికి, రెడ్‌క్రాస్ అవార్డు విజేతలకు మెమెంటోలు, అవార్డులను అందించారు.

'మీ ఇంటికి – మీ డాక్టర్' ప్రాజెక్ట్ గురించి

పేద కుటుంబాలకు ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణను మెరుగుపరచడమే ఈ కార్యక్రమ లక్ష్యం. దగ్గర్లోని ఆరోగ్య కేంద్రాలకు చేరుకోవడంలో ఇబ్బంది పడే మారుమూల ప్రాంతాల ప్రజలకు ఈ ప్రాజెక్టు చాలా ముఖ్యం. రోగులను ఆసుపత్రులకు రమ్మనకుండా, ఆరోగ్య సేవలను నేరుగా ప్రజల వద్దకే తీసుకువెళ్లే ఆలోచనను ఇది అనుసరిస్తుంది.

Governor S. Abdul Nazeer presenting memento to a top performer during the World Red Cross Day held at Lok Bhavan in Vijayawada on Thursday. | Photo Credit: BY ARRANGEMENT

రెడ్‌క్రాస్ అవార్డులు, ఈవెంట్ వివరాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాఖ ఇండియన్ రెడ్‌క్రాస్ సొసైటీకి గవర్నర్ ఎస్. అబ్దుల్ నజీర్ గౌరవ అధ్యక్షుడిగా ఉన్నారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన జిల్లా కలెక్టర్లను, రెడ్‌క్రాస్ జిల్లా శాఖల అధ్యక్షులను వారి సేవలకు అభినందించారు.

రెడ్‌క్రాస్ అవార్డులు పొందిన జిల్లాలు:

- ఎస్పీఎస్ఆర్ నెల్లూరు
- పశ్చిమ గోదావరి
- బాపట్ల
- కృష్ణా
- కాకినాడ

గత రెండేళ్లలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రెడ్‌క్రాస్ ఉద్యమానికి వారు చేసిన కృషికి గుర్తింపుగా ఈ అవార్డులను ప్రధానం చేశారు.

అధికారులు, పాల్గొన్నవారు:

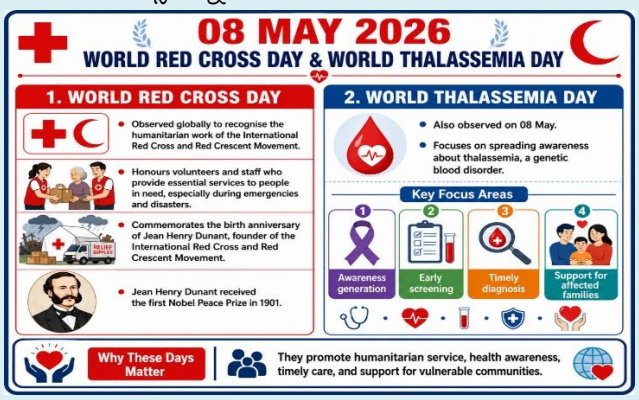
ఈ కార్యక్రమంలో వీరు పాల్గొన్నారు:

- వై.డి. రామారావు – చైర్మన్, ఇండియన్ రెడ్‌క్రాస్ సొసైటీ (ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాఖ)
- అశ్విని కుమార్ పరిదా – జనరల్ సెక్రటరీ, సీఈఓ (CEO)
- జి. అనంత రాము – గవర్నర్ ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి
- జిల్లా శాఖల చైర్‌పర్సన్‌లు
- రాష్ట్ర శాఖ మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యులు
- ఇతర ప్రముఖులు

ప్రపంచ రెడ్‌క్రాస్ దినోత్సవం (08 మే 2026)

- అంతర్జాతీయ రెడ్‌క్రాస్, రెడ్ క్రెసెంట్ ఉద్యమం చేసే మానవతా సేవలను (Humanitarian work)

గుర్తించడానికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రపంచ రెడ్‌క్రాస్ దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటారు.

- ముఖ్యంగా అత్యవసర పరిస్థితులు (Emergencies), విపత్తుల (Disasters) సమయంలో ఆపదలో ఉన్నవారికి అవసరమైన సేవలు అందించే వాలంటీర్లు, సిబ్బంది కృషిని ఈ రోజు గౌరవిస్తుంది.
- అంతర్జాతీయ రెడ్‌క్రాస్, రెడ్ క్రెసెంట్ ఉద్యమ వ్యవస్థాపకుడు **జీన్ హెన్రీ డ్యూనాంట్ (Jean Henry Dunant)** జయంతిని పురస్కరించుకుని ప్రపంచ రెడ్‌క్రాస్ దినోత్సవాన్ని నిర్వహిస్తారు.
- రెడ్‌క్రాస్ ఉద్యమానికి ఆయన చేసిన విశేష కృషికి గాను **1901**లో ఆయనకు మొట్టమొదటి **నోబెల్ శాంతి బహుమతి (Nobel Peace Prize)** అందించారు.

ప్రపంచ తలసేమియా దినోత్సవం (08 మే 2026)

- ఇదే రోజున ప్రపంచ తలసేమియా దినోత్సవాన్ని కూడా జరుపుకుంటారు.
- ఇది వంశపారంపర్య రక్త రుగ్మత (Genetic blood disorder) అయిన తలసేమియా గురించి ప్రజల్లో అవగాహన (Awareness) పెంచడంపై దృష్టి పెడుతుంది.

కింది అంశాలపై ప్రత్యేకంగా దృష్టి పెట్టాలని గవర్నర్ కోరారు:

- అవగాహన కల్పించడం (Awareness generation)
- వ్యాధి లక్షణాలను ముందుగానే పరీక్షించడం (Early screening)
- సకాలంలో రోగ నిర్ధారణ (Timely diagnosis)
- బాధిత కుటుంబాలకు తగిన మద్దతు ఇవ్వడం (Support for affected families)

ప్రాముఖ్యత

1. **ఆరోగ్య సమానత్వం (Health Equity):** మారుమూల ప్రాంతాల్లోని పేద కుటుంబాలు ఇంట్లోనే కనీస ఆరోగ్య సేవలను పొందేందుకు ఈ ప్రాజెక్ట్ సహాయపడుతుంది. గ్రామీణ, పట్టణ ఆరోగ్య సంరక్షణ ప్రాప్యత (Healthcare access) మధ్య ఉన్న అంతరాన్ని ఇది తగ్గిస్తుంది.
2. **హాని కలిగే వర్గాలకు మద్దతు (Support to Vulnerable Groups):** గర్భిణులు, 0–6 ఏళ్ల వయస్సు గల పిల్లలు, మంచానికే పరిమితమైన వ్యక్తులకు క్రమం తప్పకుండా ఆరోగ్య మద్దతు అవసరం. ఇంటి వద్దకే సేవలు రావడం వల్ల ఈ వర్గాలకు నేరుగా ప్రయోజనం కలుగుతుంది.
3. **ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ బలోపేతం (Strengthening Primary Healthcare):** ముందస్తు రోగ నిర్ధారణ (Early diagnosis), కనీస చికిత్స, ముందస్తు ఆరోగ్య సంరక్షణను (Preventive healthcare) ఈ ప్రాజెక్టు ప్రోత్సహిస్తుంది. దీనివల్ల ఆసుపత్రులపై భారం తగ్గుతుంది.
4. **తల్లి, బిడ్డల ఆరోగ్యం (Maternal and Child Health):** గర్భిణులు, చిన్నపిల్లలపై దృష్టి సారించడం ద్వారా మాతృ సంరక్షణ, పిల్లల ఆరోగ్యం, పోషకాహార పర్యవేక్షణ, వ్యాధులను ముందుగానే గుర్తించడాన్ని (Early disease detection) మెరుగుపరచవచ్చు.
5. **మానవతా పాలన (Humanitarian Governance):** ప్రజా సంక్షేమానికి (Public welfare) మద్దతు ఇవ్వడంలో ఇండియన్ రెడ్‌క్రాస్ సొసైటీ (Indian Red Cross Society) లాంటి మానవతా సంస్థల పాత్రను ఈ కార్యక్రమం ప్రతిబింబిస్తుంది.
6. **విపత్తు, అత్యవసర పరిస్థితుల సన్నద్ధత (Disaster and Emergency Preparedness):** అత్యవసర పరిస్థితులు, విపత్తుల సమయంలో రెడ్‌క్రాస్ ఉద్యమం (Red Cross movement) ఎంతో కీలకం. ఇటువంటి ఆరోగ్య కార్యక్రమాలు స్థానిక మానవతా సామర్థ్యాన్ని (Humanitarian capacity) బలోపేతం చేస్తాయి.
7. **జన్యుపరమైన రుగ్మతలపై అవగాహన (Awareness on Genetic Disorders):** ప్రపంచ తలసేమియా దినోత్సవంతో

దీనికి ఉన్న అనుసంధానం.. ముందస్తు స్క్రీనింగ్ (Early screening), వంశపారంపర్యంగా వచ్చే రక్త రుగ్మతలపై (Inherited blood disorders) ప్రజల్లో అవగాహనను పెంపొందించడానికి సహాయపడుతుంది.

సవాళ్లు

- మారుమూల ప్రాంతాల్లో వైద్యులు, శిక్షణ పొందిన వైద్య సిబ్బంది కొరత.
- చేరుకోవడానికి కష్టంగా ఉండే ప్రాంతాలకు క్రమం తప్పకుండా వెళ్లడం.
- మందులు, రోగనిర్ధారణ సాధనాలు (Diagnostic tools), రవాణా సౌకర్యాల అవసరం.
- తీవ్రమైన రోగులకు ఫాలో-అప్ (Follow-up) సంరక్షణను నిర్ధారించడం.
- లబ్ధిదారుల ఆరోగ్య రికార్డులను సరిగ్గా నిర్వహించడం.
- రెడ్‌క్రాస్ శాఖలు, ఆరోగ్య విభాగాలు, స్థానిక సంస్థల మధ్య సమన్వయం (Coordination).
- అందుబాటులో ఉన్న సేవల గురించి పేద కుటుంబాల్లో అవగాహన కల్పించడం.
- మూడేళ్ల వ్యవధిలో దీర్ఘకాలిక నిధులను (Long-term funding), పర్యవేక్షణను నిర్ధారించడం.

ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు / విధానపరమైన మద్దతు

- **ఆయుష్మాన్ భారత్** – ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణను బలోపేతం చేయడానికి ఆరోగ్య, వెల్నెస్ కేంద్రాలు (Health and Wellness Centres).
- గ్రామీణ, పట్టణ ఆరోగ్య సేవల కోసం **జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్** (National Health Mission).
- మాతృ సంరక్షణ మద్దతు కోసం **జననీ సురక్ష యోజన** (Janani Suraksha Yojana).
- పిల్లల ఆరోగ్య స్క్రీనింగ్ కోసం **రాష్ట్రీయ బాల స్వాస్థ్య కార్యక్రమం** (Rashtriya Bal Swasthya Karyakram).
- మహిళలు, పిల్లలకు పోషకాహార మద్దతు కోసం **పోషణ్ అభియాన్** (POSHAN Abhiyaan).
- రాష్ట్ర స్థాయి ఆరోగ్య కార్యక్రమాలు, సంచార వైద్య సేవలు (Mobile medical services).
- మానవతా మద్దతు, ఆరోగ్య సంబంధిత కార్యక్రమాలలో ఇండియన్ రెడ్‌క్రాస్ సొసైటీ పాత్ర.

ముందున్న మార్గం

- మారుమూల, ప్రాప్యత లేని ప్రాంతాలకు క్రమం తప్పకుండా వైద్య సందర్శనలు (Medical visits) జరిగేలా చూడాలి.
- ఇంటి వద్దకే ఆరోగ్య సంరక్షణ డెలివరీ కోసం సంచార ఆరోగ్య కేంద్రాలను (Mobile health units) ఉపయోగించాలి.
- లబ్ధిదారులందరి డిజిటల్ ఆరోగ్య రికార్డులను (Digital health records) నిర్వహించాలి.
- సమీపంలోని పీహెచ్‌సీలు (PHCs), ఆసుపత్రులతో రిఫరల్ లింక్‌లను (Referral links) బలోపేతం చేయాలి.
- ప్రాథమిక ఆరోగ్య అవగాహన, మద్దతు కోసం స్థానిక వాలంటీర్లకు (Local volunteers) శిక్షణ ఇవ్వాలి.
- తలసేమియా, రక్తహీనత (Anaemia), మాతృ ఆరోగ్య సమస్యల కోసం క్రమం తప్పకుండా స్క్రీనింగ్ నిర్వహించాలి.
- గర్భిణులు, చిన్నపిల్లలు, మంచానికి పరిమితమైన వ్యక్తులకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ అందించాలి.
- జిల్లా స్థాయి సమీక్షా యంత్రాంగాల (District-level review mechanisms) ద్వారా ప్రాజెక్టును పర్యవేక్షించాలి.

ముగింపు

- ఇంటి వద్దకే ఆరోగ్య సేవలు, ఆరోగ్య సమానత్వం (Health equity), మారుమూల ప్రాంతాలకు సేవలను (Last-mile service delivery) అందించే దిశగా 'మీ ఇంటికి – మీ డాక్టర్' ప్రాజెక్ట్ ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. ఏడు జిల్లాల్లోని మారుమూల ప్రాంతాల్లో ఉన్న **ఐదు లక్షల** పేద కుటుంబాలను లక్ష్యంగా చేసుకోవడం ద్వారా.. ఈ చొరవ దుర్బల వర్గాలకు (Vulnerable groups) ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ ప్రాప్యతను మెరుగుపరుస్తుంది.

మూడవ, నాలుగవ బిడ్డకు నగదు ప్రోత్సాహకాలు (Cash Incentives) ఇవ్వాలని యోచిస్తున్న ఏపీ ప్రభుత్వం

మూలం: దక్కన్ క్రానికల్ (Deccan Chronicle)

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్ 1: పేపర్ II – పాలిటీ మరియు గవర్నెన్స్ – ప్రభుత్వ విధానాలు, జోక్యాలు, సంక్షేమ పథకాలు, స్త్రీ శిశు అభివృద్ధి, ప్రజారోగ్యం, జనాభా సంబంధిత సమస్యలు.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** సంతానోత్పత్తి రేటు (Fertility Rate), మొత్తం సంతానోత్పత్తి రేటు (Total Fertility Rate), పనిచేసే వయసున్న జనాభా (Working-age Population), డెమోగ్రాఫిక్ డివిడెండ్ (Demographic Dividend), అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలు, ఎన్టీఆర్ బేబీ కిట్, తల్లికి వందనం, గ్రామ సభ, ఐవీఎఫ్ ట్రీట్‌మెంట్ (IVF Treatment), పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్టనర్‌షిప్ (PPP), చిరుధాన్యాలు (Millets), కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ.
- **మెయిన్స్ కోసం:** తగ్గుతున్న సంతానోత్పత్తి రేటు, వృద్ధుల జనాభా పెరగడం (Ageing Population), జనాభా పరివర్తన (Demographic Transition), మానవ మూలధనం (Human Capital), మహిళల ఆరోగ్యం, పునరుత్పత్తి హక్కులు (Reproductive Rights), మాతా శిశు పోషణ (Maternal Nutrition), శిశు సంక్షేమం, ఆర్థిక ఉత్పాదకత (Economic Productivity), జనాభా విధానం, సామాజిక భద్రత (Social Security), బాధ్యతాయుతమైన మాతృత్వం/పితృత్వం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

మూడవ, నాలుగవ బిడ్డను కనే కుటుంబాలకు నగదు ప్రోత్సాహకాలు, పోషకాహార మద్దతు (Nutritional support) ఇవ్వాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది. మే 7, 8 తేదీల్లో (2026) అమరావతిలో జరిగిన కలెక్టర్ల సదస్సులో ఈ ప్రతిపాదనపై చర్చించారు. మూడు నెలల పాటు ప్రజల అభిప్రాయాలు (Public consultation), అవగాహన కార్యక్రమాల తర్వాత ఈ ప్రతిపాదనకు తుది ఆమోదం తీసుకుంటారు.

ప్రతిపాదనలోని ముఖ్యాంశాలు

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో తగ్గుతున్న సంతానోత్పత్తి రేటును (Declining fertility rate) పరిష్కరించడమే ఈ ప్రతిపాదన లక్ష్యం.
- ఈ ప్రతిపాదన ప్రకారం, మూడవ లేదా నాలుగవ బిడ్డకు జన్మనిచ్చే తల్లులకు ఒకేసారి (One-time) నగదు ప్రోత్సాహకం ఇస్తారు.
- చిరుధాన్యాల (Millets) ద్వారా పోషకాహార మద్దతు కూడా ప్రతిపాదించారు.
- ప్రజల అభిప్రాయాలను సేకరించడానికి **మే, జూన్, జూలై (2026)** నెలల్లో గ్రామ సభలు (Gram Sabhas) నిర్వహిస్తారు.
- పబ్లిక్ కన్సల్టేషన్ తర్వాత తుది ఆమోదం కోసం ఈ ప్రతిపాదనను మంత్రి మండలి (Council of Ministers) ముందు ఉంచుతారు.
- ఒకవేళ ఆమోదం పొందితే, ఈ పథకం **ఆగస్టు 15, 2026** నుంచి ప్రారంభమవుతుంది.

మూడవ, నాలుగవ బిడ్డకు నగదు ప్రోత్సాహకాలు

ఈ ప్రతిపాదన కింద, ప్రసవ సమయంలో తల్లులకు ఆర్థిక సహాయం (Financial support) అందుతుంది.

బిడ్డ జననం (Child Birth)	ప్రతిపాదిత నగదు ప్రోత్సాహకం (Proposed Cash Incentive)
మూడవ బిడ్డ	₹30,000
నాలుగవ బిడ్డ	₹40,000

ఈ మొత్తాన్ని నేరుగా తల్లి బ్యాంకు ఖాతాలో (Bank account) జమ చేస్తారు. నగదు ప్రోత్సాహకంతో పాటు ఎన్టీఆర్ బేబీ కిట్ (NTR Baby Kit) కూడా ఇస్తారు.

Andhra Pradesh Proposal for 3rd & 4th Child Incentives

Population Support Proposal | May 2026

THIS IS A PROPOSAL BY THE ANDHRA PRADESH GOVERNMENT

Why in News?

- The Andhra Pradesh government is planning to introduce cash incentives and nutritional support for families having a third and fourth child.
- The proposal was discussed during the Collectors' Conference held in Amaravati on May 7 and 8, 2026.
- It will be taken up for final approval after a three-month public consultation and awareness programme.

Key Highlights of the Proposal

- Aims to address Andhra Pradesh's declining fertility rate.
- Mothers giving birth to a third or fourth child may receive a one-time cash incentive.
- Nutritional support through millets is also proposed.
- Monthly Gram Sabhas will be conducted during May, June and July 2026 to collect public feedback.
- After public consultation, the proposal will be placed before the Council of Ministers for final approval.
- If approved, the scheme is expected to begin from **August 15, 2026.**

Cash Incentives for Third and Fourth Child

Child Birth	Proposed Cash Incentive
Third child	₹30,000
Fourth child	₹40,000

- The amount will be directly credited to the mother's bank account.
- Along with the cash incentive, an **NTR Baby Kit** will also be given.

Nutritional Support Through Millets

Child Birth	Monthly Millet Support
Third child	3 kg of millets per month
Fourth child	6 kg of millets per month

- This support aims to improve nutrition among mothers and children and promote food security.

Public Consultation and Gram Sabhas

1. May 2026
2. June 2026
3. July 2026

- Monthly Gram Sabhas will collect public feedback on the proposed incentive structure.
- After consolidating feedback, the proposal will be placed before the Council of Ministers.

Expected Implementation

- If approved, the scheme is expected to be implemented from **August 15, 2026.**
- Officials have been directed to conduct awareness campaigns among eligible couples.
- Health and other department staff will undertake field visits till August 2026 to counsel families on increasing birth rates.

Welfare Coverage for Children

Children born as the third or fourth child under the proposed scheme will be:

- Enrolled in Anganwadi centres
- Covered under welfare schemes
- Included under the **"Thalli Ki Vandanam"** programme

The proposal includes child welfare and early childhood care in addition to cash support.

Reason Behind the Proposal

- The main reason is the declining fertility rate in Andhra Pradesh.
- A senior official from the Family Welfare Department stated that fertility rates are declining not only in Andhra Pradesh but also in several other states.
- The government believes that early intervention is necessary to avoid long-term demographic and economic challenges.

Fertility Rate Concerns in Andhra Pradesh

Current fertility rate: around	Projected by 2040:	Couples opting for a single child:	Couples facing childlessness issues:
1.5 children per couple	1.2	nearly 48.7%	around 11.5 lakh

A fertility rate below replacement level may create long-term demographic imbalance.

All dates mentioned are for the year 2026.

చిరుధాన్యాల ద్వారా పోషకాహార మద్దతు

ప్రతి నెలా పోషకాహార మద్దతు (Monthly nutritional support) కూడా ఈ ప్రతిపాదనలో ఉంది.

బిడ్డ జననం (Child Birth)	నెలకు చిరుధాన్యాల మద్దతు (Monthly Millet Support)
మూడవ బిడ్డ	నెలకు 3 కిలోల చిరుధాన్యాలు
నాలుగవ బిడ్డ	నెలకు 6 కిలోల చిరుధాన్యాలు

తల్లి, పిల్లలకు పోషకాహారాన్ని (Nutrition) అందించడమే దీని లక్ష్యం. ఆహార భద్రతను (Food security) ప్రోత్సహించడానికి చిరుధాన్యాలు చాలా ముఖ్యం.

పబ్లిక్ కన్సల్టేషన్, గ్రామ సభలు

ప్రతి నెలా కింది నెలల్లో గ్రామ సభలు నిర్వహిస్తారు:

- మే 2026
- జూన్ 2026
- జూలై 2026

ప్రతిపాదించిన ఈ ప్రోత్సాహక విధానంపై ప్రజల ఫీడ్‌బ్యాక్ (Public feedback) సేకరించడమే దీని ఉద్దేశం. ప్రజల అభిప్రాయాలను క్రోడీకరించి మంత్రి మండలి ముందు ఉంచుతారు.

ఎప్పుడు అమలయ్యే అవకాశం ఉంది? (Expected Implementation)

- ఆమోదం పొందితే, ఆగస్టు 15, 2026 నుంచి ఈ పథకం అమలయ్యే అవకాశం ఉంది.
- అర్హులైన జంటల్లో (Eligible couples) అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలని అధికారులను ఆదేశించారు.
- జననాల రేటును (Birth rates) పెంచే అంశంపై కుటుంబాలకు కౌన్సెలింగ్ (Counsel) ఇవ్వడానికి వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ సిబ్బంది **ఆగస్టు 2026** వరకు క్షేత్రస్థాయి పర్యటనలు (Field visits) చేస్తారు.

పిల్లలకు సంక్షేమ పథకాల కవరేజీ

ఈ పథకం కింద పుట్టే మూడవ లేదా నాలుగవ బిడ్డకు ఈ కింది సౌకర్యాలు అందుతాయి:

- అంగన్‌వాడీ కేంద్రాల్లో (Anganwadi centres) నమోదు చేస్తారు.
- ప్రభుత్వ సంక్షేమ పథకాలలో చేరుస్తారు.
- "తల్లికి వందనం" (Thalli Ki Vandanam) కార్యక్రమంలో కూడా చేర్చుతారు.

అంటే ఇది కేవలం నగదు సహాయం మాత్రమే కాకుండా శిశు సంక్షేమం, బాల్య సంరక్షణకు (Early childhood care) కూడా సంబంధించినది.

ఈ ప్రతిపాదన వెనుక ఉన్న కారణం

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో తగ్గుతున్న సంతానోత్పత్తి రేటు (Declining fertility rate) ఈ ప్రతిపాదన వెనుక ఉన్న ప్రధాన కారణం.
- కేవలం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే కాదు, అనేక ఇతర రాష్ట్రాల్లోనూ సంతానోత్పత్తి రేటు తగ్గుతోందని కుటుంబ సంక్షేమ శాఖకు (Family Welfare Department) చెందిన ఒక సీనియర్ అధికారి తెలిపారు.
- భవిష్యత్తులో జనాభా, ఆర్థిక సవాళ్లు (Long-term demographic and economic challenges) రాకుండా ఉండాలంటే ముందుగానే ఈ జోక్యం (Early intervention) అవసరమని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సంతానోత్పత్తి రేటు ఆందోళనలు

కథనంలో (Article) పేర్కొన్న అధికారిక సమాచారం ప్రకారం:

- ఆంధ్రప్రదేశ్ సంతానోత్పత్తి రేటు ఒక జంటకు సుమారు **1.5** పిల్లలకు పడిపోయింది.
- **2040** నాటికి ఇది మరింత తగ్గి **1.2** కు పడిపోతుందని అంచనా.
- రాష్ట్రంలో దాదాపు **48.7%** జంటలు ఒక్క బిడ్డకే పరిమితమవుతున్నారు.
- దాదాపు **11.5 లక్షల జంటలు** పిల్లలు లేని సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నారు.

రిప్లేస్‌మెంట్ స్థాయి (Replacement level) కంటే సంతానోత్పత్తి రేటు తక్కువగా ఉంటే, అది దీర్ఘకాలిక జనాభా అసమతుల్యతకు (Demographic imbalance) దారితీస్తుంది.

వర్కింగ్-ఏజ్ జనాభా సవాలు (Working-age Population Challenge)

రాష్ట్రంలో పనిచేసే వయసున్న జనాభా తగ్గిపోవడంపై కూడా ఆందోళనలు ఉన్నాయి. కథనం ప్రకారం:

- వర్కింగ్-ఏజ్ జనాభా 62.9% నుండి 57% కి పడిపోతుందని అంచనా.

దీని వల్ల కిందివాటిపై ప్రభావం పడుతుంది:

- కార్మికుల లభ్యత (Labour availability)
- ఆర్థిక ఉత్పాదకత (Economic productivity)
- పన్ను వసూళ్లు (Tax base)
- సామాజిక భద్రతా భారం (Social security burden)
- వృద్ధుల సంరక్షణ (Care of the elderly)

పిల్లలు లేని జంటలకు ఐవీఎఫ్ (IVF) మద్దతు

పిల్లలు లేని జంటలకు ఐవీఎఫ్ చికిత్స (IVF treatment) అందించడానికి ప్రభుత్వం పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్టనర్‌షిప్ (PPP) మోడల్‌ను అన్వేషిస్తోంది. పిల్లలు కావాలనుకుని, ఆరోగ్య సమస్యల వల్ల కనలేని జంటలకు ఇది సహాయపడుతుంది.

ప్రజల ఆందోళనలు (Public Concerns)

కొందరు ప్రజలు ఈ ప్రతిపాదనపై ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు, కడప జిల్లా నందలూరుకు చెందిన జి. గంగాభవాని మాట్లాడుతూ.. పెరుగుతున్న విద్యా ఖర్చులు, ఆర్థిక ఇబ్బందుల వల్ల ఒక్క బిడ్డను పెంచడమే కష్టంగా మారిందని అన్నారు.

దీనిబట్టి కుటుంబాలకు కిందివాటిపై భరోసా లేకపోతే కేవలం నగదు ప్రోత్సాహకాలు మాత్రమే సరిపోవని అర్థమవుతుంది:

- విద్యా ఖర్చులు
- ఆరోగ్య సంరక్షణ ఖర్చులు
- ఉపాధి అవకాశాలు (Employment opportunities)
- జీవన వ్యయం (Cost of living)
- పిల్లల సంరక్షణ మద్దతు (Childcare support)

ఇతర ప్రభుత్వ ఆదేశాలు (Other Government Directions)

వీటిపై చర్యలు తీసుకోవాలని ముఖ్యమంత్రి అధికారులను ఆదేశించారు:

- కుటుంబ నియంత్రణ ఆపరేషన్లను (Family planning operations) తగ్గించడం.
- ప్రైవేట్ ఆసుపత్రుల్లో సిజేరియన్ డెలివరీలను (Caesarean deliveries) తగ్గించడం.
- టీనేజ్ గర్భాలను (Teenage pregnancies) అరికట్టడం.
- గ్రామ స్థాయిలో (Grassroots level) అవగాహన కార్యక్రమాలను ముమ్మరం చేయడం.

సంతానోత్పత్తి ఆందోళనలు (Fertility concerns), పునరుత్పత్తి ఆరోగ్య సమస్యలు (Reproductive health issues) రెండింటినీ పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోందని ఈ ఆదేశాలు చూపుతున్నాయి.

ప్రాముఖ్యత (Significance)

1. **తగ్గుతున్న సంతానోత్పత్తి రేటుకు పరిష్కారం:** ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పడిపోతున్న సంతానోత్పత్తి రేటును అడ్డుకుని, భవిష్యత్తులో వృద్ధుల జనాభా (Ageing-related challenges) వల్ల వచ్చే సవాళ్లను నివారించడం దీని లక్ష్యం.
2. **జనాభా సమతుల్యత (Demographic Balance):** సామాజిక స్థిరత్వానికి, ఆర్థిక వృద్ధికి సమతుల్య జనాభా నిర్మాణం చాలా ముఖ్యం.
3. **తల్లులకు ప్రత్యక్ష మద్దతు:** నగదు ప్రోత్సాహకాలు నేరుగా తల్లుల బ్యాంకు ఖాతాల్లో జమ చేయడం ద్వారా ప్రయోజనాలు నేరుగా వారికి (Direct benefit delivery) అందుతాయి.
4. **పోషకాహార ప్రోత్సాహం (Promotes Nutrition):** ప్రతి నెలా ఇచ్చే చిరుధాన్యాల వల్ల తల్లీబిడ్డల పోషకాహారం మెరుగుపడుతుంది.
5. **అంగన్‌వాడీ అనుసంధానం బలోపేతం:** అంగన్‌వాడీ కేంద్రాల్లో చేర్పించడం వల్ల పోషకాహార పర్యవేక్షణ, టీకాలు (Immunisation), ప్రీ-స్కూల్ విద్య (Pre-school education), బాల్య సంరక్షణకు మద్దతు లభిస్తుంది.
6. **పిల్లలు లేని జంటలకు మద్దతు:** పీపీపీ మోడల్ (PPP models) ద్వారా ఐవీఎఫ్ మద్దతు కల్పిస్తే.. పిల్లలు లేని జంటలకు ఇది సహాయపడుతుంది.
7. **భవిష్యత్ ఆర్థిక వ్యవస్థకు (Future Economy) మద్దతు:** శ్రామిక

సరఫరా (Labour supply), ఉత్పాదకత, దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక ప్రణాళికల కోసం స్థిరమైన వర్కింగ్-ఏజ్ జనాభా చాలా ముఖ్యం.

సవాళ్లు (Challenges)

1. **పిల్లల పెంపకంలో పెరుగుతున్న ఖర్చు:** విద్య, ఆరోగ్యం, జీవన వ్యయాలు (Living costs) కుటుంబాలు ఎక్కువ మంది పిల్లలను కనకుండా నిరుత్సాహపరుస్తాయి.
2. **మహిళల ఆరోగ్య ఆందోళనలు (Women's Health Concerns):** ఈ విధానం తప్పనిసరిగా తల్లి ఆరోగ్యం (Maternal health), సురక్షితమైన ప్రసవం, పునరుత్పత్తి హక్కులను (Reproductive rights) రక్షించాలి.
3. **పునరుత్పత్తి ఎంపిక (Reproductive Choice):** జంటలపై ఎలాంటి ఒత్తిడి ఉండకూడదు. ఈ విధానం వారి స్వచ్ఛంద నిర్ణయాన్ని (Informed choice) ప్రోత్సహించాలి.
4. **అమలు సమస్యలు (Implementation Issues):** నగదు బదిలీలు (Cash transfers), చిరుధాన్యాల పంపిణీ, సంక్షేమ పథకాల అమలుకు బలమైన పర్యవేక్షణ అవసరం.
5. **అసమాన ప్రభావం (Unequal Impact):** పేద కుటుంబాలు ఈ ప్రోత్సాహకాల పట్ల ఎక్కువగా ఆకర్షితులు కావొచ్చు కాబట్టి, పిల్లల సంక్షేమానికి సరైన భద్రతా చర్యలు (Safeguards) అవసరం.
6. **ప్రజల ఆమోదం (Public Acceptance):** మారుతున్న కుటుంబ ప్రాధాన్యతలు (Family preferences), ఆర్థిక ఒత్తిళ్ల వల్ల ప్రజల్లో కొంత సంకోచం (Hesitation) ఉండొచ్చు.
7. **టీనేజ్ గర్భాలు (Teenage Pregnancies):** జననాల రేటును పెంచే ప్రయత్నాలతో పాటు టీనేజ్ గర్భాలను నిరోధించే ప్రయత్నాలు కూడా చేయాలి.
8. **సిజేరియన్ డెలివరీలు:** సి-సెక్షన్‌లను (C-sections) తగ్గించడం అనేది వైద్యపరమైన అవసరాలను (Medical need) బట్టి ఉండాలి కానీ, పరిపాలనా లక్ష్యాల (Administrative targets) ఆధారంగా కాదు.

ముందున్న మార్గం (Way Forward)

1. **పబ్లిక్ కన్సల్టేషన్ (Public Consultation) నిర్వహించడం:** గ్రామ సభల ద్వారా కుటుంబాలు, మహిళలు, ఆరోగ్య కార్యకర్తల (Health workers) నుంచి సరైన ఫీడ్‌బ్యాక్ సేకరించాలి.
2. **మహిళల ఆరోగ్యాన్ని రక్షించడం:** సురక్షితమైన గర్భం, ఆసుపత్రి ప్రసవం (Institutional delivery), ప్రసవానంతర సంరక్షణను (Post-natal care) విధానం నిర్ధారించాలి.
3. **ప్రోత్సాహకాలను ఆరోగ్య సేవలతో (Health Services) అనుసంధానించడం:** ప్రయోజనాలను వైద్య పరీక్షలు (Check-ups), ఇమ్యునైజేషన్ (Immunisation), పిల్లల పోషణతో అనుసంధానం చేయాలి.
4. **అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలను బలోపేతం చేయడం:** పోషకాహారం, పర్యవేక్షణ, బాల్య సంరక్షణ కోసం అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలను మెరుగుపరచాలి.
5. **కుటుంబ భారాన్ని తగ్గించడం:** విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ, పిల్లల సంరక్షణ (Childcare) ఖర్చులకు రాష్ట్రం మద్దతు ఇవ్వాలి.
6. **బాధ్యతాయుతమైన పేరెంట్‌హుడ్‌ను (Responsible Parenthood) ప్రోత్సహించడం:** తల్లి ఆరోగ్యం, పిల్లల సంక్షేమం, కుటుంబ నిర్ణయాలపై అవగాహన కల్పించాలి.
7. **ఐవీఎఫ్ (IVF) మద్దతును క్రమబద్ధీకరించడం:** పీపీపీ మోడల్ (PPP model) ద్వారా అందించే ఐవీఎఫ్ మద్దతు.. అందుబాటు ధరలో, పారదర్శకంగా (Transparent), వైద్యపరంగా క్రమబద్ధీకరించబడినదిగా (Medically regulated) ఉండాలి.
8. **పర్యవేక్షణను నిర్ధారించడం (Ensure Monitoring):** నిధులు దారి మళ్లడాన్ని (Leakages) నిరోధించడానికి, అర్హులైన తల్లులు, పిల్లలకు ప్రయోజనాలు చేరేలా చూడటానికి బలమైన పర్యవేక్షణ (Strong monitoring) అవసరం.

ముగింపు (Conclusion)

జనాభా నియంత్రణ (Population control) నుంచి జనాభా సమతుల్యత (Demographic balance) వైపు జరుగుతున్న మార్పును ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతిపాదన ప్రతిబింబిస్తోంది. తగ్గుతున్న సంతానోత్పత్తి (Declining fertility), భవిష్యత్తులో శ్రామికశక్తి ఆందోళనలు (Workforce concerns), ఆర్థిక ఉత్పాదకతను (Economic productivity) పరిష్కరించడమే దీని లక్ష్యం.

- అయితే దీని విజయం మహిళల ఆరోగ్యాన్ని రక్షించడం, పిల్లల పోషకాహారానికి మద్దతు ఇవ్వడం, కుటుంబ ఖర్చులను తగ్గించడం, పునరుత్పత్తి ఎంపికను

(Reproductive choice) గౌరవించడంపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

- సమతుల్య జనాభా విధానం (Balanced population policy) కుటుంబ సంక్షేమం, మహిళల గౌరవం, దీర్ఘకాలిక జనాభా స్థిరత్వాన్ని (Demographic stability) ప్రోత్సహించాలి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ డీప్-టెక్ స్కిల్లింగ్ (Deep-Tech Skilling) చొరవ: భవిష్యత్తుకు సిద్ధమైన శ్రామిక శక్తిని నిర్మించడం

మూలం: డీడీ న్యూస్ (DD News)

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC): గ్రూప్ 1 మెయిన్స్ పేపర్ IV & గ్రూప్ 2 మెయిన్స్ పేపర్ II - ఎకానమీ అండ్ డెవలప్‌మెంట్; సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ; విద్య, నైపుణ్యాభివృద్ధి.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** ఐబీఎం స్కిల్స్‌బిల్డ్ (IBM SkillsBuild), ఏపీఎస్‌సీహెచ్‌ఈ (APSCHE), ఏపీఎస్‌ఎస్‌డీసీ (APSSDC), అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీ, నైలిట్ (NIELIT), జాతీయ సాంకేతిక దినోత్సవం (National Technology Day), ఎన్‌పీటీఈఎల్ (NPTEL), క్వాంటం కంప్యూటింగ్, ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), సైబర్ సెక్యూరిటీ.
- **మెయిన్స్ కోసం:** డీప్-టెక్ స్కిల్లింగ్ (Deep-Tech Skilling), భవిష్యత్తుకు సిద్ధమైన శ్రామిక శక్తి (Future-ready Workforce), మానవ మూలధనం (Human Capital), డిజిటల్ ఆర్థిక వ్యవస్థ (Digital Economy), ఆవిష్కరణల పర్యావరణ వ్యవస్థ (Innovation Ecosystem), పరిశ్రమలతో అనుసంధానించబడిన శిక్షణ (Industry-linked Training), క్వాంటం వ్యాలీ విజన్, సాంకేతికత ఆధారిత అభివృద్ధి (Technology-led Development).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి ఎన్.చంద్రబాబు నాయుడు ఐబీఎం స్కిల్స్‌బిల్డ్ (IBM SkillsBuild), ఏపీఎస్‌సీహెచ్‌ఈ (APSCHE), ఏపీఎస్‌ఎస్‌డీసీ (APSSDC), అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీ సహకారంతో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా డీప్-టెక్ స్కిల్లింగ్ (Deep-tech skilling) చొరవను ప్రకటించారు. **2026–27లో 2 లక్షల మంది అభ్యాసకులకు (Learners)**, ఆ తర్వాత ఐదేళ్లలో 10 లక్షల మంది అభ్యాసకులకు శిక్షణ ఇవ్వాలని ఈ చొరవ లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. డిజిటల్ లెర్నింగ్, పరిశ్రమల అనుసంధాన శిక్షణ (Industry-linked training), ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు పొందిన ధృవపత్రాల (Globally recognised credentials) ద్వారా ఈ శిక్షణ ఇస్తారు.

చొరవలోని ప్రధాన అంశాలు (Major Features)

ఈ చొరవ ప్రధానంగా ఈ కింది అభివృద్ధి చెందుతున్న సాంకేతిక రంగాలపై (Emerging technology areas) దృష్టి పెడుతుంది:

- క్వాంటం టెక్నాలజీస్
- ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI)
- డేటా అనలిటిక్స్
- సైబర్ సెక్యూరిటీ
- ఎంటర్‌ప్రెన్యూర్‌షిప్ (Entrepreneurship - వ్యవస్థాపకత)

ఇందులో ఈ కిందివాటిని ఉపయోగిస్తారు:

- డిజిటల్ లెర్నింగ్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు
- పరిశ్రమలతో అనుసంధానించబడిన శిక్షణ (Industry-linked training)
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు పొందిన ధృవపత్రాలు (Globally recognised credentials)
- అధునాతన సాంకేతిక కార్యక్రమాలు (Advanced technology programmes)

లక్ష్యం (Target):

- 2026–27లో 2 లక్షల మంది అభ్యాసకులకు శిక్షణ.
- ఐదేళ్లలో 10 లక్షల మందికి శిక్షణ.

పాల్గొంటున్న ముఖ్యమైన సంస్థలు:

- ఐబీఎం స్కిల్స్‌బిల్డ్ (IBM SkillsBuild)

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత విద్యా మండలి (APSCHE)
- ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర నైపుణ్యాభివృద్ధి సంస్థ (APSSDC)
- అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీ (Amaravati Quantum Valley)

నైలిట్ (NIELIT) ఇన్నోవేషన్ అండ్ స్కిల్లింగ్ సెంటర్

గుంటూరులోని ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రతిపాదించిన 'నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ' (NIELIT) ఇన్నోవేషన్ & స్కిల్లింగ్ సెంటర్ ప్రధానంగా కిందివాటిపై దృష్టి పెడుతుంది:

- క్వాంటం కంప్యూటింగ్ (Quantum Computing)
- ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI)
- క్వాంటం కమ్యూనికేషన్ (Quantum Communication)
- సెమీకండక్టర్ టెక్నాలజీస్

ఈ కేంద్రం ప్రస్తుత విద్యా సంవత్సరం నుంచే కార్యకలాపాలు ప్రారంభించాలని యోచిస్తోంది.

ఇది కింది వారికి మద్దతు ఇవ్వాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది:

- విద్యార్థులు
- పరిశోధకులు (Researchers)
- ఆవిష్కర్తలు (Innovators)

ఇది కింది సదుపాయాలను అందిస్తుంది:

- ప్రపంచ స్థాయి మౌలిక సదుపాయాలు (World-class infrastructure)
- అధునాతన ప్రయోగశాలలు (Advanced laboratories)
- పరిశ్రమల ఆధారిత అభ్యాస అవకాశాలు (Industry-driven learning opportunities)

భారతదేశపు మొట్టమొదటి ప్రత్యేక 'క్వాంటం, ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ యూనివర్సిటీ క్యాంపస్'ను అమరావతిలో ఏర్పాటు చేయడానికి నైలిట్ (NIELIT), ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక అవగాహనా ఒప్పందం (MoU) కుదుర్చుకున్నాయి. ఇది క్వాంటం కంప్యూటింగ్, ఏఐ, క్వాంటం కమ్యూనికేషన్, సైబర్ సెక్యూరిటీ, క్వాంటం హార్డ్‌వేర్,

ఏఐ–క్వాంటం కన్వర్జెన్స్ (AI–Quantum convergence) పరిశోధనలపై దృష్టి పెడుతుంది.

జాతీయ సాంకేతిక దినోత్సవం (National Technology Day) నేపథ్యం

- ఈ ప్రకటన జాతీయ సాంకేతిక దినోత్సవం సందర్భంగా వెలువడింది.
- భారతదేశ శాస్త్రీయ విజయాలను, ముఖ్యంగా 1998 పోఖ్రాన్ పరీక్షల (Pokhran tests) విజయాన్ని ఈ దినోత్సవం స్మరించుకుంటుంది.

కిందివాటిలో పెట్టుబడులు పెడితేనే భారతదేశ ప్రగతి సాధ్యమవుతుందని ముఖ్యమంత్రి పేర్కొన్నారు:

- జ్ఞానం (Knowledge)
- పరిశోధన (Research)
- ఆవిష్కరణలు (Innovation)
- మానవ మూలధనం (Human capital)

ప్రతిష్టాత్మకమైన జాతీయ స్థాయి ఎన్‌పీటీఈఎల్ (NPTEL) పరీక్షల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యార్థులు సాధించిన 4 బంగారు పతకాలు (Gold Medals), 14 రజత పతకాలను (Silver Medals) కూడా రాష్ట్రం ఈ సందర్భంగా జరుపుకుంది.

ప్రాముఖ్యత (Significance)

1. భవిష్యత్తుకు సిద్ధమైన శ్రామిక శక్తి (Future-ready Workforce):

- ఏఐ, క్వాంటం టెక్నాలజీస్, సైబర్ సెక్యూరిటీ, సెమీకండక్టర్ల లాంటి కొత్త రంగాలకు (New-age sectors) ఈ చొరవ విద్యార్థులను సిద్ధం చేస్తుంది.

2. మానవ మూలధనం (Human Capital) బలోపేతం:

- లక్షలాది మందికి శిక్షణ ఇవ్వడం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో నైపుణ్యం గల శ్రామిక శక్తి (Skilled workforce) పెరుగుతుంది. యువతకు ఉపాధి అవకాశాలు (Employable) మెరుగవుతాయి.

3. ఆవిష్కరణల ఆధారిత వృద్ధి (Innovation-led Growth):

- క్వాంటం వ్యాలీ మోడల్ (Quantum Valley model) కింద బలమైన సాంకేతికత, ఆవిష్కరణల పర్యావరణ వ్యవస్థను (Innovation ecosystem) నిర్మించాలన్న రాష్ట్ర దృష్టికి ఈ చొరవ మద్దతు ఇస్తుంది.

4. పరిశ్రమ-అకాడెమియా (Industry-Academia) అనుసంధానం:

- ఐబీఎం స్కిల్స్‌బిల్డ్, నైలిట్ సహకారంతో తరగతి గది అభ్యాసాన్ని పరిశ్రమల అవసరాలతో (Industry needs) అనుసంధానించవచ్చు.

5. డిజిటల్ ఎకానమీకి మద్దతు:

- డేటా అనలిటిక్స్, సైబర్ సెక్యూరిటీ, ఏఐలలో శిక్షణ ఇవ్వడం ద్వారా.. ప్రభుత్వ పాలన, స్టార్టప్‌లు (Startups), పరిశ్రమలు, డిజిటల్ సేవలకు మద్దతు లభిస్తుంది.

6. పరిశోధన, డీప్-టెక్ పర్యావరణ వ్యవస్థ:

- అధునాతన ప్రయోగశాలలు, ఆవిష్కరణ కేంద్రాలు.. విద్యార్థులు, పరిశోధకులు అత్యాధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానంపై (Frontier technologies) పనిచేయడానికి సహాయపడతాయి.

సవాళ్లు (Challenges)

- పెద్ద సంఖ్యలో అభ్యాసకులకు నాణ్యమైన శిక్షణ (Quality training) అందేలా చూడటం.
- పట్టణ, గ్రామీణ విద్యార్థుల మధ్య ఉన్న అంతరాన్ని (Gap) పూడ్చడం.
- డిజిటల్ పరికరాలు (Digital devices), ఇంటర్నెట్ కనెక్టివిటీ అందుబాటులోకి తీసుకురావడం.
- ఎమర్జింగ్ టెక్నాలజీస్‌లో (Emerging technologies) బోధకులకు (Faculty) శిక్షణ ఇవ్వడం.
- పరిశ్రమల అవసరాలకు అనుగుణంగా కోర్సులను (Courses) తీర్చిదిద్దడం.
- తగినన్ని ఇంటర్న్‌షిప్‌లు, ప్లేస్‌మెంట్ మార్గాలను సృష్టించడం.
- ప్రాక్టికల్ స్కిల్స్ (Practical skills) లేకుండా కేవలం సర్టిఫికేట్‌కే పరిమితమయ్యే అభ్యాసాన్ని (Certificate-based learning) నిరోధించడం.

ప్రభుత్వ చొరవలు / విధానపరమైన మద్దతు

- ఏపీఎస్‌సీహెచ్ఈ (APSCHE), ఏపీఎస్ఎస్‌డీసీ (APSSDC) రాష్ట్రంలో ఉన్నత విద్య, నైపుణ్యాభివృద్ధికి మద్దతు ఇస్తాయి.

- అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీ (Amaravati Quantum Valley) ని క్వాంటం, డీప్-టెక్ ఇన్నోవేషన్‌కు (Deep-tech innovation) ప్రధాన కేంద్రంగా అభివృద్ధి చేస్తున్నారు.
- ఎలక్ట్రానిక్స్ & ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (MeitY) మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలో నైలిట్ (NIELIT) పనిచేస్తుంది. ఇది విద్య, స్కిల్లింగ్, శిక్షణ, పరిశోధన, కెపాసిటీ బిల్డింగ్‌కు మద్దతు ఇస్తుంది.
- క్వాంటం టెక్నాలజీస్‌లో బలమైన పర్యావరణ వ్యవస్థను నిర్మించడానికి **2023–24 నుంచి 2030–31 వరకు ₹6,003.65 కోట్ల** వ్యయంతో 'నేషనల్ క్వాంటం మిషన్' (National Quantum Mission) కు కేంద్రం ఆమోదం తెలిపింది.
- సాంకేతికత ఆధారిత అభ్యాసం (Technology-based learning), జాతీయ స్థాయి సర్టిఫికేషన్‌కు ఎన్‌పీటీఈఎల్ (NPTEL) మద్దతు ఇస్తూనే ఉంది.

ముందున్న మార్గం (Way Forward)

- గ్రామీణ, ప్రభుత్వ సంస్థల విద్యార్థులకు సమాన అవకాశాలు కల్పించాలి.
- తెలుగు, ఇంగ్లీషుల్లో డిజిటల్ లెర్నింగ్ మాడ్యూల్స్ (Digital learning modules) తయారు చేయాలి.
- డీప్-టెక్ రంగాలలో బోధకులకు (Faculty) మాస్టర్ ట్రైనర్లుగా శిక్షణ ఇవ్వాలి.
- ఇంటర్న్‌షిప్‌లు (Internships), ప్రాజెక్టులు, ఇండస్ట్రీ మెంటార్‌షిప్‌తో (Industry mentorship) శిక్షణను అనుసంధానించాలి.
- విశ్వవిద్యాలయాలు, కళాశాలల్లో అధునాతన ప్రయోగశాలలను నిర్మించాలి.
- జాతీయ స్థాయి పోటీల్లో (National-level competitions) విద్యార్థులు పాల్గొనేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ఏఐ, సైబర్ సెక్యూరిటీ, క్వాంటం, సెమీకండక్టర్ రంగాల్లో స్టార్టప్‌లకు (Startups) మద్దతు ఇవ్వాలి.
- ప్లేస్‌మెంట్‌లు (Placements), సర్టిఫికేషన్‌లు, ప్రాజెక్టులు, ఆవిష్కరణల (Innovation outputs) ద్వారా వచ్చే ఫలితాలను ఎప్పటికప్పుడు సమీక్షించాలి (Track).

ముగింపు (Conclusion)

భవిష్యత్తుకు సిద్ధమైన రాష్ట్రాన్ని సృష్టించే దిశగా ఆంధ్రప్రదేశ్ డీప్-టెక్ స్కిల్లింగ్ (Deep-tech skilling) చొరవ ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. ఏఐ, క్వాంటం టెక్నాలజీస్, సైబర్ సెక్యూరిటీ, డేటా అనలిటిక్స్, ఎంటర్‌ప్రెన్యూర్‌షిప్‌లపై (Entrepreneurship) దృష్టి పెట్టడం ద్వారా అభివృద్ధి చెందుతున్న సాంకేతిక అవకాశాల కోసం విద్యార్థులను సిద్ధం చేయాలని రాష్ట్రం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

దీన్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే.. ఈ చొరవ మానవ మూలధనాన్ని బలోపేతం చేస్తుంది. ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహిస్తుంది. క్వాంటం వ్యాలీ (Quantum Valley) దార్శనికతకు (Vision) మద్దతు ఇస్తుంది. అంతేకాకుండా భారతదేశం సాంకేతికత ఆధారిత అభివృద్ధిని (Technology-led development) సాధించాలనే పెద్ద లక్ష్యానికి సహాయపడుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్–సింగపూర్ సహకారం: డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్, అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్, MICE (మైస్) విధానం

మూలం: ది హిందూ (The Hindu)

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC):

- **గ్రూప్ I - పేపర్ - IV: భారతదేశ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, అభివృద్ధి.**
- **గ్రూప్ II - పేపర్ – II: భారత మరియు ఏపీ ఆర్థిక వ్యవస్థ - ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ; మౌలిక సదుపాయాలు మరియు పారిశ్రామిక అభివృద్ధి.**

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్, సింగపూర్ కమోడిటీస్ ఇంటెలిజెన్స్ సెంటర్ (CIC), విశాఖపట్నం పోర్ట్, కృష్ణపట్నం పోర్ట్, అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్, MICE (మైస్), SAGE (సేజ్) ఇనిషియేటివ్, FPOs (రైతు

ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలు), బ్లాక్‌చెయిన్ ప్లాట్‌ఫారమ్.

- **మెయిన్స్ కోసం:** వాణిజ్య కనెక్టివిటీ, ఎగుమతుల ప్రోత్సాహం, డిజిటల్ గవర్నెన్స్, MSME ఎగుమతులు, పోర్ట్-ఆధారిత అభివృద్ధి, పట్టణ ప్రణాళిక (Urban Planning), ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్ (సులభతర వాణిజ్యం), ఆంధ్రప్రదేశ్–సింగపూర్ సహకారం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు సింగపూర్ ప్రభుత్వాల మధ్య ఏర్పాటైన 'జాయింట్ ఇంప్లిమెంటేషన్ వర్కింగ్ కమిటీ' (Joint Implementation Working Committee) సమావేశంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఐటీ మరియు మానవ వనరుల అభివృద్ధి (HRD) శాఖ మంత్రి నారా లోకేష్ పాల్గొన్నారు. ఈ సమావేశం సింగపూర్‌లో జరిగింది.

- ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు సింగపూర్ మధ్య 'డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్' (Digital trade corridor) ఏర్పాటు చేయాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు. అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్‌కు మద్దతు కోరారు. ఆంధ్రప్రదేశ్–చైనా మధ్య మిర్చి ట్రేడ్ కారిడార్‌ను (Chilli trade corridor) పునరుద్ధరించాలని ప్రతిపాదించారు. అంతేకాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను భవిష్యత్ MICE డెస్టినేషన్‌గా (గమ్యస్థానంగా) తీర్చిదిద్దాలని ఆయన ప్రతిపాదించారు.

డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్ ప్రతిపాదన

నారా లోకేష్.. సింగపూర్ కమోడిటీస్ ఇంటెలిజెన్స్ సెంటర్ (CIC) సీఈఓ గ్లోరియా వు (Gloria Wu) తో సమావేశమయ్యారు. సముద్ర ఉత్పత్తులు (Seafood), వ్యవసాయం, ఖనిజాలు, ఫార్మాస్యూటికల్స్ వంటి రంగాల్లో వాణిజ్య కనెక్టివిటీకి (Trade connectivity) సహకారం కోరారు. అలాగే MSME (సూక్ష్మ, చిన్న, మధ్యతరహా సంస్థల) ఎగుమతులు, కమోడిటీ ఇంటెలిజెన్స్ మార్పిడి (Exchange of commodity intelligence) పైనా ఈ ప్రతిపాదన దృష్టి పెట్టింది.

సింగపూర్ మరియు విశాఖపట్నం సముద్రపు రేవు లేదా కృష్ణపట్నం సముద్రపు రేవుల మధ్య పైలట్ ప్రాజెక్ట్‌గా (Pilot project) డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్‌ను ప్రారంభించాలని ఆయన అభ్యర్థించారు. కిందివాటిని ప్రోత్సహించడానికి CIC బ్లాక్‌చెయిన్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను (Blockchain platform) ఉపయోగించాలన్నది ఆయన ఉద్దేశం:

- పేపర్‌లెస్ (కాగిత రహిత) వాణిజ్య ప్రక్రియలు
- కార్గో (Cargo) పారదర్శకత
- మెరుగైన వాణిజ్య కనెక్టివిటీ
- ఎగుమతుల కదలికలను డిజిటల్‌గా ట్రాక్ చేయడం

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు పొడవైన తీరప్రాంతం (Coastline), అంతర్జాతీయ వాణిజ్యానికి మద్దతు ఇచ్చే ప్రధాన ఓడరేవులు ఉన్నందున ఈ ప్రతిపాదన చాలా ముఖ్యమైనది.

Andhra Pradesh IT and HRD Minister Nara Lokesh presenting a memento to Singapore Minister of State for Trade, Industry and Education Gan Siow Huang in Singapore on Monday. X/JaiTDP | Photo Credit: Special Arrangement

ఆంధ్రప్రదేశ్–చైనా మిర్చి ట్రేడ్ కారిడార్ పునరుద్ధరణ

ఆక్వాకల్చర్ (Aquaculture) ఉత్పత్తిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ భారతదేశంలోనే అతిపెద్దదని, అలాగే భారతదేశం ఎగుమతి చేసే మిర్చిలో 40% నుంచి 45% వాటా ఆంధ్రప్రదేశ్‌దేనని మంత్రి లోకేష్ వివరించారు.

గుంటూరు మిర్చికి (Guntur chillies) కొత్త మార్కెట్లను సృష్టించడానికి 'ఆంధ్రప్రదేశ్–చైనా మిర్చి ట్రేడ్ కారిడార్'ను పునరుద్ధరించాలని ఆయన కోరారు.

ప్రతిపాదిత ఒప్పందం ప్రకారం:

- ఫార్మర్ ప్రొడ్యూసర్ ఆర్గనైజేషన్లు (FPOs) సేకరణను (Procurement) నిర్వహిస్తాయి.
- నాణ్యతా ప్రమాణాల నిర్ధారణ, గ్రేడింగ్ (Grading) బాధ్యతలను కూడా FPO లే చూసుకుంటాయి.
- కొనుగోలుదారులను (Buyers) కనెక్ట్ చేయడానికి CIC సహాయపడుతుంది.
- ఎగుమతులకు ఆర్థిక సహాయం (Export finance)

అందించడంలో కూడా CIC మద్దతు ఇస్తుంది.

- దీనివల్ల రైతులు ప్రపంచ మార్కెట్‌లకు సులభంగా చేరుకోగలుగుతారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ఎగుమతి సామర్థ్యం (Export potential) పెరుగుతుంది.

అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్, ఇంటిగ్రేటెడ్ టౌన్‌షిప్

అమరావతిలో ప్రతిపాదించిన ఇంటిగ్రేటెడ్ టౌన్‌షిప్ (Integrated township).. సింగపూర్‌లోని పుంగోల్ (Punggol) జిల్లాను పోలి ఉంటుందని, ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు భారతదేశంలో పట్టణ అభివృద్ధికి ఒక ప్రమాణంగా (Benchmark) మారుతుందని నారా లోకేష్ అన్నారు.

- ఈ ప్రాజెక్ట్‌ను వేగవంతం చేయాలని ఆయన అభ్యర్థించారు. ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి అవసరమైన మద్దతు కోరారు. అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్‌ను ప్రపంచ స్థాయి ప్రమాణాలతో (Global standards) అభివృద్ధి చేయడానికి సింగపూర్ వాణిజ్య మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ (MTI) సహకారాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆశిస్తోందని ఆయన అన్నారు.
- అమరావతి ఇంటిగ్రేటెడ్ టౌన్‌షిప్ ప్రాజెక్ట్ కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికే "రిక్వెస్ట్ ఫర్ ప్రపోజల్" (Request for Proposal - RFP) జారీ చేసింది. రాజధానికి చట్టబద్ధమైన మద్దతు (Statutory backing) లభించడంతో, అమరావతిని సమగ్రంగా అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నాలను ముమ్మరం చేస్తోంది.

MICE (మైస్) డెస్టినేషన్ విజన్

ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ఒక గ్లోబల్ MICE డెస్టినేషన్‌గా అభివృద్ధి చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

MICE అంటే:

- సమావేశాలు (Meetings)
- ప్రోత్సాహకాలు (Incentives)
- సదస్సులు (Conferences)
- ప్రదర్శనలు (Exhibitions)
- నారా లోకేష్ సింగపూర్‌లోని సన్‌టెక్ సిటీని (Suntec City) సందర్శించి, డీపీ అర్బన్ ఆర్కిటెక్ట్స్ (DP Urban Architects) డైరెక్టర్ ఆనందన్ కరుణాకరన్‌తో సమావేశమయ్యారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ప్రపంచస్థాయి ఈవెంట్లకు (Events) ప్రధాన కేంద్రంగా మార్చడానికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొత్త MICE పాలసీని రూపొందిస్తోందని ఆయన అన్నారు.
- సింగపూర్ సన్‌టెక్ సిటీ మోడల్‌ను (Suntec City model) అధ్యయనం చేసి, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఇప్పటికే పెట్టుబడులు పెట్టిన కంపెనీలకు, మరియు భవిష్యత్తులో వచ్చే కంపెనీలకు అనుకూలమైన వ్యాపార వాతావరణాన్ని (Business-friendly environment) సృష్టించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.

సింగపూర్–ఏపీ గవర్నెన్స్ సహకారం

ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు సింగపూర్ ప్రభుత్వాలు **నవంబర్ 2025** లో ఒక అవగాహనా ఒప్పందం (MoU) కుదుర్చుకున్నాయి. ఈ ఒప్పందం కిందివాటిపై దృష్టి పెడుతుంది:

- అమరావతి ఇంటిగ్రేటెడ్ మోడల్ టౌన్‌షిప్
- అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్
- డిజిటల్ ట్రాన్స్‌ఫర్మేషన్ (Digital transformation)
- రియల్-టైమ్ గవర్నెన్స్ (Real-time governance)

సింగపూర్-ఏపీ గవర్నెన్స్ ఎక్సలెన్స్ ఇనిషియేటివ్ (SAGE) కింద ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన ఆరుగురు మంత్రులు ఇటీవల వారం రోజుల శిక్షణా కార్యక్రమానికి (Training programme) హాజరైనట్లు నారా లోకేష్ ఈ సందర్భంగా గుర్తుచేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో నేర్చుకున్న అంశాలను రాష్ట్రంలో పౌర సేవలను (Citizen services) మెరుగుపరచడానికి ఉపయోగిస్తారని ఆయన తెలిపారు.

- ఈ సమావేశంలో సింగపూర్ వాణిజ్య, పరిశ్రమల, విద్యాశాఖ సహాయ మంత్రి గాన్ సియో హువాంగ్ (Gan Siow Huang), MTI సీనియర్ డైరెక్టర్ ఫ్రాన్సిస్ చోంగ్ (Francis Chong), సింగపూర్ కోఆపరేషన్ ఎంటర్‌ప్రైజ్ డిప్యూటీ సీఈఓ టే లియాన్ చ్యూ (Tay Lian Chew), భారత హైకమిషనర్ శిల్పక్ అంబులే (Shilpak Ambule) తో పాటు సీనియర్ ఐఏఎస్ అధికారులు పాల్గొన్నారు.

ప్రాముఖ్యత (Significance)

1. వాణిజ్య కనెక్టివిటీ బలోపేతం:

- డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్ ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్, సింగపూర్ మధ్య వాణిజ్య సామర్థ్యం (Trade efficiency) మెరుగుపడుతుంది. ఇది పేపర్ వర్క్‌ను తగ్గిస్తుంది, కార్గో పారదర్శకతను (Cargo transparency) పెంచుతుంది. ఎగుమతి ప్రక్రియలను వేగవంతం చేస్తుంది.

2. MSME ఎగుమతులకు ప్రోత్సాహం:

- ఈ ప్రతిపాదన.. విదేశీ కొనుగోలుదారులను, ఎగుమతి ఫైనాన్స్‌ను, కమోడిటీ ఇంటెలిజెన్స్‌ను చేరుకోవడానికి MSME లకు సహాయపడుతుంది. దీనివల్ల చిన్న వ్యాపారాల పోటీతత్వం (Competitiveness) పెరుగుతుంది.

3. వ్యవసాయం, ఆక్వాకల్చర్‌కు మద్దతు:

- ఆక్వాకల్చర్, మిర్చి ఎగుమతుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఉన్న బలాన్ని వాణిజ్య కారిడార్లు (Trade corridors), FPO (ఎఫ్ పీ ఓ) ఆధారిత ఎగుమతి వ్యవస్థల (Export systems) ద్వారా మరింత సమర్థవంతంగా వినియోగించుకోవచ్చు.

4. పోర్ట్-ఆధారిత అభివృద్ధి (Port-led Development):

- సింగపూర్‌ను విశాఖపట్నం లేదా కృష్ణపట్నంతో కలపడం వల్ల పోర్ట్-ఆధారిత వృద్ధి బలోపేతమవుతుంది. అంతర్జాతీయ వాణిజ్యంలో (Global trade) ఆంధ్రప్రదేశ్ పాత్ర మెరుగుపడుతుంది.

5. ఆర్థిక కేంద్రంగా అమరావతి (Amaravati as an Economic Hub):

- అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్, ఇంటిగ్రేటెడ్ టౌన్‌షిప్‌లు పట్టణ అభివృద్ధికి (Urban development), పెట్టుబడులకు, రియల్-టైమ్ గవర్నెన్స్‌కు మద్దతు ఇస్తాయి.

6. MICE ఆర్థిక వ్యవస్థ (MICE Economy) వృద్ధి:

- బలమైన MICE పాలసీ వల్ల సదస్సులు, ప్రదర్శనలు, వ్యాపార ఈవెంట్‌లు రాష్ట్రానికి వస్తాయి. ఇది పర్యాటక రంగం, హాస్పిటాలిటీ (Hospitality), రవాణా (Transport), సేవల రంగంలో ఎన్నో అవకాశాలను సృష్టిస్తుంది.

సవాళ్లు (Challenges)

- ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు సింగపూర్ సంస్థల మధ్య సరైన సమన్వయం (Coordination) ఉండేలా చూసుకోవడం.
- పేపర్‌లెస్ వాణిజ్యం (Paperless trade) కోసం అవసరమైన డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మించడం.
- ఎగుమతి ఉత్పత్తులకు నాణ్యతా ప్రమాణాలు (Quality standards) నిర్వహించడం.
- ఉత్పత్తుల సేకరణ, గ్రేడింగ్ (Grading) విషయంలో FPO ల సామర్థ్యాన్ని బలోపేతం చేయడం.
- అమరావతి, MICE మౌలిక సదుపాయాల (Infrastructure) కోసం పెట్టుబడులను (Investment) సమీకరించడం.
- ఇంటిగ్రేటెడ్ టౌన్‌షిప్ ప్రాజెక్టును సకాలంలో పూర్తి చేయడం.
- దేశ, విదేశాల్లో ఇప్పటికే స్థిరపడిన MICE హబ్‌లతో (MICE hubs) పోటీ పడటం.
- ఓడరేవులు, ట్రేడ్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ల (Trade platforms) ద్వారా అతుకులు లేని లాజిస్టిక్స్ (Seamless logistics) సేవలు అందించడం.

ప్రభుత్వ చొరవలు / విధానపరమైన మద్దతు

- అమరావతి టౌన్‌షిప్, ఎకనామిక్ రీజియన్ (AER), డిజిటల్ ట్రాన్స్‌ఫర్మేషన్, రియల్ టైమ్ గవర్నెన్స్ కోసం 2025లో ఏపీ-సింగపూర్ మధ్య అవగాహన ఒప్పందం (MoU).
- ఆంధ్రప్రదేశ్, సింగపూర్ మధ్య జాయింట్ ఇంప్లిమెంటేషన్ వర్కింగ్ కమిటీ.
- CIC బ్లాక్‌చెయిన్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను ఉపయోగించి ప్రతిపాదిత డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్.
- ఏపీ-చైనా మిర్చి ట్రేడ్ కారిడార్ పునరుద్ధరణ ప్రతిపాదన.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ కోసం ప్రతిపాదించిన MICE పాలసీ.
- గవర్నెన్స్ శిక్షణ, సామర్థ్య నిర్మాణం కోసం SAGE (సేజ్) ఇనిషియేటివ్.
- అమరావతి ఇంటిగ్రేటెడ్ టౌన్‌షిప్ ప్రాజెక్ట్ కోసం "రిక్వెస్ట్ ఫర్ ప్రపోజల్" (RFP) జారీ.

ముందున్న మార్గం (Way Forward)

- విశాఖపట్నం లేదా కృష్ణపట్నం పోర్ట్ ద్వారా డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్‌ను పైలట్ ప్రాజెక్ట్‌గా ప్రారంభించాలి.

- సముద్ర ఉత్పత్తులు (Seafood), మిర్చి, ఖనిజాలు, ఫార్మాస్యూటికల్స్, MSME ల కోసం ఒక బలమైన ఎగుమతి పర్యావరణ వ్యవస్థను నిర్మించాలి.
- ఎగుమతులకు సిద్ధంగా ఉండటానికి, నాణ్యతా ప్రమాణాల నిర్ధారణ కోసం FPO లను (రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలు) బలోపేతం చేయాలి.
- అమరావతి ఇంటిగ్రేటెడ్ టౌన్‌షిప్ కోసం పట్టణ ప్రణాళికలో (Urban planning) సింగపూర్ నైపుణ్యాన్ని ఉపయోగించుకోవాలి.
- స్పష్టమైన పెట్టుబడి, మౌలిక సదుపాయాలు, పాలనా ప్రణాళికలతో (Governance plans) అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్‌ను అభివృద్ధి చేయాలి.
- సన్‌టెక్ సిటీ మోడల్ (Suntec City model) ఆధారంగా ఆచరణాత్మకమైన MICE విధానాన్ని రూపొందించాలి.
- పౌర సేవలు (Citizen services), రియల్-టైమ్ గవర్నెన్స్‌ను మెరుగుపరచడానికి SAGE (సేజ్) శిక్షణ ఫలితాలను ఉపయోగించాలి.

ముగింపు (Conclusion)

ఆంధ్రప్రదేశ్-సింగపూర్ సహకారం అనేది వాణిజ్య కనెక్టివిటీ, డిజిటల్ గవర్నెన్స్, పట్టణ అభివృద్ధి, ప్రపంచ పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం వంటి విస్తృతమైన దార్శనికతను (Broader vision) ప్రతిబింబిస్తుంది. డిజిటల్ ట్రేడ్ కారిడార్ ఎగుమతులను మెరుగుపరుస్తుంది. అలాగే అమరావతి ఎకనామిక్ రీజియన్ మరియు MICE పాలసీ.. ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను భవిష్యత్తులో వ్యాపారాలు, లాజిస్టిక్స్ (Logistics), సేవల రంగానికి ప్రధాన కేంద్రంగా నిలబెడుతుంది.

- వీటిని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, ఈ కార్యక్రమాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తాయి. రైతులు, MSME లకు మద్దతు ఇస్తాయి. పోర్ట్-ఆధారిత వాణిజ్యాన్ని (Port-led trade) మెరుగుపరుస్తాయి. అలాగే అమరావతిని ప్రపంచవ్యాప్త అనుసంధానం ఉన్న అర్బన్, ఎకనామిక్ సెంటర్‌గా (Economic centre) మారుస్తాయి.

GTM టూరిజం అవార్డ్స్ 2026లో ఆంధ్రప్రదేశ్ "ఉత్తమ పర్యాటక ప్రమోషన్ రాష్ట్రం"గా నిలిచింది

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ గ్రూప్ 1, గ్రూప్ 2 – ఏపీ ఆర్థిక వ్యవస్థ, పర్యాటకం, మౌలిక సదుపాయాలు, ఉపాధి కల్పన (Employment Generation)

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** గ్లోబల్ ట్రావెల్ మార్కెట్ టూరిజం అవార్డ్స్ 2026, బెస్ట్ టూరిజం ప్రమోషన్ స్టేట్, ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక విధానం 2024–29, కారవాన్ పర్యాటకం (Caravan Tourism), ఆధ్యాత్మిక పర్యాటక సర్క్యూట్లు.
- **మెయిన్స్ కోసం:** పర్యాటక ఆధారిత ఆర్థిక వృద్ధి, ఉపాధి కల్పన, గమ్యస్థానాల అభివృద్ధి (Destination development), డిజిటల్ బ్రాండింగ్, తీరప్రాంత పర్యాటకం (Coastal tourism), ఆధ్యాత్మిక పర్యాటకం, పీపీపీ నమూనా (PPP model), ప్రాంతీయ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి, పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం, సుస్థిర పర్యాటకం (Sustainable tourism).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

గ్లోబల్ ట్రావెల్ మార్కెట్ టూరిజం అవార్డ్స్ 2026లో ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక శాఖ **"ఉత్తమ పర్యాటక ప్రమోషన్ రాష్ట్రం" (Best Tourism Promotion State)** అవార్డును గెలుచుకుంది.

- పర్యాటక ప్రచారం, డిజిటల్ బ్రాండింగ్, గమ్యస్థానాల అభివృద్ధి, మౌలిక సదుపాయాల సంస్కరణల్లో రాష్ట్రం చేసిన కృషికి ఈ అవార్డు దక్కింది. కేరళలోని కోవలంలో ఉన్న ద లీలా హోటల్‌లో **4 జూన్ 2026**న జరిగే కార్యక్రమంలో ఈ అవార్డును స్వీకరించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక శాఖ మంత్రి కందుల దుర్గేష్‌కు ఆహ్వానం అందింది.

ముఖ్యాంశాలు

- కూటమి ప్రభుత్వం హయాంలో చురుకైన పర్యాటక ప్రచారం చేసినందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఈ గుర్తింపు లభించింది. పెట్టుబడులను ఆకర్షించడానికి, పర్యాటకుల సంఖ్యను పెంచడానికి, ఉపాధిని సృష్టించడానికి రాష్ట్రం పర్యాటకాన్ని ఒక మిషన్-మోడ్ (Mission-mode) రంగంగా తీసుకుంది.
- ఆర్థిక వృద్ధికి పర్యాటకాన్ని ప్రధాన చోదక శక్తిగా మార్చే లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక విధానం 2024–29 (Andhra Pradesh Tourism Policy 2024–29)ని ప్రవేశపెట్టింది. ఈ విధానం కారవాన్ పర్యాటకం, హోమ్‌స్టేలు (Homestays), బెడ్-అండ్-బ్రేక్‌ఫాస్ట్ సౌకర్యాలు, భూమి కేటాయింపు, టెంట్ సిటీల అభివృద్ధికి మద్దతు ఇస్తుంది.

AP Tourism minister Kandula Durgesh. (Photo: X)

- రాష్ట్రం గత 18 నెలల్లో 100కు పైగా అవగాహన ఒప్పందాలపై (MoUs) సంతకాలు చేసింది. పర్యాటక రంగంలో **₹20,000 కోట్ల**కు పైగా పెట్టుబడులను ఆకర్షించింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక విధానం, సంస్కరణలు

- ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక విధానం 2024–29ను దేశంలోని అత్యంత సమగ్ర పర్యాటక విధానాల్లో ఒకటిగా ప్రవేశపెట్టింది. ఇది పెట్టుబడులు, మౌలిక సదుపాయాలు, ప్రైవేట్ రంగ భాగస్వామ్యం ద్వారా పర్యాటకాన్ని అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి పెడుతుంది.

ప్రధాన సంస్కరణలు:

- సులభమైన రహదారి ప్రయాణాల కోసం కారవాన్ పర్యాటకాన్ని (Caravan tourism) ప్రోత్సహిస్తున్నారు.
- స్థానిక భాగస్వామ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి హోమ్‌స్టేలు, బెడ్-అండ్-బ్రేక్‌ఫాస్ట్ సౌకర్యాలకు మద్దతు ఇస్తున్నారు.
- ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య నమూనా (Public-Private Partnership model) కింద టెంట్ సిటీలను అభివృద్ధి చేస్తున్నారు.
- పర్యాటక మౌలిక సదుపాయాల కోసం భూ కేటాయింపు నిబంధనలను మార్చారు.
- రాష్ట్ర పర్యాటక గుర్తింపును పెంచడానికి డిజిటల్ ప్రచారాలు (Digital campaigns) నిర్వహిస్తున్నారు.

దేశీయ, అంతర్జాతీయ పర్యాటకులకు ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ఒక అద్భుతమైన గమ్యస్థానంగా మార్చడం ఈ సంస్కరణల లక్ష్యం.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రధాన పర్యాటక రంగాలు

1. తీరప్రాంత పర్యాటకం (Coastal Tourism)

- ఆంధ్రప్రదేశ్ 1,053 కిలోమీటర్ల సుదీర్ఘ తీరప్రాంతాన్ని కలిగి ఉంది. ఇది భారతదేశంలోనే అత్యంత పొడవైన తీరరేఖల్లో ఒకటి. ఈ తీరప్రాంతాన్ని ప్రపంచ స్థాయి బీచ్ పర్యాటక కేంద్రంగా అభివృద్ధి చేయాలని రాష్ట్రం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. సూర్యలంక బీచ్, ఇతర బీచ్ పర్యాటక ప్రాంతాలు ఇక్కడ ముఖ్యమైనవి.

2. ఆధ్యాత్మిక పర్యాటకం (Spiritual Tourism)

ప్రధాన పుణ్యక్షేత్రాలను కలుపుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆధ్యాత్మిక పర్యాటక సర్క్యూట్లను (Spiritual tourism circuits) బలోపేతం చేస్తోంది. వాటిలో ముఖ్యమైనవి:

- తిరుమల
- శ్రీశైలం
- విజయవాడ
- అరసవల్లి

ఇది మతపరమైన పర్యాటకాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. పుణ్యక్షేత్రాల చుట్టూ ఉన్న స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థలను (Local economies) మెరుగుపరుస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక రంగం

ఉత్తమ పర్యాటక ప్రోత్సాహక రాష్ట్రం – GTM పర్యాటక అవార్డులు 2026

ఎందులో వార్తల్లో?

- గ్లోబల్ ట్రావెల్ మార్కెట్ (GTM) పర్యాటక అవార్డులు 2026లో 'ఉత్తమ పర్యాటక ప్రోత్సాహక రాష్ట్రం' గా ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక రంగం ఎంపికైంది.
- పర్యాటక మంత్రి కందుల దుర్గేస్‌ని 4 జూన్ 2026న కేరళలోని కోవలం, లీలా హోటల్‌లో జరిగే అవార్డు ప్రదానోత్సవంలో ఈ అవార్డును స్వీకరిస్తారు.

★ కీలక ముఖ్యంశాలు ★

- మిషన్-మోడ్ రంగంగా పర్యాటకం
- డిజిటల్ బ్రాండింగ్ + గమ్యస్థానాల అభివృద్ధి + మౌలిక సదుపాయాల సంస్కరణలు
- ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక విధానం 2024–29
- 100+ MoUs 18 నెలల్లో సంతకం
- ఆకర్షించిన పెట్టుబడులు: ₹20,000+ కోట్లు

— విధానాలు & సంస్కరణలు —

- క్యారవాన్ పర్యాటకం
- హోమ్‌స్టేలు & బెడ్-అండ్-బ్రేక్‌ఫాస్ట్‌లు
- PPP విధానంలో టెంట్ సిటీస్
- భూముల కేటాయింపు సంస్కరణలు
- పర్యాటక దృశ్యమానతను పెంపొందించేందుకు డిజిటల్ ప్రచారాలు

⇌ ప్రధాన పర్యాటక రంగాలు ⇌

1 తీర ప్రాంత పర్యాటకం

- 1,053-కి.మీ. సముద్ర తీర రేఖ
- సూర్యలంక బీచ్

2 ఆధ్యాత్మిక పర్యాటకం

- తిరుమల, శ్రీశైలం, విజయవాడ, అరసవల్లి

3 సాహస పర్యాటకం

- అరకు వ్యాలీ, గండికోట, లంబసింగి, సూర్యలంక బీచ్

4 సాంస్కృతిక పర్యాటకం

- అరకు ఉత్సవ్
- ఫ్లామింగో ఫెస్టివల్, కోండవీడు ఉత్సవ్

⇌ ఇది ఎందుకు ముఖ్యమైంది ⇌

- పర్యాటకులకు అధిక రాక
- ఉపాధి అవకాశాలు సృష్టి
- పెట్టుబడులు మరియు ప్రాదేశిక అభివృద్ధికి ప్రోత్సాహం

3. సాహస పర్యాటకం (Adventure Tourism)

ప్రభుత్వం పలు ప్రాంతాల్లో సాహస పర్యాటక ప్రాజెక్టులను ప్రోత్సహిస్తోంది. వాటిలో ముఖ్యమైనవి:

- అరకు వ్యాలీ (Araku Valley)
- గండికోట (Gandikota)
- లంబసింగి (Lambasingi)
- సూర్యలంక బీచ్ (Suryalanka Beach)

ఈ గమ్యస్థానాలు సాహస, పర్యావరణ పర్యాటకానికి (Eco-tourism) అవసరమైన సహజ, భౌగోళిక ప్రయోజనాలను కలిగి ఉన్నాయి.

4. సాంస్కృతిక పర్యాటకం (Cultural Tourism)

ఆంధ్రప్రదేశ్ వారసత్వాన్ని, గుర్తింపును ప్రదర్శించడానికి ప్రభుత్వం సాంస్కృతిక ఉత్సవాలను నిర్వహిస్తోంది. ముఖ్యమైన పండుగలు:

- అరకు ఉత్సవం
- ఫ్లెమింగో ఫెస్టివల్ (Flamingo Festival)
- కొండవీడు ఉత్సవం

ఇలాంటి పండుగలు రాష్ట్ర గుర్తింపును పెంచుతాయి. సంస్కృతి, ప్రకృతి, స్థానిక సంప్రదాయాలపై ఆసక్తి ఉన్న పర్యాటకులను ఆకర్షిస్తాయి.

ప్రాముఖ్యత

- **ఆర్థిక ప్రాముఖ్యత (Economic Significance):** రాష్ట్ర ఆదాయానికి, ప్రైవేట్ పెట్టుబడులకు, స్థానిక వ్యాపార వృద్ధికి పర్యాటకం ఒక ముఖ్యమైన వనరుగా మారుతుంది. **₹20,000 కోట్ల**కు పైగా పెట్టుబడులు రావడం పర్యాటక రంగ వృద్ధి సామర్థ్యాన్ని చూపుతుంది.
- **ఉపాధి కల్పన (Employment Generation):** పర్యాటకం హోటళ్లు, రవాణా, ఆహార సేవలు, స్థానిక హస్తకళలు, టూర్ ఆపరేషన్లు, ఈవెంట్ మేనేజ్‌మెంట్ రంగాల్లో ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉద్యోగాలను సృష్టిస్తుంది. ఇది గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలకు బాగా ఉపయోగపడుతుంది.
- **ప్రాంతీయ అభివృద్ధి (Regional Development):** పర్యాటక అభివృద్ధి తక్కువ అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల్లో రోడ్లు, పారిశుధ్యం, డిజిటల్ కనెక్టివిటీ, పబ్లిక్ సౌకర్యాలను మెరుగుపరుస్తుంది. ఇది సమతుల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధికి (Balanced regional development) మద్దతు ఇస్తుంది.
- **స్థానిక సంస్కృతి ప్రచారం (Promotion of Local Culture):** పండుగలు, వారసత్వ సర్క్యూట్లు స్థానిక కళలు, సంస్కృతి, ఆహారం, సంప్రదాయాలను రక్షించడానికి ప్రోత్సహించడానికి సహాయపడతాయి. ఇది రాష్ట్ర సాంస్కృతిక గుర్తింపును బలపరుస్తుంది.
- **పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం (Investment Promotion):** పీపీపీ నమూనాలు, ఎంఓయూలు, డిజిటల్ బ్రాండింగ్ ద్వారా ప్రభుత్వం దేశీయ, ప్రపంచ పెట్టుబడిదారులను పర్యాటక మౌలిక సదుపాయాల వైపు ఆకర్షించగలదు.

సవాళ్లు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు బలమైన పర్యాటక సామర్థ్యం ఉంది. కానీ కొన్ని సవాళ్లు ఇంకా ఉన్నాయి.

- అనేక పర్యాటక ప్రాంతాలకు మెరుగైన రవాణా సదుపాయాలు (Last-mile connectivity) కావాలి.
- పర్యావరణానికి హాని జరగకుండా తీరప్రాంత పర్యాటకాన్ని జాగ్రత్తగా నిర్వహించాలి.
- పర్యాటక ప్రాంతాల్లో భద్రత, పరిశుభ్రత, పబ్లిక్ సౌకర్యాలను (Public amenities) కల్పించాలి.
- మితిమీరిన వాణిజ్యీకరణ (Excessive commercialisation) స్థానిక సంస్కృతిని, పర్యావరణ వ్యవస్థను దెబ్బతీస్తుంది.
- హాస్పిటాలిటీ (Hospitality), గైడింగ్, రవాణా, డిజిటల్ టూరిజం సేవలలో నైపుణ్యం కలిగిన సిబ్బంది అవసరం.
- పర్యాటక ప్రాజెక్టులను సజావుగా అమలు చేయడానికి వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల మధ్య సరైన సమన్వయం (Coordination) అవసరం.

ముందున్న మార్గం

రాష్ట్రం సుస్థిర, సమ్మిళిత పర్యాటక అభివృద్ధిపై (Sustainable and inclusive tourism development) దృష్టి పెట్టాలి.

- కఠినమైన పర్యావరణ భద్రతా చర్యలతో తీరప్రాంత పర్యాటకాన్ని అభివృద్ధి చేయాలి.
- పర్యాటక ప్రాంతాలకు రోడ్లు, ప్రజా రవాణా, డిజిటల్ సదుపాయాలను మెరుగుపరచాలి.

- హోమ్‌స్టేలు, స్థానిక గైడ్‌లు, హస్తకళల ద్వారా స్థానిక ప్రజలను భాగస్వాములను చేయాలి.
- పర్యాటక ప్రదేశాల్లో బలమైన భద్రత, పారిశుధ్యం, అత్యవసర ప్రతిస్పందన వ్యవస్థలను (Emergency response systems) నిర్మించాలి.
- గమ్యస్థానాల బ్రాండింగ్, బుకింగ్ మద్దతు, పర్యాటకుల సమాచారం కోసం డిజిటల్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లను ఉపయోగించాలి.
- పర్యాటక రంగాన్ని స్థానిక వ్యవసాయం, ఆహారం, సంస్కృతి, హస్తకళల రంగాలతో అనుసంధానం చేయాలి.
- అరకు, లంబసింగి, గండికోట లాంటి ప్రాంతాల్లో సరైన ప్రణాళికతో ఎకో-టూరిజాన్ని (Eco-tourism) ప్రోత్సహించాలి.

ముగింపు

GTM టూరిజం అవార్డ్స్ 2026లో ఆంధ్రప్రదేశ్ "ఉత్తమ పర్యాటక ప్రమోషన్ రాష్ట్రం"గా గుర్తింపు పొందడం రాష్ట్ర పర్యాటక రంగానికి ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయి (Milestone). ఇది విధాన సంస్కరణలు, డిజిటల్ బ్రాండింగ్, పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం, గమ్యస్థానాల అభివృద్ధి పోషిస్తున్న కీలక పాత్రను స్పష్టం చేస్తుంది. దీర్ఘకాలిక విజయం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం పర్యాటక వృద్ధిని పర్యావరణ పరిరక్షణ, స్థానిక సమాజ భాగస్వామ్యం, సుస్థిర మౌలిక సదుపాయాలతో సమతుల్యం చేయాలి. ఉపాధి కల్పన, ప్రాంతీయ అభివృద్ధి, సమ్మిళిత ఆర్థిక వృద్ధికి పర్యాటకం ఒక ప్రధాన సాధనంగా మారుతుంది.

అమరావతి క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్స్ టెస్ట్ బెడ్

మూలం: **ది హిందూ**

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్ 1 పేపర్-V, సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ - సైబర్ భద్రత (Cyber Security), స్వదేశీ సాంకేతికత అభివృద్ధి (Indigenous Technology Development), డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు (Digital Infrastructure).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** క్వాంటం కమ్యూనికేషన్ (Quantum Communication), క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్స్ టెస్ట్ బెడ్, సి-డాట్ (C-DOT), టెలికమ్యూనికేషన్స్ విభాగం, ఎస్ఆర్ఎం యూనివర్సిటీ-ఏపీ (SRM University-A.P.), అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీ, సైబర్ రెసిలెన్స్ (Cyber Resilience), ఫోటోనిక్ సిస్టమ్స్ (Photonic Systems), ఆప్టికల్ సిస్టమ్స్ (Optical Systems), ఎన్‌క్రిప్షన్ టెక్నాలజీలు (Encryption Technologies), మేక్ ఇన్ ఇండియా.
- **మెయిన్స్ కోసం:** నమ్మకమైన డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు (Trusted Digital Infrastructure), సైబర్ భద్రతా సామర్థ్యాలు, డీప్-టెక్ ఇన్నోవేషన్ (Deep-Tech Innovation), స్వదేశీ సాంకేతిక అభివృద్ధి, సురక్షిత నెట్‌వర్క్ మౌలిక సదుపాయాలు, పరిశోధన, స్టార్టప్ పర్యావరణ వ్యవస్థ, ఫ్రాంటియర్ టెక్నాలజీస్ (Frontier Technologies).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి **ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు** ఒక ముఖ్యమైన ప్రకటన చేశారు. భారత ప్రభుత్వ టెలికమ్యూనికేషన్స్ విభాగానికి చెందిన **సి-డాట్ (C-DOT)**, అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీ సహకారంతో **ఎస్ఆర్ఎం యూనివర్సిటీ-ఏపీ** ఈ ప్రాజెక్టును చేపడుతుంది. వీరంతా కలిసి దేశంలోనే మొట్టమొదటి **క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్స్ టెస్ట్ బెడ్** ను ఏర్పాటు చేస్తారు.

- ప్రపంచ టెలికమ్యూనికేషన్, ఇన్ఫర్మేషన్ సొసైటీ దినోత్సవం సందర్భంగా ముఖ్యమంత్రి ఈ ప్రకటన చేశారు. అమరావతిలోని క్వాంటం టెక్నాలజీ పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయాలని ఈ ప్రాజెక్టు లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. అలాగే సురక్షితమైన కమ్యూనికేషన్లు, సైబర్ రెసిలెన్స్, నమ్మకమైన డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను ఇది ప్రోత్సహిస్తుంది.

నేపథ్యం, సందర్భం (Background and Context)

పరిపాలన, బ్యాంకింగ్, రక్షణ, విద్య, ఆరోగ్య సేవలు, వ్యాపార రంగాలలో డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్ ఒక ముఖ్యమైన భాగంగా మారింది.

అయితే, సైబర్ దాడులు (Cyber threats) పెరిగిపోతున్నాయి. దీనివల్ల మరింత సురక్షితమైన కమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థల అవసరం ఏర్పడింది. భవిష్యత్తులో సాంప్రదాయ ఎన్‌క్రిప్షన్ వ్యవస్థలు సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు. ఎందుకంటే, శక్తివంతమైన క్వాంటం కంప్యూటర్లు నేటి భద్రతా పద్ధతులను సులభంగా ఛేదించగలవు. అందువల్ల, వివిధ దేశాలు క్వాంటం-సేఫ్ (Quantum-safe), క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీలపై పెట్టుబడులు పెడుతున్నాయి.

The initiative reflects Andhra Pradesh's commitment to promoting Make in India technologies and creating highly secure digital infrastructure, says Chief Minister N. Chandrababu Naidu. File | Photo Credit: G.N. RAO

- అమరావతిని కొత్త సాంకేతికతలకు కేంద్రంగా మార్చడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోంది. ముఖ్యంగా 'అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీ' చొరవ ద్వారా ఈ లక్ష్యాన్ని సాధించాలనుకుంటోంది. అంతకుముందు, **ఏప్రిల్ 14, 2026** న క్వాంటం కంప్యూటింగ్ రిఫరెన్స్ సదుపాయాలను (Quantum Computing Reference Facilities) ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. ఈ కొత్త క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్స్ టెస్ట్ బెడ్ ఆ దిశగా వేసిన మరో అడుగు.

ముఖ్యాంశాలు (Key Highlights)

ప్రతిపాదించిన ఈ సదుపాయం ఒక పరిశోధన, పరీక్షల వేదికగా పనిచేస్తుంది. సురక్షితమైన కమ్యూనికేషన్, సైబర్ రక్షణకు సంబంధించిన అధునాతన సాంకేతికతలను ఇక్కడ పరీక్షిస్తారు.

ఇది ప్రధానంగా కింది అంశాలపై దృష్టి పెడుతుంది:

- క్వాంటం కమ్యూనికేషన్ హార్డ్‌వేర్ (Hardware)
- ఫోటోనిక్, ఆప్టికల్ సిస్టమ్స్ (Photonic and optical systems)
- ఎన్‌క్రిప్షన్ టెక్నాలజీలు (Encryption technologies)
- సురక్షిత నెట్‌వర్క్ మౌలిక సదుపాయాలు
- తదుపరి తరం సైబర్ రక్షణ పరిష్కారాలు (Next-generation cyber defence solutions)

ఈ ప్రాజెక్టు ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన విద్యార్థులు, పరిశోధకులు, స్టార్టప్‌లు, ఆవిష్కర్తలు, యువ సాంకేతిక నిపుణులకు ఎంతో మద్దతు ఇస్తుంది. **మేక్ ఇన్ ఇండియా** సాంకేతికతలు, స్వదేశీ ఆవిష్కరణలు, సురక్షితమైన డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వ దృష్టిని ఇది స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది.

క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్ అంటే ఏమిటి? (What is Quantum-Secure Communication?)

సైబర్ దాడుల నుండి సమాచారాన్ని రక్షించడానికి క్వాంటం సైన్స్ (Quantum science) సూత్రాలను వాడే వ్యవస్థలను క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్ అంటారు. ఇవి క్వాంటం-సేఫ్ ఎన్‌క్రిప్షన్ పద్ధతులను ఉపయోగిస్తాయి.

- సాధారణ మాటల్లో చెప్పాలంటే, ఇది డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్‌ను మరింత సురక్షితంగా మారుస్తుంది. ముఖ్యంగా భవిష్యత్తులో వచ్చే అధునాతన కంప్యూటింగ్ దాడులను ఇది సమర్థవంతంగా అడ్డుకుంటుంది.
- ఇందులో ఒక ముఖ్యమైన విభాగం **క్వాంటం కీ డిస్ట్రిబ్యూషన్ (QKD)**. ఇది ఇద్దరు వినియోగదారులు చాలా సురక్షితమైన పద్ధతిలో ఎన్‌క్రిప్షన్ కీలను పంచుకోవడానికి అనుమతిస్తుంది. ఈ కమ్యూనికేషన్‌ను ఎవరైనా అడ్డుకోవాలని లేదా దొంగిలించాలని చూస్తే ఈ వ్యవస్థ వెంటనే గుర్తిస్తుంది.

ఈ చొరవ ప్రాముఖ్యత (Significance of the Initiative)

1. సైబర్ భద్రతను బలోపేతం చేస్తుంది

- సున్నితమైన కమ్యూనికేషన్ నెట్‌వర్క్‌లను రక్షించే సాంకేతికతలను అభివృద్ధి చేయడానికి ఈ టెస్ట్ బెడ్ సహాయపడుతుంది. రక్షణ, బ్యాంకింగ్, పరిపాలన, టెలికాం, కీలకమైన మౌలిక సదుపాయాల రంగాలకు ఇది చాలా ముఖ్యం.

2. మేక్ ఇన్ ఇండియాను ప్రోత్సహిస్తుంది

- ఈ చొరవ అధునాతన కమ్యూనికేషన్, సైబర్ భద్రత రంగాలలో స్వదేశీ సాంకేతికత అభివృద్ధికి మద్దతు ఇస్తుంది. ఇది విదేశీ పరికరాలపై మన ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.

మూలం: ధి హిందూ | **GS పేపరు III:** విజ్ఞానం & సాంకేతికత, సైబర్ భద్రత

అమరవతి క్వాంటం-భద్రమైన సంప్రేషణ పరీక్షా వేదిక

— త్వరిత సమీక్షా గమనికలు —

1 ఎందుకీ వార్తల్లో?

- AP సీఎం ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు క్వాంటం-భడమైన సంప్రేషణ పరీక్షా వేదికను ప్రకటించారు.
- ఇది SRM యూనివర్శిటీ-A.P.ను C-DOT, DoT మరియు అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీలతో ఎర్పాటు చేస్తున్నారు.
- ప్రపంచ దూరసంప్రేషణ మరియు సమాచార సంధ్రు దినోత్సవం సందర్భంగా ప్రకటించారు.

2 నేపధ్యం

- పరిపాలన, బ్యాంకింగ్, రక్షణ మరియు వ్యాపారాలకు భద్రమైన డిజిటల్ సంప్రేషణ అత్యంత అవసరం.
- పెరుగూతున్న సైబర్ ముప్పులు మరింత బలమైన రక్షణను కోరుతున్నాయి.
- భవిష్యత్తులో క్వాంటం కంప్యూటర్లు ప్రస్తుత గుప్తీకరణ పద్ధతులను సవాలు చేయవచ్చు.
- అమరావతి అగ్ర.శ్రేతి సాంకేతిక. (ప్రంటిర్-టెక్) కేంద్రంగా ఉద్భవస్తోంది.

3 ప్రధాన కేంద్రీకరణ ప్రాంతాలు

- క్వాంటం సంప్రేషణ హార్డ్‌వేర్
- ఫోటానిక్ & అప్టికల్ వ్యవస్థలు
- గుప్తీకరణ సాంకేతికతలు
- భద్రమైన నెటవర్క్ మౌలిక వసతులు
- సైబర్ రక్షణ పరిష్కారాలు

4 క్వాంటం-భద్రమైన సంప్రేషణ

- డేటాను రక్షించడానికి క్వాంటం సిద్ధాంతాలు లేదా క్వాంటం-భద్ర గుప్తీకరణను ఉపయోగస్తుంది.
- భవిష్యత్తుకు సిద్ధంగా ఉండే భద్రమైన సంప్రేషణ కోసం రూపొందించబడింది.

QKD (క్వాంటం కీ పంపిణీ)

క్వాంటం కీ పంపిణీ అత్యంత భద్రమైన కీలను పంచుకునేందుకు సహాయపడుతుంది. ఎటుపంటి జోక్యం జరిగినా గుర్తించబడుతుంది.

5 ఎందుకు కీలకం?

- సైబర్ స్థిరత్వం
- విశ్వసనీయమైన డిజిటల్ మౌలిక వసతులు
- Make in India నవాచారం
- విద్యార్థులు, పరిశోధకులు మరియు స్టార్టప్‌లకు అవకాశాలు

అమరావతిని ప్రధాన క్వాంటం మరియు డీప్-టెక్ నవాచార కేంద్రంగా స్థాపించడంలో సహాయపడుతుంది.

3. అమరావతిని డీప్-టెక్ హబ్‌గా మారుస్తుంది

- ఈ ప్రాజెక్టు అమరావతి క్వాంటం వ్యాలీని క్వాంటం టెక్నాలజీలు, అధునాతన తయారీ, ఆవిష్కరణలకు కేంద్రంగా మార్చడంలో సహాయపడుతుంది.

4. విద్యార్థులు, పరిశోధకులకు మద్దతు ఇస్తుంది

- విశ్వవిద్యాలయాలు, పరిశోధనా సంస్థలకు ఒక ఆచరణాత్మక పరీక్షా వేదిక (Testing platform) అందుబాటులోకి వస్తుంది. ఇది పరిశోధనల నాణ్యతను పెంచుతుంది. అలాగే కొత్త సాంకేతికతల్లో నైపుణ్యాభివృద్ధికి సహాయపడుతుంది.

5. స్టార్టప్‌లు, ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహిస్తుంది

- సైబర్ సెక్యూరిటీ, ఆప్టికల్ సిస్టమ్స్, ఎన్‌క్రిప్షన్, కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీల్లో పనిచేసే స్టార్టప్‌లకు ఇది బాగా ఉపయోగపడుతుంది. వారు తమ ఉత్పత్తులను పరీక్షించడానికి ఈ వేదికను వాడుకోవచ్చు.

6. భారతదేశ సాంకేతిక పురోగతికి సహాయపడుతుంది

- జాతీయ భద్రత, డిజిటల్ సార్వభౌమాధికారానికి (Digital sovereignty) క్వాంటం కమ్యూనికేషన్ చాలా ముఖ్యం. ఇలాంటి ప్రాజెక్టులు భారతదేశ దీర్ఘకాలిక సైబర్, సాంకేతిక సామర్థ్యాలను బలోపేతం చేస్తాయి.

సవాళ్లు (Challenges)

1. క్వాంటం టెక్నాలజీల అధిక ఖర్చు

- క్వాంటం కమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థలకు అధునాతన పరికరాలు, ప్రయోగశాలలు, నైపుణ్యం కలిగిన నిపుణులు అవసరం. దీనికి భారీగా పెట్టుబడి పెట్టాల్సి వస్తుంది.

2. నైపుణ్యం ఉన్న మానవ వనరుల కొరత

- క్వాంటం సైన్స్, ఫోటోనిక్స్ (Photonics), క్రిప్టోగ్రఫీ (Cryptography), సైబర్ భద్రత రంగాలలో భారతదేశానికి మరింత మంది శిక్షణ పొందిన నిపుణులు అవసరం.

3. పరిశ్రమలు - విద్యాసంస్థల మధ్య అనుసంధానం

- ఇటువంటి టెస్ట్ బెడ్ విజయవంతం కావాలంటే అందరి సహకారం ముఖ్యం. విశ్వవిద్యాలయాలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు, స్టార్టప్‌లు, పరిశ్రమల మధ్య బలమైన భాగస్వామ్యం ఉండాలి.

4. సాంకేతిక ప్రమాణీకరణ (Technology Standardisation)

- క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీలకు సరైన సాంకేతిక ప్రమాణాలు అవసరం. అలాగే పరీక్షా నిబంధనలు (Testing norms), భద్రతా ప్రోటోకాల్‌లను కచ్చితంగా పాటించాలి.

5. ల్యాబ్ నుండి మార్కెట్‌కు తీసుకురావడం

- పరిశోధనా ఫలితాలను ప్రజలు ఉపయోగించగలిగే ఉత్పత్తులు, సేవలుగా మార్చాలి. దీనికి నిధులు, ఇంక్యుబేషన్ (Incubation), పరిశ్రమల మద్దతు చాలా అవసరం.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ (Way Forward)

- ప్రభుత్వం, విద్యాసంస్థలు, స్టార్టప్‌లు, టెలికాం పరిశ్రమల మధ్య సహకారాన్ని బలోపేతం చేయాలి.
- క్వాంటం కమ్యూనికేషన్, సైబర్ భద్రత, ఫోటోనిక్స్ రంగాలలో ప్రత్యేక శిక్షణా కార్యక్రమాలను (Training programmes) రూపొందించాలి.
- నిధులు అందించడం, ఇంక్యుబేషన్, పరీక్షల కోసం వసతులు కల్పించడం ద్వారా స్టార్టప్‌లకు మద్దతు ఇవ్వాలి.
- క్వాంటం-సేఫ్ కమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థల కోసం జాతీయ స్థాయి ప్రమాణాలను (National standards) అభివృద్ధి చేయాలి.
- ఈ ప్రాజెక్టును భారతదేశ విస్తృత లక్ష్యాలతో అనుసంధానించాలి. ముఖ్యంగా డిజిటల్ ఇండియా, మేక్ ఇన్ ఇండియా, జాతీయ క్వాంటం మిషన్ (National Quantum Mission) లక్ష్యాలతో దీన్ని కలపాలి.
- రక్షణ, పరిపాలన, బ్యాంకింగ్, కీలకమైన మౌలిక సదుపాయాల రంగాలలో ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ రంగాల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించాలి.

ముగింపు (Conclusion)

అమరావతిలో ఏర్పాటు చేస్తున్న క్వాంటం-సెక్యూర్ కమ్యూనికేషన్స్ టెస్ట్ బెడ్ ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగు. ఇది సురక్షితమైన, భవిష్యత్తు అవసరాలకు తగిన డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మిస్తుంది. ఇది అధునాతన సాంకేతికతలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థానాన్ని బలోపేతం

చేస్తుంది. సాంకేతిక స్వావలంబన (Technological self-reliance) సాధించాలనే భారతదేశ లక్ష్యానికి ఇది మద్దతు ఇస్తుంది. ఈ ప్రాజెక్టు పరిశోధన, ఆవిష్కరణ, సైబర్ భద్రత, స్వదేశీ సాంకేతికత అభివృద్ధిని ఏకం చేస్తుంది. దీని ద్వారా, భారతదేశంలో ఎదుగుతున్న క్వాంటం పర్యావరణ వ్యవస్థకు అమరావతి ఒక ముఖ్యమైన కేంద్రంగా మారుతుంది.

2028 నాటికి 36 సాగునీటి ప్రాజెక్టుల పూర్తికి ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలవ్యవధి నిర్ధారణ

మూలం: ది హిందూ

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ గ్రూప్ 1 మెయిన్స్ పేపర్ — IV — భారతదేశం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ - అభివృద్ధి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, సాగునీటి ప్రాజెక్టులు, వ్యవసాయం, ప్రాంతీయ అభివృద్ధి.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** పోలవరం ప్రాజెక్ట్ (Polavaram Project), హంద్రీ-నీవా సుజల స్రవంతి, వెలిగొండ ప్రాజెక్ట్, పోలవరం ఎడమ ప్రధాన కాలువ (Polavaram Left Main Canal), నీటి క్యాలెండర్ (Water Calendar), ఎత్తిపోతల పథకం (Lift Irrigation), ఆయకట్టు (Ayacut), జలధార–జలహారతి, భూగర్భ జలాల పెంపు (Groundwater Recharge), నదుల అనుసంధానం (River Interlinking).
- **మెయిన్స్ కోసం:** సాగునీటి పరిపాలన (Irrigation governance), నీటి భద్రత (Water security), వ్యవసాయ ప్రణాళిక, ప్రాంతీయ అసమానత (Regional imbalance), కరువు నివారణ (Drought-proofing), సాగునీటి వ్యవస్థల నిర్వహణ, రైతు-కేంద్రక నీటి నిర్వహణ (Farmer-centric water management), వాతావరణ-అనుకూల వ్యవసాయం (Climate-resilient agriculture).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

2026 నుంచి 2028 మధ్య కాలంలో 36 సాగునీటి ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక నిర్దిష్ట కార్యాచరణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేసింది. రాష్ట్ర జలవనరుల అభివృద్ధి శాఖ మంత్రి తెలిపిన వివరాల ప్రకారం, ఈ ప్రణాళికలో 25 పెండింగ్ ప్రాజెక్టులు, కొత్తగా గుర్తించిన 11 ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం ఈ ప్రాజెక్టులకు స్పష్టమైన గడువులు, అమలు షెడ్యూళ్లు, శంకుస్థాపన మైలురాళ్లను నిర్ణయించింది. ప్రధాన డెల్టాలు, ఆయకట్టు ప్రాంతాలకు (Ayacut regions) సాగునీటిని విడుదల చేసే తేదీలను స్పష్టం చేయడానికి ప్రభుత్వం తొలిసారిగా "నీటి క్యాలెండర్"ను (Water Calendar) ప్రవేశపెట్టాలని నిర్ణయించింది.

ముఖ్యాంశాలు

కీలకమైన ప్రాజెక్టులను దశలవారీగా పూర్తి చేయడం ద్వారా సాగునీటి రంగానికి కొత్త దిశానిర్దేశం చేయాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ప్రభుత్వం ప్రధానంగా కింది అంశాలపై దృష్టి సారించింది:

- దీర్ఘకాలంగా పెండింగ్‌లో ఉన్న సాగునీటి ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయడం.
- రైతులకు సకాలంలో నీటిని సరఫరా చేయడం.
- ఎత్తిపోతల పథకాలను బలోపేతం చేయడం.
- భూగర్భ జలాల పెంపును మెరుగుపరచడం.
- వ్యవసాయ, ఉద్యానవన ప్రణాళికలకు మద్దతు ఇవ్వడం.
- నీటి లభ్యతలో ఉన్న ప్రాంతీయ అసమానతలను (Regional imbalance) తగ్గించడం.

ఎత్తిపోతల పథకాల కోసం ప్రభుత్వం 10 సంవత్సరాల నిర్వహణ నమూనాను ప్రతిపాదించింది. ఇది క్రమం తప్పని ఆపరేషన్, పారదర్శకత, అంతరాయం లేని నీటి సరఫరాను నిర్ధారిస్తుందని అధికారులు భావిస్తున్నారు.

ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టులు, కాలవ్యవధులు

ప్రాజెక్ట్ / చొరవ	లక్ష్య కాలవ్యవధి
వెలిగొండ ప్రాజెక్ట్ ఫేజ్-I	ఆగస్టు 2026
హంద్రీ-నీవా సుజల స్రవంతి ఫేజ్-II	అక్టోబర్ 2026
ఉత్తరాంధ్రకు పోలవరం ఎడమ ప్రధాన	జూలై 2026

కాలువ నీటి సరఫరా	
పోలవరం ప్రాజెక్ట్	జూన్–జూలై 2027
వరద రక్షణ, నదుల అనుసంధానం, ఎత్తిపోతల పనులు	డిసెంబర్ 2028 నాటికి

- సాగునీటి క్యాలెండర్‌లో పోలవరం ఎడమ ప్రధాన కాలువ, వెలిగొండ ఫేజ్-I, కాలువల ఆధునీకరణ పనులు ఉన్నట్లు నివేదికలు సూచిస్తున్నాయి. అలాగే రాయలసీమ, ఉత్తరాంధ్ర అంతటా పలు ఎత్తిపోతల పథకాలు ఇందులో చేరాయి.

నీటి క్యాలెండర్ అంటే ఏమిటి?

- నీటి క్యాలెండర్ (Water Calendar) అనేది ఒక ప్రణాళికాబద్ధమైన షెడ్యూల్. ఇది వివిధ డెల్టాలు, కాలువలు, ఆయకట్టు ప్రాంతాలకు సాగునీటిని ఎప్పుడు విడుదల చేస్తారో స్పష్టంగా పేర్కొంటుంది.

ఇది కింది విషయాలను ప్లాన్ చేసుకోవడానికి రైతులకు సహాయపడుతుంది:

- విత్తనాలు నాటే సమయం (Sowing season)
- పంట ఎంపిక
- ఎరువుల వినియోగం
- శ్రామికుల అవసరం
- ఉద్యానవన, వ్యవసాయ పనులు

ఈ వ్యవస్థ జలవనరుల శాఖ, వ్యవసాయ శాఖ, ఉద్యానవన శాఖల మధ్య సమన్వయాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది.

ప్రాముఖ్యత

1. రైతులకు మద్దతు:

- స్పష్టమైన నీటి విడుదల షెడ్యూల్ రైతులు సాగును ముందుగానే ప్లాన్ చేసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. ఇది విత్తనాలు నాటే సమయంలో అనిశ్చితిని తగ్గిస్తుంది.

2. రాయలసీమలో కరువు నివారణ (Drought-Proofing):

- హంద్రీ-నీవా సుజల స్రవంతి లాంటి ప్రాజెక్టులు రాయలసీమలోని కరువు పీడిత ప్రాంతాలకు చాలా ముఖ్యమైనవి. ఇవి సాగునీటి సదుపాయాన్ని, తాగునీటి లభ్యతను మెరుగుపరుస్తాయి.

3. ఉత్తరాంధ్ర అభివృద్ధి:

- పోలవరం ఎడమ ప్రధాన కాలువ ద్వారా నీటి సరఫరా ఉత్తరాంధ్రలో వ్యవసాయం, తాగునీటి అవసరాలకు మద్దతు ఇస్తుంది.

4. పోలవరం ప్రాజెక్టు పూర్తి:

- గోదావరి నదిపై నిర్మిస్తున్న పోలవరం ప్రాజెక్ట్ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అతి ముఖ్యమైన బహుళార్థసాధక సాగునీటి ప్రాజెక్టులలో (Multipurpose irrigation projects) ఒకటి. సాగునీరు, తాగునీరు, విద్యుత్ ఉత్పత్తి, బేసిన్ల మధ్య నీటి బదిలీ (Inter-basin water transfer) వంటి విషయాల్లో ఇది ఎంతో ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉంది.

5. ఎత్తిపోతల పథకాల మెరుగైన వినియోగం:

- ప్రతిపాదించిన 10 సంవత్సరాల నిర్వహణ నమూనా ఎత్తిపోతల పథకాల సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది. ఇది యంత్రాల వైఫల్యాలను తగ్గిస్తుంది, క్రమం తప్పకుండా నీటి సరఫరాను నిర్ధారిస్తుంది.

6. భూగర్భ జలాల పెంపు:

- భూగర్భ జలాల పెంపును ఒక ప్రజా ఉద్యమంగా మార్చాలని జలధార–జలహారతి కార్యక్రమం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. అనేక గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సాగునీటికి, తాగునీటికి భూగర్భ జలాలే ప్రధాన ఆధారం కాబట్టి ఇది చాలా ముఖ్యం.

సవాళ్లు

1. ఆర్థిక భారం:

- భారీ సాగునీటి ప్రాజెక్టులకు భారీ పెట్టుబడులు అవసరం. ఖర్చుల పెరుగుదల, నిధులు అందడంలో జాప్యం ప్రాజెక్టుల పూర్తిపై ప్రభావం చూపుతాయి.

2. భూసేకరణ, పునరావాసం (Land Acquisition and Rehabilitation):

- ఆనకట్టలు, కాలువలు, రిజర్వాయర్ల (Reservoirs) లాంటి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంలో భూసేకరణ చేయాల్సి ఉంటుంది. అలాగే ప్రభావిత కుటుంబాలకు పునరావాసం కల్పించాలి.

ఏ.పీ. నీటిపారుదల కార్యాచరణ ప్రణాళిక (2026–2028)

36 ప్రాజెక్టులు • నీటి క్యాలెండర్ • రైతు-కేంద్రీకృత నీటిపారుదల

సంక్షిప్తంగా

- 2026 నుండి 2028 మధ్య 36 నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయాలి
- 25 పెండింగ్ ప్రాజెక్టులు + 11 కొత్తగా గుర్తించిన ప్రాజెక్టులు
- స్పష్టమైన గడువులు, అమలు షెడ్యూళ్లు మరియు శంకుస్థాపన మైలురాళ్లు
- మొట్టమొదటిసారిగా "నీటి క్యాలెండర్" ప్రవేశపెట్టడం

ప్రధాన దృష్టి రంగాలు

- దీర్ఘకాల పెండింగ్ నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల పూర్తి
- రైతులకు సమయానికి నీటి సరఫరా
- లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ వ్యవస్థల బలోపేతం
- భూగర్భ జలాల పునఃభరణ మెరుగుదల
- వ్యవసాయం, ఉద్యానవన ప్రణాళికకు మద్దతు
- నీటి లభ్యతలో ప్రాంతీయ అసమతుల్యత తగ్గింపు
- లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్‌కు 10 ఏళ్ల నిర్వహణ నమూనా

ముఖ్య ప్రాజెక్టులు & కాలపట్టిక

1. వెలిగొండ ప్రాజెక్టు దశ-I — ఆగస్టు 2026
2. పోలవరం ఎడమ ప్రధాన కాలువ ద్వారా ఉత్తరాంధ్రకు నీటి సరఫరా — జూలై 2026
3. హంద్రీ-నీవా సుజల శ్రావంతి (HNSS) దశ-II — అక్టోబర్ 2026
4. పోలవరం ప్రాజెక్టు — జూన్–జూలై 2027
5. వరద రక్షణ, నదుల అనుసంధానం మరియు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పనులు — డిసెంబర్ 2028 వరకు

నీటి క్యాలెండర్ అంటే ఏమిటి?

డెల్టాలు, కాలువలు మరియు ఆయకట్టు ప్రాంతాలకు నీటిపారుదల నీటిని విడుదల చేయడానికి రూపొందించిన ప్రణాళికాబద్ధమైన షెడ్యూల్.

రైతుల ప్రణాళికకు తోడ్పాటు

- విత్తే కాలం
- పంటల ఎంపిక
- ఎరువుల వినియోగం
- కార్మిక అవసరం
- ఉద్యానవన మరియు వ్యవసాయ కార్యకలాపాలు

ఇది ఎందుకు ముఖ్యం

- నీటిపారుదల ప్రణాళికను మెరుగుపరుస్తుంది
- జల వనరులు, వ్యవసాయ మరియు ఉద్యానవన శాఖల మధ్య సమన్వయాన్ని పెంపొందిస్తుంది
- రైతు నిర్ణయాలను మరింత మెరుగుపరచడానికి దోహదం చేస్తుంది

3. పర్యావరణ ఆందోళనలు:

- భారీ సాగునీటి ప్రాజెక్టులు, నదుల అనుసంధాన (River interlinking) ప్రాజెక్టులు అడవులు, నదీ పర్యావరణ శాస్త్రం, జీవవైవిధ్యం (Biodiversity) పై ప్రతికూల ప్రభావం చూపే ప్రమాదం ఉంది.

4. ఎత్తిపోతల పథకాల నిర్వహణ:

- ఎత్తిపోతల పథకాలకు నిరంతర విద్యుత్ సరఫరా, మరమ్మతులు, నిర్వహణ అవసరం. సరైన నిర్వహణ లేకపోతే అవి ఖర్చుతో కూడుకున్నవిగా, అసమర్థమైనవిగా మారుతాయి.

5. అంతర్రాష్ట్ర నీటి సమస్యలు:

- గోదావరి, కృష్ణా లాంటి నదులు అనేక రాష్ట్రాలతో ముడిపడి ఉన్నాయి. నీటి పంపకాల వివాదాలు ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం, ఆపరేషన్‌పై ప్రభావం చూపుతాయి.

6. వాతావరణ అస్థిరత (Climate Variability):

- క్రమరహిత వర్షపాతం, వరదలు, కరువులు సాగునీటి ప్రణాళికను దెబ్బతీస్తాయి. అందువల్ల, సాగునీటి నిర్వహణ వాతావరణ-అనుకూలమైనదిగా (Climate-resilient) మారాలి.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ

- కఠినమైన పర్యవేక్షణ ద్వారా ప్రకటించిన కాలవ్యవధుల్లోనే ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయాలి.
- డిజిటల్ డ్యాష్‌బోర్డ్‌లు, రియల్-టైమ్ ప్రాజెక్ట్ ట్రాకింగ్ (Real-time project tracking) వ్యవస్థలను ఉపయోగించాలి.
- టెండర్ల ప్రక్రియలో, ఖర్చుల పర్యవేక్షణలో పారదర్శకత ఉండేలా చూడాలి.
- సాగునీటి, వ్యవసాయ, ఉద్యానవన శాఖల మధ్య సమన్వయాన్ని బలోపేతం చేయాలి.
- కాలువల చివరన ఉన్న రైతులకు (Tail-end farmers), కరువు పీడిత ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.
- కాలువల నిర్వహణను మెరుగుపరచాలి, నీటి వృధాను తగ్గించాలి.
- భారీ సాగునీటి ప్రాజెక్టులతో పాటు సూక్ష్మ సేద్యం (Micro-irrigation) పద్ధతులను ప్రోత్సహించాలి.
- సరైన పునరావాసం కల్పించాలి, పర్యావరణ రక్షణ చర్యలను పక్కాగా అమలు చేయాలి.
- రైతులకు అందించే పంట సలహా సేవలతో నీటి క్యాలెండర్‌ను అనుసంధానించాలి.

ముగింపు

2028 నాటికి 36 సాగునీటి ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయాలన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రణాళిక వ్యవసాయం, నీటి భద్రత, ప్రాంతీయ అభివృద్ధికి చాలా ముఖ్యం. ప్రతిపాదిత నీటి క్యాలెండర్ సాగునీటి పరిపాలనను మరింత కచ్చితమైనదిగా, రైతులకు అనుకూలమైనదిగా మారుస్తుంది. అయితే, ఈ ప్రణాళికల విజయం సకాలంలో పనులు అమలు చేయడం, ఆర్థిక క్రమశిక్షణ, పర్యావరణ పరిరక్షణ, సాగునీటి వ్యవస్థల సరైన నిర్వహణపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

ఆంధ్ర విద్యా విధానం (Andhra Model of Education): 100 శాతం పాఠశాల నమోదు లక్ష్యం

మూలం: ది హిందూ

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్ 1 మెయిన్స్ పేపర్ II - పరిపాలన, విద్య, మానవ వనరుల అభివృద్ధి, సంక్షేమ పథకాలు.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** ఆంధ్ర విద్యా విధానం (Andhra Model of Education), 100 శాతం నమోదు, ఒక తరగతి-ఒక ఉపాధ్యాయుడు (One Class-One Teacher), జీఎఫ్ఎల్ఎన్ (GFLN), క్లిక్కర్ టెక్నాలజీ (Clicker Technology), క్రోమ్‌బుక్స్ (Chromebooks), స్టార్-రేటింగ్ వ్యవస్థ (Star-Rating System), స్మార్ట్ కిచెన్స్ (Smart Kitchens), లీప్ యాప్ (LEAP App).

- **మెయిన్స్ కోసం:** ప్రభుత్వ విద్యా సంస్కరణలు (Public Education Reform), అభ్యసన ఫలితాలు (Learning Outcomes), బడి మానేసిన వారు (School Dropouts), డిజిటల్ తరగతి గదులు (Digital Classrooms), పునాది అక్షరాస్యత (Foundational Literacy), లింగ సున్నితత్వం (Gender Sensitivity), విలువల ఆధారిత విద్య (Value-Based Education), విద్యా సమానత్వం (Educational Equity).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

దేశానికే ఆదర్శంగా నిలిచేలా "ఆంధ్ర విద్యా విధానాన్ని" (Andhra Model of Education) అభివృద్ధి చేయాలన్న లక్ష్యాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. మానవ వనరుల అభివృద్ధి శాఖ (HRD) మంత్రి నారా లోకేష్ అమరావతి సచివాలయంలో విద్యా శాఖ అధికారులు, జిల్లా విద్యాశాఖాధికారులతో కలిసి విద్యా సంస్కరణలపై సమీక్ష నిర్వహించారు.

- 100 శాతం పాఠశాల నమోదు (School enrolment) లక్ష్యంగా ప్రభుత్వం పనిచేస్తోంది. మెరుగైన మౌలిక సదుపాయాలు, డిజిటల్ సాధనాలు, ఉపాధ్యాయుల శిక్షణ, మెరుగైన అభ్యసన ఫలితాల (Learning outcomes) ద్వారా ప్రభుత్వ పాఠశాలలను బలోపేతం చేయాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ఆంధ్ర విద్యా విధానం అంటే ఏమిటి? (What is the Andhra Model of Education?)

ఆంధ్ర విద్యా విధానం అనేది ప్రతిపాదిత పాఠశాల విద్యా సంస్కరణల నమూనా. ప్రభుత్వ పాఠశాలలను బలంగా, ఆధునికంగా, సమ్మిళితంగా (Inclusive), విద్యార్థులకు అనుకూలంగా మార్చడంపై ఇది దృష్టి పెడుతుంది.

- బోధనా నాణ్యత, మౌలిక సదుపాయాలు, సాంకేతికత, అభ్యసన ఫలితాల పరంగా ప్రభుత్వ పాఠశాలలు ప్రైవేట్ సంస్థలతో పోటీ పడేలా చూడాలని ఇది లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ఈ నమూనా మూడు ప్రధాన లక్ష్యాలపై దృష్టి పెడుతుంది:

- పిల్లల 100 శాతం నమోదు
- అభ్యసన ఫలితాలను మెరుగుపరచడం
- ప్రభుత్వ పాఠశాలల ఆధునీకరణ

ముఖ్య లక్షణాలు (Key Features)

1. 100 శాతం పాఠశాల నమోదు లక్ష్యం

- రాష్ట్రంలో దాదాపు లక్ష మంది పిల్లలు బడి మానేయడంపై (School dropouts) రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. అసలు పాఠశాలలో చేరని, లేదా మధ్యలో బడి మానేసిన పిల్లలను గుర్తించి వారిని తిరిగి విద్యావ్యవస్థలోకి తీసుకురావాలని ప్రభుత్వం అధికారులను ఆదేశించింది.
- ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో విద్యార్థుల నమోదును కనీసం 10 శాతం మేర పెంచాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

2. అభ్యసన ఫలితాలపై దృష్టి

- గ్యారెంటీడ్ ఫౌండేషనల్ లిటరసీ అండ్ న్యూమరసీ (Guaranteed Foundational Literacy and Numeracy - GFLN) కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వం బలోపేతం చేస్తుంది. ఒక చిన్న అభ్యసన లోపం కూడా లక్షలాది మంది విద్యార్థులపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతుంది కాబట్టి ఇది చాలా ముఖ్యం.
- పునాది అక్షరాస్యత (Foundational literacy) అంటే కనీస స్థాయి వాక్యాలను చదవడం, అర్థం చేసుకోగలగడం. పునాది సంఖ్యాశాస్త్రం (Foundational numeracy) అంటే కనీస స్థాయి గణిత లెక్కలు చేయగల సామర్థ్యం.

3. డిజిటల్ లెర్నింగ్ చర్యలు

కింది వాటిని ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది:

- తరగతి గదిలో ఇంటరాక్టివ్ లెర్నింగ్ కోసం క్లిక్కర్ టెక్నాలజీ (Clicker technology)
- తొమ్మిదో తరగతి విద్యార్థులకు క్రోమ్‌బుక్స్ (Chromebooks)
- మెరుగైన పర్యవేక్షణ, పారదర్శకత కోసం లీప్ యాప్ (LEAP app), డ్యాష్‌బోర్డ్ వ్యవస్థ

తరగతి గది బోధనను మరింత విద్యార్థి కేంద్రంగా (Student-centred), సాంకేతిక ఆధారితంగా మార్చడానికి ఈ చర్యలు సహాయపడతాయి.

4. ఒక తరగతి-ఒక ఉపాధ్యాయుడు విధానం

- ప్రభుత్వం వన్ క్లాస్-వన్ టీచర్ (One Class-One Teacher) విధానాన్ని అమలు చేస్తోంది. ఇది తరగతి గదిలో ఉపాధ్యాయుల బాధ్యతను పెంచుతుంది. విద్యార్థుల అభ్యసన స్థాయిని ఉపాధ్యాయులు బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి ఇది తోడ్పడుతుంది.

5. పాఠశాల మౌలిక సదుపాయాల సంస్కరణ

ప్రభుత్వ పాఠశాలల మౌలిక సదుపాయాల కోసం స్టార్-రేటింగ్ వ్యవస్థను (Star-rating system) ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. కింది కనీస సౌకర్యాల ఆధారంగా పాఠశాలలను అధికారులు అంచనా వేస్తారు:

- లీకేజీలు లేని భవనాలు
- తాగునీరు
- మరుగుదొడ్లు
- బెంచీలు
- సరైన తరగతి గది నిర్వహణ

ఇది జవాబుదారీతనాన్ని, మౌలిక సదుపాయాల నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి సహాయపడుతుంది.

6. స్మార్ట్ కిచెన్స్

- కడప పాఠశాలల్లో ఇప్పటికే ప్రవేశపెట్టిన స్మార్ట్ కిచెన్లను (Smart kitchens) రెండేళ్లలో ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటా ప్రభుత్వం విస్తరిస్తుంది. ఇది పాఠశాల భోజన తయారీలో పరిశుభ్రత, సమర్థతను మెరుగుపరుస్తుంది.

7. ప్రతి జిల్లాలో మోడల్ పాఠశాలలు

- మంగళగిరిలోని నిడమర్రు పాఠశాలను అంతర్జాతీయ పాఠశాలగా అభివృద్ధి చేస్తున్న ఉదాహరణను మంత్రి ఉదహరించారు. ప్రతి జిల్లాలో కనీసం ఒక మోడల్ పాఠశాలను (Model school) అభివృద్ధి చేయాలని ప్రభుత్వం అధికారులను కోరింది.

8. సమగ్ర విద్య

పాఠశాలలు కింది వాటికి కూడా ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం కోరుకుంటోంది:

- విలువల ఆధారిత విద్య (Value-based education)
- లింగ సున్నితత్వం (Gender sensitivity)
- యోగా
- క్రీడలు

కేవలం మార్కుల ఆధారిత విద్య నుండి సర్వతోముఖాభివృద్ధి (All-round development) వైపు పాఠశాలలు మారడాన్ని ఇది ప్రతిబింబిస్తుంది.

ప్రాముఖ్యత (Significance)

విద్యాపరమైన ప్రాముఖ్యత

- ఈ సంస్కరణలు ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో నాణ్యమైన విద్యను, విద్యార్థుల నమోదును మెరుగుపరుస్తాయి. పునాది అక్షరాస్యత, సంఖ్యాశాస్త్రంపై దృష్టి పెట్టడం వల్ల విద్యార్థులు బలమైన కనీస నైపుణ్యాలను నిర్మించుకుంటారు.

సామాజిక ప్రాముఖ్యత

- పేద కుటుంబాలు, వలస కార్మికులు, అణగారిన వర్గాలకు చెందిన పిల్లలకు 100 శాతం నమోదు లక్ష్యం చాలా ముఖ్యం. ఇది బాల కార్మిక వ్యవస్థను (Child labour) తగ్గిస్తుంది. పిల్లలు వ్యవసాయ పనుల్లో లేదా అసంఘటిత రంగంలోకి వెళ్లకుండా నిరోధిస్తుంది.

పరిపాలనా ప్రాముఖ్యత

- లీప్ యాప్, డ్యాష్‌బోర్డ్ పర్యవేక్షణ, స్టార్-రేటింగ్ వ్యవస్థ పాఠశాల పరిపాలనలో పారదర్శకతను, జవాబుదారీతనాన్ని పెంచుతాయి.

సాంకేతిక ప్రాముఖ్యత

- క్లిక్కర్ టెక్నాలజీ, క్రోమ్‌బుక్స్ తరగతి గది అభ్యసనను ఆధునీకరించడానికి సహాయపడతాయి. ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ పాఠశాలల మధ్య ఉన్న అంతరాన్ని ఇవి తగ్గిస్తాయి.

సవాళ్లు (Challenges)

- దాదాపు లక్ష మంది బడి మానేసిన పిల్లలను తిరిగి తీసుకురావడానికి క్షేత్రస్థాయిలో పటిష్టమైన ట్రాకింగ్ (Field-level tracking) అవసరం.
- ఇంటర్నెట్ లేకపోవడం, పరికరాల నిర్వహణ, ఉపాధ్యాయులకు తగిన శిక్షణ లేకపోవడం వంటి సమస్యలను డిజిటల్ లెర్నింగ్ ఎదుర్కోవచ్చు.
- మౌలిక సదుపాయాల సంస్కరణలకు నిరంతర నిధులు, పర్యవేక్షణ అవసరం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యా నమూనా

బలమైన, ఆధునిక మరియు సమగ్ర ప్రభుత్వ పాఠశాలల కోసం
ఆంధ్రప్రదేశ్ దృష్టి

1 ఎందుకు వార్తల్లో?

- AP ప్రభుత్వం "ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యా నమూనా దృష్టిని తెల్లదించింది.
- HRD మంత్రి నారా లోకేష్ అమరావతిలో సంస్కరణలను సమీక్షించారు.
- లక్ష్యం: 100% పాఠశాల నమోదు మరియు బలమైన ప్రభుత్వ పాఠశాలలు.

NEWS

2 ప్రధాన లక్ష్యాలు

- 100% నమోదు
- మంచి అభ్యాస ఫలితాలు
- ఆధునిక ప్రభుత్వ పాఠశాలలు

3 ప్రధాన సంస్కరణలు

- సుమారు 1 లక్ష డ్రాప్‌అవుట్ పిల్లలను తిరిగి తీసుకురావడం.
- ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో నమోదును 10% పెంచడం.
- ఫౌండేపనల్ లిటరసీ & న్యూవరసీ (GFLN)ను బలపర్చడం.
- ఒక క్లాస్ – ఒక టీచర్ విధానం.
- ఇంటరాక్టివ్ క్లాస్‌రూమ్‌ల కోసం క్షేకర్ టెక్నాలజీ.
- తరగతి X విద్యార్థుల కోసం క్రోమ్‌బుక్స్.
- పర్యవేక్షణ కోసం LEAP యాప్ & డ్యాష్‌బోర్డ్.
- పాఠశాల మౌలిక వసతులకు స్టార్-రేటింగ్ వ్యవస్థ.
- రాష్ట్రవ్యాప్తంగా స్మార్ట్ కిచెన్లను విస్తరించడం.
- ప్రతి జిల్లాలో ఒక మోడల్ పాఠశాల.

4 మౌలిక వసతుల దృష్టి

- లిక ప్రూఫ్ భవనాలు
- త్రాగునీరు
- మరుగుదొడ్లు
- బెంచీలు
- తరగతి గదుల నిర్వహణ

5 సమగ్ర విద్య

- విలువల ఆధారిత విద్య
- లింగ సున్నితత్వం
- యోగ
- క్రీడలు

6 ఎందుకు ముఖ్యం?

- డ్రాప్‌అవుట్లను తగ్గిస్తుంది.
- ప్రభుత్వ పాఠశాలల భ్యాతిని పెంచుతుంది.
- డిజిటల్ లెర్నింగ్‌ను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధికి తోడ్పడుతుంది.

బలమైన పాఠశాలలు. ప్రకాశనంతమైన భవిష్యత్తు. సమగ్ర ఆంధ్రప్రదేశ్.

సమతుల్యత ప్రతి పిల్లకు | సాంకేతికత ప్రతి తరగతి గదికి | నాణ్యత ప్రతి విద్యార్థికి | బాధ్యత ప్రతి పాఠశాలకు

- కేవలం సాంకేతికత ద్వారా మాత్రమే అభ్యసన ఫలితాలు మెరుగుపడవు. ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత, తరగతి గది పద్ధతులు కూడా అంతే ముఖ్యం.
- వలస కార్మికుల పిల్లలు, పేద కుటుంబాలు చదువును కొనసాగించడానికి అదనపు సామాజిక మద్దతు అవసరం కావచ్చు.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ (Way Forward)

- బడి బయట ఉన్న పిల్లలను గుర్తించడానికి క్రమం తప్పకుండా సర్వేలు (Surveys) నిర్వహించాలి.
- బడి మానేసిన వారి కోసం, మొదటి తరం అభ్యాసకుల (First-generation learners) కోసం బ్రిడ్జ్ కోర్సులను (Bridge courses) బలోపేతం చేయాలి.
- డిజిటల్ సాధనాలు, ఆధునిక బోధనా పద్ధతులపై ఉపాధ్యాయులకు సరైన శిక్షణ అందించాలి.
- అన్ని పాఠశాలల్లో ఇంటర్నెట్, విద్యుత్, పరికరాల నిర్వహణ సక్రమంగా ఉండేలా చూడాలి.
- విద్యా సంస్కరణలను పోషకాహారం, ఆరోగ్యం, సామాజిక సంక్షేమ పథకాలతో అనుసంధానించాలి.
- సాధారణ గ్రామీణ పాఠశాలలను విస్మరించకుండా ప్రతి జిల్లాలో మోడల్ పాఠశాలలను అభివృద్ధి చేయాలి.

ముగింపు

- ప్రభుత్వ పాఠశాలలను మరింత సమ్మిళితంగా, ఆధునికంగా, ఫలితాల ఆధారితంగా మార్చాలని ఆంధ్ర విద్యా విధానం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. 100 శాతం నమోదు, డిజిటల్ లెర్నింగ్, పునాది అక్షరాస్యత, మౌలిక సదుపాయాల మెరుగుదల, విలువల ఆధారిత విద్యపై ఇది దృష్టి పెడుతుంది. తద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రభుత్వ విద్యా వ్యవస్థ బలోపేతం అవుతుంది. సమర్థవంతమైన అమలు, ఉపాధ్యాయులకు మద్దతు, నిరంతర పర్యవేక్షణ మాత్రమే భవిష్యత్తులో ఈ విధాన విజయాలను నిర్ణయిస్తాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్ (Operation Clean Sweep)

మూలం: ది హిందూ

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్-1 మెయిన్స్: పేపర్-III – పరిపాలన, పట్టణ స్థానిక సంస్థలు, పురపాలక పరిపాలన.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్, 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థలు (Urban Local Bodies), స్వర్ణాంధ్ర-స్వచ్ఛాంధ్ర (Swarna Andhra–Swachh Andhra), ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణ (Solid Waste Management), గార్బేజ్ బ్లాక్ స్పాట్స్ (Garbage Black Spots), మురుగునీటి కాలువలు (Storm Water Drains), మూలం వద్దే చెత్త విభజన (Source Segregation), భారీగా వ్యర్థాలను ఉత్పత్తి చేసేవారు (Bulk Waste Generators), జియో-ట్యాగ్డ్ రిపోర్టింగ్ (Geo-tagged Reporting), మున్సిపల్ కమిషనర్లు (Municipal Commissioners).
- **మెయిన్స్ కోసం:** పట్టణ పారిశుధ్యం (Urban sanitation), మిషన్ మోడ్ పరిపాలన (Mission-mode governance), పౌర బాధ్యత (Civic responsibility), ప్రవర్తనా మార్పు (Behavioural change), ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణ (Solid waste management), వర్షాకాలం కోసం సన్నద్ధత (Monsoon preparedness), వికేంద్రీకృత అమలు (Decentralised implementation), పట్టణ ప్రజారోగ్యం (Urban public health).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని అన్ని 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థల్లో (Urban Local Bodies - ULBs) **ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్** ప్రారంభించనున్నట్లు ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.
- ఈ కార్యక్రమాన్ని 2026 మే 23 నుంచి జూన్ 20 వరకు

నిర్వహిస్తారు. ఇది నాలుగు వారాల పాటు జరిగే భారీ పరిశుభ్రతా కార్యక్రమం. పట్టణ పారిశుధ్యాన్ని మెరుగుపరచడం, ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణ (Solid waste management) పద్ధతులను బలోపేతం చేయడం దీని ప్రధాన ఉద్దేశం.

- విస్తృతమైన **స్వర్ణాంధ్ర-స్వచ్ఛాంధ్ర** (Swarna Andhra–Swachh Andhra - SASA) కార్యక్రమంలో భాగంగా ప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు చేస్తుంది.

ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్ అంటే ఏమిటి?

- ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్ అనేది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన రాష్ట్రవ్యాప్త పట్టణ పరిశుభ్రతా ప్రచారం.
- మిషన్ మోడ్ (Mission-mode) విధానం ద్వారా పట్టణాలు, నగరాల్లో పారిశుధ్యాన్ని మెరుగుపరచాలని ఇది లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. చెత్త వేసే ప్రదేశాలను తొలగించడం, బహిరంగ ప్రదేశాలను శుభ్రపరచడం, చెత్త విభజనను మెరుగుపరచడం, కాలువల్లో పూడిక తీయడం (Desilting drains), పబ్లిక్ మరుగుదొడ్ల పరిశుభ్రతను పెంచడంపై ఈ ప్రచారం ప్రధానంగా దృష్టి పెడుతుంది.
- పరిశుభ్రతను కేవలం మున్సిపల్ అధికారుల దినసరి పనిగా మాత్రమే కాకుండా, ప్రతి ఒక్కరి పౌర బాధ్యతగా (Civic responsibility) మార్చడమే దీని ప్రధాన ఆలోచన.

ప్రధాన లక్ష్యాలు

ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్ ప్రధాన లక్ష్యాలు:

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అన్ని 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థల్లో పరిశుభ్రతను మెరుగుపరచడం.
- గార్బేజ్ బ్లాక్ స్పాట్స్ (Garbage black spots), చెత్త వేయడానికి ఆస్కారం ఉన్న ప్రదేశాలను (Garbage vulnerable points) తొలగించడం.
- పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణను బలోపేతం చేయడం.
- మూలం వద్దే చెత్త విభజనను (Waste segregation at source) ప్రోత్సహించడం.
- భారీగా వ్యర్థాలను ఉత్పత్తి చేసేవారు (Bulk waste generators) నిబంధనలను పాటించేలా చేయడం.
- కాలువలు, నాలాలను శుభ్రపరచడం ద్వారా రాబోయే వర్షాకాలం కోసం పట్టణ ప్రాంతాలను సిద్ధం చేయడం.
- పౌరుల్లో పరిశుభ్రత పట్ల శాశ్వత ప్రవర్తనా మార్పును (Behavioural change) తీసుకురావడం.

ముఖ్య లక్షణాలు

1. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పట్టణ ప్రాంతాల కవరేజీ

- మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లు, మున్సిపాలిటీలు, నగర పంచాయతీలతో సహా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అన్ని 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థలను ఈ ప్రచారం కవర్ చేస్తుంది.

2. మిషన్ మోడ్ విధానం

- సాధారణ పారిశుధ్య పనులకు మించి ఈ ప్రచారం పనిచేస్తుంది. ఇది లక్ష్యం ఆధారిత, ఫలితాల ఆధారిత విధానాన్ని (Target-based and result-oriented approach) అనుసరిస్తుంది.

3. సాసా (SASA) కార్యక్రమంతో అనుసంధానం

- పరిశుభ్రతలో ప్రజల భాగస్వామ్యంపై దృష్టి పెట్టే స్వర్ణాంధ్ర-స్వచ్ఛాంధ్ర కార్యక్రమంతో ప్రభుత్వం ఈ ప్రచారాన్ని అనుసంధానించింది.

4. రోజువారీ పర్యవేక్షణ

- రోజువారీ రిపోర్టింగ్, జియో-ట్యాగ్డ్ రిపోర్టింగ్ వ్యవస్థల (Geo-tagged reporting systems) ద్వారా అధికారులు ఈ కార్యక్రమ అమలును క్రమం తప్పకుండా పర్యవేక్షిస్తారు.

5. ప్రవర్తనా మార్పుపై దృష్టి

- పరిశుభ్రతను ప్రజల రోజువారీ అలవాటుగా మార్చాలని, పౌర బాధ్యతను ప్రోత్సహించాలని ఈ ప్రచారం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

వారాల వారీగా కార్యాచరణ ప్రణాళిక

మొదటి వారం: గార్బేజ్ బ్లాక్ స్పాట్స్ తొలగింపు

మొదటి వారంలో, అధికారులు కింది అంశాలపై దృష్టి పెడతారు:

- గార్బేజ్ బ్లాక్ స్పాట్స్ తొలగించడం.
- రోడ్లను శుభ్రపరచడం.
- బహిరంగ ప్రదేశాల్లో పరిశుభ్రతను మెరుగుపరచడం.

ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్

ఆంధ్రప్రదేశ్ పట్టణ పరిశుభ్రతా కార్యక్రమం

మే 23 – జూన్ 20, 2026 | 123 ULBలు | SASA కింద

1. ఎందుకు వార్తల్లో?

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అన్ని 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థల్లో 'ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్' ను ప్రారంభించింది.
- పట్టణ పారిశుధ్యం మరియు ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణను మెరుగుపరచేందుకు 4 వారాల ప్రత్యేక కార్యక్రమం.
- 'స్వర్ణ ఆంధ్ర–స్వచ్ఛ ఆంధ్ర (SASA)' కింద అమలు చేస్తున్నారు.

2. ఇది ఏమిటి?

- రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పట్టణ పరిశుభ్రతా కార్యక్రమం.
- పట్టణాలు, నగరాల్లో మిషన్ మోడ్‌లో పారిశుధ్య డ్రైవ్.
- ప్రధాన దృష్టి: చెత్త తొలగింపు, డ్రెయిన్ల శుభ్రపరచడం, వ్యర్థాల విభజన, మరుగుదొడ్ల పరిశుభ్రత.

3. ముఖ్య లక్ష్యాలు

- అన్ని 123 ULBలను శుభ్రపరచడం
- చెత్త బ్లాక్ స్పాట్లను తొలగించడం
- ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణను బలోపేతం చేయడం
- మూలస్థాయిలో వ్యర్థాల వేరు చేయడాన్ని ప్రోత్సహించడం
- భారీ వ్యర్థాల ఉత్పత్తిదారులు నిబంధనలు పాటించేలా చూడడం
- వర్షాకాలానికి నగరాలను సిద్ధం చేయడం
- ప్రవర్తనా మార్పును ప్రోత్సహించడం

4. ప్రధాన లక్షణాలు

1. రాష్ట్రవ్యాప్త పట్టణ పరిధి
2. మిషన్ మోడ్ విధానం
3. SASAతో అనుసంధానం
4. దైనందిన పర్యవేక్షణ & జియో-ట్యాగ్ నివేదికలు
5. పౌర బాధ్యతపై దృష్టి

5. 4 వారాల కార్యాచరణ ప్రణాళిక

వారం 1 – చెత్త బ్లాక్ స్పాట్లు

- రహదారులను శుభ్రపరచడం
- ప్రజా ప్రదేశాలను శుభ్రపరచడం

వారం 2 – డ్రెయిన్లు & వెనుక వీధులు

- వర్షపు నీటి కాల్వలలో మట్టిని తొలగించడం
- నాలాలు మరియు వెనుక వీధులను శుభ్రపరచడం
- నీరు నిల్వ కాకుండా నిరోధించడం

వారం 3 – వ్యర్థాల విభజన

- మూలస్థాయిలో వ్యర్థాల విభజన
- భారీ వ్యర్థాల ఉత్పత్తిదారుల నిబంధనల అమలు
- హోటళ్లు, మార్కెట్లు, సంస్థల పర్యవేక్షణ

వారం 4 – ప్రజా మరుగుదొడ్లు

- ప్రజా మరుగుదొడ్లను శుభ్రపరచడం
- చెత్త సమస్య ఉన్న ప్రదేశాలను శుభ్రపరచడం
- ప్రజా పరిశుభ్రతను మెరుగుపరచడం

6. పర్యవేక్షణ

- జిల్లా కలెక్టర్లు: జిల్లా స్థాయి పర్యవేక్షణ
- మున్సిపల్ కమిషనర్లు: దైనందిన పర్యవేక్షణతో నగర స్థాయి అమలు

7. ముఖ్య సందేశం

ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్ లక్ష్యం పరిశుభ్రతను ప్రతి రోజూ పాటించాల్సిన పౌర బాధ్యతగా మార్చడం మరియు పట్టణ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పారిశుధ్యాన్ని మెరుగుపరచడం.

రెండవ వారం: కాలువలు, వెనుక సందుల (Backlanes) శుభ్రత

రెండవ వారంలో కింది వాటిపై దృష్టి పెడతారు:

- వరద నీరు వెళ్లే కాలువల్లో (Storm water drains) పూడిక తీయడం.
- నాలాలను శుభ్రపరచడం.
- ఇళ్ల వెనుక ఉండే సందులను శుభ్రపరచడం.
- వర్షాకాలానికి ముందే నీరు నిలిచిపోకుండా నివారించడం.

మూడవ వారం: చెత్త విభజన, భారీగా వ్యర్థాలను ఉత్పత్తి చేసేవారు

మూడవ వారంలో కింది వాటిపై దృష్టి పెడతారు:

- మూలం వద్దే చెత్త విభజన.
- భారీగా వ్యర్థాలను ఉత్పత్తి చేసేవారు నిబంధనలు పాటించేలా చూడటం.
- హోటళ్లు, మార్కెట్లు, సంస్థలు, పెద్ద ఎత్తున వ్యర్థాలను ఉత్పత్తి చేసే ఇతర ప్రదేశాలను పర్యవేక్షించడం.

నాల్గవ వారం: పబ్లిక్ మరుగుదొడ్లు, చెత్త వేయడానికి ఆస్కారం ఉన్న ప్రదేశాలు

చివరి వారంలో కింది వాటిపై దృష్టి పెడతారు:

- పబ్లిక్ మరుగుదొడ్లను శుభ్రపరచడం.
- చెత్త వేయడానికి ఆస్కారం ఉన్న ప్రదేశాలను తొలగించడం.
- పబ్లిక్ పారిశుధ్య ప్రదేశాలలో పరిశుభ్రతను మెరుగుపరచడం.

అమలు, పర్యవేక్షణ

- ఈ ప్రచారాన్ని ఒక స్పష్టమైన పరిపాలనా యంత్రాంగం ద్వారా ప్రభుత్వం అమలు చేస్తుంది.
- జిల్లా స్థాయిలో ఈ కార్యక్రమ అమలును జిల్లా కలెక్టర్లు పర్యవేక్షిస్తారు.
- నగర స్థాయిలో దీని అమలును మున్సిపల్ కమిషనర్లు (Municipal Commissioners) పర్యవేక్షిస్తారు.
- పురోగతిని తెలుసుకోవడానికి, జవాబుదారీతనాన్ని (Accountability) నిర్ధారించడానికి అధికారులు రోజువారీ పర్యవేక్షణ, జియో-ట్యాగ్డ్ రిపోర్టింగ్ వ్యవస్థలను (Geo-tagged reporting systems) ఉపయోగిస్తారు.
- జిల్లా యంత్రాంగం, మున్సిపల్ సంస్థల మధ్య సమన్వయాన్ని మెరుగుపరచడానికి ఈ నిర్మాణం సహాయపడుతుంది.

ప్రాముఖ్యత

1. పట్టణ పారిశుధ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది

- రోడ్లు, మార్కెట్లు, కాలువలు, బహిరంగ ప్రదేశాలు, నివాస ప్రాంతాల్లో పరిశుభ్రతను ఈ ప్రచారం మెరుగుపరుస్తుంది.

2. ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణను బలోపేతం చేస్తుంది

- మూలం వద్దే చెత్త విభజన (Source segregation), భారీగా వ్యర్థాలను ఉత్పత్తి చేసేవారిపై దృష్టి పెట్టడం ద్వారా వ్యర్థాల సేకరణ, ప్రాసెసింగ్, పారవేయడాన్ని ఈ కార్యక్రమం మెరుగుపరుస్తుంది.

3. వర్షాకాల సన్నద్ధతకు సహాయపడుతుంది

- వర్షాకాలానికి ముందే కాలువలు, నాలాల్లో పూడిక తీయడం (Desilting) ద్వారా నీరు నిలిచిపోవడాన్ని, పట్టణ వరదలను, దోమల ద్వారా వ్యాపించే వ్యాధులను తగ్గించవచ్చు.

4. ప్రజారోగ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది

- పరిసరాలు శుభ్రంగా ఉండటం వల్ల చెత్త పేరుకుపోవడం, నిలిచిపోయిన నీరు, సరైన పారిశుధ్యం లేకపోవడం వల్ల వ్యాపించే వ్యాధులు తగ్గుతాయి.

5. పౌర బాధ్యతను ప్రోత్సహిస్తుంది

- పరిశుభ్రత కార్యక్రమాల్లో పౌరులను చురుకైన భాగస్వాములుగా మార్చాలని ఈ ప్రచారం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

6. పట్టణ పరిపాలనను మెరుగుపరుస్తుంది

- రోజువారీ పర్యవేక్షణ, జియో-ట్యాగ్డ్ రిపోర్టింగ్, అధికారుల స్పష్టమైన బాధ్యత పురపాలక పరిపాలనలో జవాబుదారీతనాన్ని పెంచుతాయి.

సవాళ్లు

- నాలుగు వారాల ప్రచారం తర్వాత పరిశుభ్రతను కొనసాగించడం కష్టం కావచ్చు.
- మూలం వద్దే చెత్తను విభజించడానికి ప్రజల్లో నిరంతర అవగాహన అవసరం.

- కొన్ని పట్టణ స్థానిక సంస్థలు (ULBs) పారిశుధ్య కార్మికులు, వాహనాలు, పరికరాల కొరతను ఎదుర్కోవచ్చు.
- కఠినమైన పర్యవేక్షణ లేకపోతే భారీగా వ్యర్థాలను ఉత్పత్తి చేసేవారు నిబంధనలు పాటించకపోవచ్చు.
- పౌరులు బహిరంగంగా చెత్త వేయడం కొనసాగిస్తే, గార్బేజ్ బ్లాక్ స్పాట్స్ మళ్లీ ఏర్పడవచ్చు.
- ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాలు, నిర్మాణ శిధిలాల కారణంగా పట్టణ కాలువలు మళ్లీ మూసుకుపోవచ్చు.
- ప్రవర్తనా మార్పుకు దీర్ఘకాలిక ప్రయత్నాలు అవసరం, కేవలం స్వల్పకాలిక ప్రచారాలు మాత్రమే సరిపోవు.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ

- ప్రచారం ముగిసిన తర్వాత కూడా పట్టణ స్థానిక సంస్థలు క్రమం తప్పకుండా పారిశుధ్య ఆడిట్‌లు (Cleanliness audits) నిర్వహించాలి.
- గృహ, వాణిజ్య స్థాయిలలో చెత్త విభజనను ప్రభుత్వం తప్పనిసరి చేయాలి.
- బహిరంగంగా చెత్త వేసేవారిపై, నిబంధనలు పాటించని వ్యర్థాల ఉత్పత్తిదారులపై అధికారులు కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలి.
- పౌర బృందాలు, రెసిడెంట్ వెల్ఫేర్ అసోసియేషన్లు, పాఠశాలలు, కళాశాలలు, మార్కెట్ సంస్థలను ఇందులో భాగస్వాములను చేయాలి.
- జియో-ట్యాగ్డ్ రిపోర్టింగ్‌ను ప్రజల ఫిర్యాదుల పరిష్కార వ్యవస్థతో (Public grievance redressal) అనుసంధానించాలి.
- పారిశుధ్య కార్మికులకు సరైన భద్రతా పరికరాలు, తగిన శిక్షణ అందించాలి.
- ఈ ప్రచారాన్ని దీర్ఘకాలిక పట్టణ పారిశుధ్య ఉద్యమంగా (Urban sanitation movement) మార్చాలి.

ముగింపు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పరిశుభ్రమైన, ఆరోగ్యకరమైన పట్టణ ప్రాంతాలను సాధించే దిశగా ఆపరేషన్ క్లీన్ స్వీప్ ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. సమర్థవంతమైన మున్సిపల్ చర్యలు, పౌరుల భాగస్వామ్యం, కఠినమైన పర్యవేక్షణ, నిరంతర ప్రవర్తనా మార్పుపై దీని విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది. దీన్ని సరిగ్గా అమలు చేస్తే, ఈ ప్రచారం పట్టణ పరిపాలనను బలోపేతం చేస్తుంది, ప్రజారోగ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది. అలాగే పరిశుభ్రమైన **స్వర్ణాంధ్ర-స్వచ్ఛాంధ్ర** లక్ష్యానికి మద్దతు ఇస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి ఇద్దరికి 2026 పద్మశ్రీ పురస్కారాలు: గరిమెళ్ల బాలకృష్ణ ప్రసాద్, వెంపటి కుటుంబ శాస్త్రి

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్ 1: పేపర్ 2, ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్ర, సంస్కృతి - తెలుగు భక్తి సాహిత్యం, అన్నమాచార్య సంప్రదాయం, ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక ప్రముఖులు, సంస్కృత పాండిత్యం, భారతీయ జ్ఞాన వ్యవస్థలు.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ముఖ్యమైన కీలకపదాలు (Important Keywords)

- పద్మశ్రీ 2026, గరిమెళ్ల బాలకృష్ణ ప్రసాద్, వెంపటి కుటుంబ శాస్త్రి, అన్నమాచార్య సంకీర్తనలు (Annamacharya Sankeerthanams), టీటీడీ అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ (TTD Annamacharya Project), ఆస్థాన విద్వాన్ (Asthana Vidwan), లక్షగళార్చన (Lakshagalarchana), అద్వైత వేదాంతం (Advaita Vedanta), సంస్కృత కవిత్వం (Sanskrit Poetics), భారతీయ తత్వశాస్త్రం (Indian Philosophy), కేంద్రీయ సంస్కృత విశ్వవిద్యాలయం (Central Sanskrit University), గుడ్లవల్లేరు.

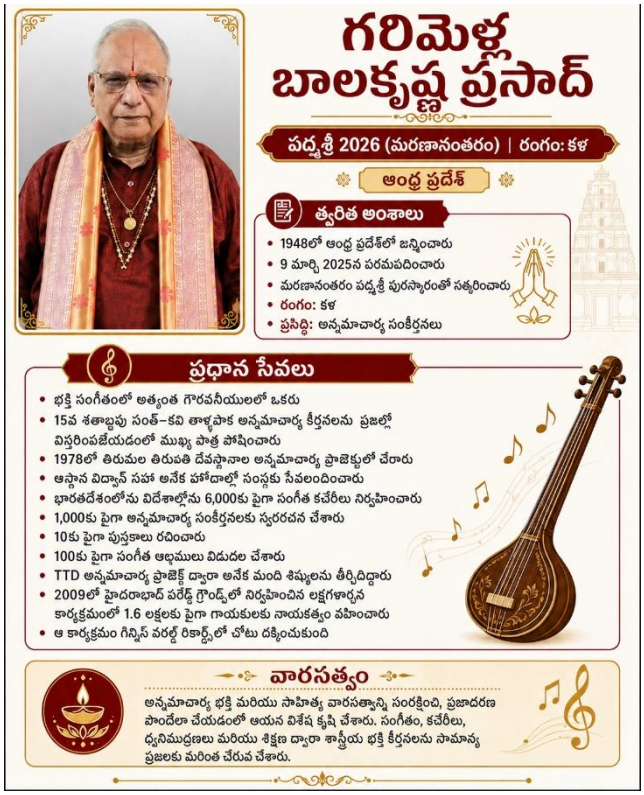
వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

2026 మే 25న న్యూఢిల్లీలోని రాష్ట్రపతి భవన్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన ఇద్దరు ప్రముఖులకు రాష్ట్రపతి ద్రౌపది ముర్ము పద్మశ్రీ పురస్కారాలను

ప్రదానం చేస్తారు.

ఆ పురస్కార గ్రహీతలు:

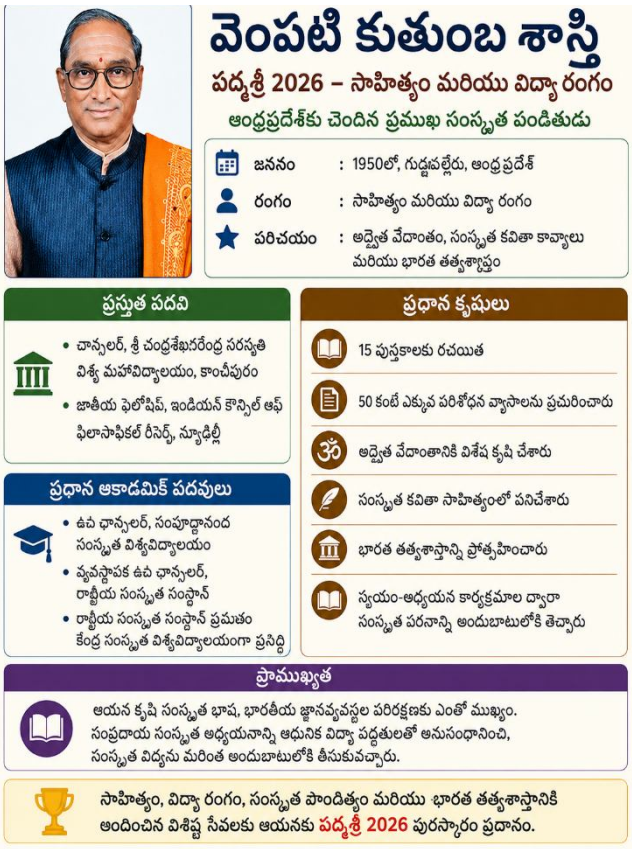
- **గరిమెళ్ల బాలకృష్ణ ప్రసాద్** – భక్తి సంగీత విద్వాంసుడు
- **వెంపటి కుటుంబ శాస్త్రి** – సంస్కృత పండితుడు

భక్తి సంగీతానికి చేసిన విశేష కృషికి గాను గరిమెళ్ల బాలకృష్ణ ప్రసాద్‌కు మరణానంతరం ప్రభుత్వం ఈ పురస్కారాన్ని అందిస్తోంది. సంస్కృతం, సాహిత్యం, విద్యారంగాలకు చేసిన సేవలకు గాను వెంపటి కుటుంబ శాస్త్రిని ప్రభుత్వం ఈ పురస్కారానికి ఎంపిక చేసింది.

ముఖ్య అంశాలు (Key Highlights)

- ఈ ఇద్దరు పురస్కార గ్రహీతలు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చెందినవారు. భారతీయ సంస్కృతి, సాహిత్యం, విద్యారంగాలకు వారు చేసిన విశేష కృషికి జాతీయ స్థాయి గుర్తింపు లభించింది.
- అన్నమాచార్య సంకీర్తనల (Annamacharya Sankeerthanams) పునరుద్ధరణ, వాటిని ప్రజల్లోకి విస్తృతంగా తీసుకువెళ్లడంలో గరిమెళ్ల బాలకృష్ణ ప్రసాద్ ఎంతో కృషి చేశారు. సంస్కృత విద్యాభ్యాసం, అద్వైత వేదాంతం, సంస్కృత కవిత్వం (Sanskrit poetics), భారతీయ తత్వశాస్త్రం (Indian philosophy) రంగాలకు వెంపటి కుటుంబ శాస్త్రి ఎంతో సేవ చేశారు.
- ఈ గుర్తింపు ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చాలా ముఖ్యం. భక్తి సంగీతం, తెలుగు సాహిత్య వారసత్వం (Literary heritage), శాస్త్రీయ జ్ఞాన వ్యవస్థలను (Classical knowledge systems) కాపాడటంలో రాష్ట్ర పాత్రను ఇది ఎత్తిచూపుతుంది.
-

పద్మ పురస్కారాలు (Padma Awards)

భారతదేశ అత్యున్నత పౌర పురస్కారాలలో (Civilian honours) పద్మ పురస్కారాలు ఒక భాగం. భారత రాష్ట్రపతి ఈ పురస్కారాలను ప్రదానం చేస్తారు. సాధారణంగా గణతంత్ర దినోత్సవం (Republic Day) సందర్భంగా ప్రభుత్వం వీటిని ప్రకటిస్తుంది.

పద్మ పురస్కారాల విభాగాలు

- **పద్మ విభూషణ్** – అసాధారణ, విశిష్ట సేవలకు

(Exceptional and distinguished service)

- **పద్మ భూషణ్** – ఉన్నత స్థాయి విశిష్ట సేవలకు (Distinguished service of high order)
- **పద్మశ్రీ** – ఏ రంగంలోనైనా విశిష్ట సేవలకు

పురస్కారాలు అందించే రంగాలు

ప్రభుత్వం ఈ కింది రంగాలలో పద్మ పురస్కారాలను అందిస్తుంది:

- కళలు (Art)
- సాహిత్యం, విద్య (Literature and education)
- వైద్యం (Medicine)
- సైన్స్, ఇంజనీరింగ్ (Science and engineering)
- ప్రజా వ్యవహారాలు (Public affairs)
- సామాజిక సేవ (Social work)
- క్రీడలు (Sports)
- సివిల్ సర్వీస్ (Civil service)
- * వాణిజ్యం, పరిశ్రమలు (Trade and industry)

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ప్రాముఖ్యత

- ఈ ఇద్దరు ప్రముఖులకు దక్కిన గుర్తింపు ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక, మేధో శక్తిని (Intellectual strength) ప్రతిబింబిస్తుంది.
- తెలుగు భక్తి సంగీతం, అన్నమాచార్య సంప్రదాయానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ అందించిన సేవలకు గరిమెళ్ల బాలకృష్ణ ప్రసాద్ ప్రతీకగా నిలుస్తారు.
- సంస్కృత పాండిత్యం, భారతీయ తాత్విక అధ్యయనాలకు (Indian philosophical studies) ఆంధ్రప్రదేశ్ అందించిన సేవలకు వెంపటి కుటుంబ శాస్త్రి ప్రతినిధిగా ఉన్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కేవలం ప్రాంతీయ సంస్కృతికి మాత్రమే పరిమితం కాలేదు. ఇది భారతదేశ జాతీయ సాంస్కృతిక వారసత్వానికి (National cultural heritage) కూడా సేవలు అందించిందని వీరి విజయాలు చూపుతున్నాయి.

గ్రామీణ ఉపాధి, అభివృద్ధిని పెంచడానికి ఎంఎస్ఎంఈ పార్క్‌ల కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించిన ఏపీ ప్రభుత్వం

మూలం: ది హిందూ

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC): ఏపీ ఆర్థిక వ్యవస్థ, గ్రామీణ పారిశ్రామికీకరణ (Rural industrialisation), ఉపాధి కల్పన, వ్యవస్థాపకత (Entrepreneurship), ఎంఎస్ఎంఈ విధానం (MSME policy).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** ఎంఎస్ఎంఈ పార్కులు (MSME Parks), ఏపీఐఐసీ (APIIC), ప్రతి అసెంబ్లీ నియోజకవర్గానికి ఒక ఎంఎస్ఎంఈ పార్కు, ఒక కుటుంబం – ఒక పారిశ్రామికవేత్త (One Family – One Entrepreneur), ఫ్లాటెడ్ ఫ్యాక్టరీ కాంప్లెక్స్ (Flatted Factory Complex), గ్రామీణ పారిశ్రామికీకరణ (Rural Industrialisation), పారిశ్రామిక ప్లాట్లు (Industrial Plots), ప్లగ్-అండ్-ప్లే మౌలిక సదుపాయాలు (Plug-and-Play Infrastructure).
- **మెయిన్స్ కోసం:** వికేంద్రీకృత పారిశ్రామిక అభివృద్ధి (Decentralised industrial development), గ్రామీణ ఉపాధి (Rural employment), స్థానిక వ్యవస్థాపకత (Local entrepreneurship), జిల్లా జీడీపీ వైవిధ్యీకరణ (District GDP diversification), ఎంఎస్ఎంఈ ఆధారిత వృద్ధి (MSME-led growth), సమతుల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధి (Balanced regional development), పారిశ్రామిక పర్యావరణ వ్యవస్థ (Industrial ecosystem).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పారిశ్రామిక అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఎంఎస్ఎంఈ (MSME) పార్కుల కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది. నంద్యాల జిల్లా గోస్పాడు మండలం యల్లూరు గ్రామంలో ఎంఎస్ఎంఈ పార్కుకు మైనారిటీ సంక్షేమ శాఖ మంత్రి ఎన్. ఎండీ ఫరూక్ శంకుస్థాపన చేశారు.

ప్రతి అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలో ఒక ఎంఎస్ఎంఈ పార్కును అభివృద్ధి చేయాలన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రణాళికలో ఈ కార్యక్రమం ఒక భాగం. **"ఒక కుటుంబం - ఒక పారిశ్రామికవేత్త"** (One Family – One Entrepreneur) అనే విస్తృత లక్ష్యంతో కూడా ప్రభుత్వం దీన్ని అనుసంధానించింది.

- ఎంఎస్ఎంఈ గ్రోత్ సమ్మిట్ 2026 (MSME Growth Summit 2026) లో భాగంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు విజయవాడ నుంచి వర్చువల్‌గా 38 ఎంఎస్ఎంఈ పార్కులను ప్రారంభించారు. ప్లగ్-అండ్-ప్లే మౌలిక సదుపాయాలు (Plug-and-play infrastructure), క్లస్టర్ ఆధారిత అభివృద్ధి (Cluster-based development) ద్వారా మొత్తం 175 అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాల్లో పారిశ్రామిక పార్కులను ఏర్పాటు చేయడం దీని ప్రధాన లక్ష్యం.

Minority Welfare Minister N. Md. Farooq and Collector Rajakumari Ganiya laying the foundation stone for MSI mandal on Monday. PHOTO: U SUBRAMANYAM / THE HINDU | Photo Credit: U. SUBRAMANYAM

ముఖ్య అంశాలు (Key Highlights)

- యల్లూరు గ్రామంలోని ఎంఎస్ఎంఈ పార్కును ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇండస్ట్రియల్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (**ఏపీఐఐసీ - APIIC**) అభివృద్ధి చేస్తుంది.
- సుమారు రూ. 16.40 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో 9 ఎకరాల స్థలంలో ప్రభుత్వం ఈ ప్రాజెక్టును నిర్మిస్తుంది.
- పారిశ్రామికవేత్తలు, చిన్న పరిశ్రమల కోసం 37 పారిశ్రామిక ప్లాట్లను (Industrial plots) ఇది అందిస్తుంది.
- ఈ పార్కులో కింది ప్రాథమిక పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలు ఉంటాయి:
  - రోడ్లు
  - డ్రైనేజీ వ్యవస్థలు
  - తాగునీటి సరఫరా
  - విద్యుత్ మౌలిక సదుపాయాలు
  - ఎంఎస్ఎంఈ యూనిట్ల కోసం పారిశ్రామిక ప్లాట్లు
- కర్నూలు జిల్లా బి. తాండ్రపాడులో రూ. 15 కోట్లతో ఫ్లాటెడ్ ఫ్యాక్టరీ కాంప్లెక్స్‌కు (Flatted Factory Complex) కూడా ప్రభుత్వం శంకుస్థాపన చేసింది.

ఎంఎస్ఎంఈ పార్కుల కార్యక్రమం అంటే ఏమిటి? (What is the MSME Parks Initiative?)

ఎంఎస్ఎంఈ (MSME) పార్కుల కార్యక్రమం అనేది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఒక గ్రామీణ పారిశ్రామిక అభివృద్ధి కార్యక్రమం. దీని కింద, ప్రతి అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలో ఎంఎస్ఎంఈ పార్కులను అభివృద్ధి చేయాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

గ్రామాల సమీపంలోనే ఉపాధి అవకాశాలు సృష్టించడం దీని ప్రధాన ఉద్దేశం. తద్వారా స్థానిక యువత ఉద్యోగాల కోసం పెద్ద నగరాలకు వలస వెళ్లాల్సిన అవసరం ఉండదు.

- పరిశ్రమల స్థాపనకు అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలను ముందుగానే అందించడం ద్వారా చిన్న పారిశ్రామికవేత్తలకు (Small entrepreneurs) మద్దతు ఇవ్వాలని కూడా ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. ఇది పారిశ్రామికవేత్తలపై ప్రారంభ దశలో ఉండే ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గిస్తుంది. అలాగే చిన్న వ్యాపారాలను ప్రారంభించడానికి ఎక్కువ మందిని

ప్రోత్సహిస్తుంది.

ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యాలు (Objectives of the Initiative)

ఈ కార్యక్రమం ప్రధాన లక్ష్యాలు కింది విధంగా ఉన్నాయి:

- స్థానిక యువతకు ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించడం.
- గ్రామీణ వ్యవస్థాపకతను (Rural entrepreneurship) ప్రోత్సహించడం.
- గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలను అభివృద్ధి చేయడం.
- సూక్ష్మ, చిన్న, మధ్యతరహా పరిశ్రమలకు (MSMEs) మద్దతు ఇవ్వడం.
- జిల్లా ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో పారిశ్రామిక రంగం వాటాను పెంచడం.
- గ్రామాల నుంచి నగరాలకు వలసలను (Migration) తగ్గించడం.
- ఒక కుటుంబం - ఒక పారిశ్రామికవేత్త ఆలోచనను ప్రోత్సహించడం.

ప్రాముఖ్యత (Significance)

1. గ్రామీణ ఉపాధిని ప్రోత్సహిస్తుంది

- గ్రామాల సమీపంలో ఉద్యోగాలు సృష్టించేందుకు ఈ కార్యక్రమం సహాయపడుతుంది. స్థానికంగా ఉపాధి లేకపోవడం వల్ల చాలా మంది గ్రామీణ యువత పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస వెళ్తున్నారు. కాబట్టి ఇది చాలా ముఖ్యం. గ్రామాల సమీపంలో ఎంఎస్ఎంఈ పార్కులను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా ప్రభుత్వం ఉపాధి కల్పిస్తుంది. తయారీ (Manufacturing), సేవలు, అనుబంధ కార్యకలాపాలలో స్థానికులకు ఉద్యోగాలు లభిస్తాయి.

2. స్థానిక వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహిస్తుంది

- పారిశ్రామిక ప్లాట్లు, ప్రాథమిక మౌలిక సదుపాయాలను అందించడం ద్వారా ఈ పథకం యువ పారిశ్రామికవేత్తలకు మద్దతు ఇస్తుంది. చిన్న తయారీ యూనిట్లు లేదా సేవా ఆధారిత సంస్థలను ప్రారంభించడానికి ఇది ప్రజలకు సహాయపడుతుంది. ఒక కుటుంబం - ఒక పారిశ్రామికవేత్త ఆలోచన స్వయం ఉపాధిని (Self-employment) ప్రోత్సహిస్తుంది. అలాగే ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.

3. సమతుల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధికి మద్దతు ఇస్తుంది

- పారిశ్రామిక వృద్ధి తరచుగా పట్టణ, తీర ప్రాంతాల్లో మాత్రమే కేంద్రీకృతమై ఉంటుంది. ప్రతి నియోజకవర్గంలో ఎంఎస్ఎంఈ పార్కుల ఏర్పాటుతో గ్రామీణ ప్రాంతాలకు కూడా పారిశ్రామిక అభివృద్ధి విస్తరిస్తుంది. ఇది ప్రాంతీయ అసమానతలను తగ్గిస్తుంది. అలాగే సమ్మిళిత వృద్ధికి (Inclusive growth) మద్దతు ఇస్తుంది.

4. జిల్లా ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తుంది

- నంద్యాల జిల్లాలో వ్యవసాయం ద్వారా 42 శాతం ఆదాయం వస్తోంది. సేవా రంగం 40 శాతం వాటాను అందిస్తోంది. పారిశ్రామిక రంగం వాటా కేవలం 19 శాతం మాత్రమే ఉంది. పారిశ్రామిక అభివృద్ధి జిల్లా ఆర్థిక వ్యవస్థను వైవిధ్యపరచడానికి (Diversify) సహాయపడుతుంది. వ్యవసాయంపై అతిగా ఆధారపడటం వల్ల ఆదాయ వృద్ధి, ఉపాధి అవకాశాలు పరిమితం అవుతాయి. కాబట్టి ఈ మార్పు చాలా ముఖ్యం.

5. ఎంఎస్ఎంఈ ఆధారిత వృద్ధిని వేగవంతం చేస్తుంది

- ఉపాధి కల్పన, ఎగుమతులు, ఆవిష్కరణలు (Innovation), స్థానిక ఆర్థికాభివృద్ధికి ఎంఎస్ఎంఈ (MSME) లు చాలా ముఖ్యం. భారతదేశ వృద్ధి, ఉపాధి, ఎగుమతుల సామర్థ్యంలో ఎంఎస్ఎంఈల పాత్రను కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి ఇటీవల ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు. ఈ నేపథ్యంలో, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎంఎస్ఎంఈ పార్క్‌ల కార్యక్రమం రాష్ట్ర పారిశ్రామిక పునాదిని బలోపేతం చేస్తుంది.

సవాళ్లు (Challenges)

1. మౌలిక సదుపాయాల పూర్తి (Infrastructure Completion)

- రోడ్లు, విద్యుత్ సరఫరా, నీరు, డ్రైనేజీ (Drainage), ఇతర సదుపాయాలను సకాలంలో పూర్తి చేయడంపై ఎంఎస్ఎంఈ (MSME) పార్కుల విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది.
- మౌలిక సదుపాయాల (Infrastructure) కల్పనలో జాప్యం జరిగితే, పరిశ్రమలను స్థాపించడానికి పారిశ్రామికవేత్తలు

ముందుకు రాకపోవచ్చు.

2. రుణాల లభ్యత (Access to Credit)

- చిన్న పారిశ్రామికవేత్తలు తరచుగా రుణాలు పొందడంలో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటారు. సులభంగా రుణాలు లభించకపోతే, కేవలం పారిశ్రామిక ప్లాట్లు మాత్రమే వ్యాపారాలను విజయవంతం చేయలేవు.

3. నైపుణ్యాల కొరత (Skill Gap)

- గ్రామీణ యువతకు సాంకేతిక నైపుణ్యాలు (Technical skills), వ్యాపార నిర్వహణ (Business management), డిజిటల్ సాధనాలు (Digital tools), మార్కెట్ ప్రాప్యతలో శిక్షణ అవసరం.
- నైపుణ్యాభివృద్ధి (Skill development) లేకపోతే, ఉపాధి ప్రయోజనాలు పరిమితంగానే ఉంటాయి.

4. మార్కెట్ అనుసంధానం (Market Linkages)

- ఎంఎస్ఎంఈలకు కొనుగోలుదారులు, ముడి పదార్థాలు, లాజిస్టిక్స్ (Logistics), డిజిటల్ మార్కెట్‌ప్లేస్‌ల ప్రాప్యత అవసరం. మార్కెట్ అనుసంధానం బలహీనంగా ఉంటే, చిన్న పరిశ్రమలు ఎక్కువ కాలం మనుగడ సాగించలేవు.

5. పర్యావరణ ఆందోళనలు (Environmental Concerns)

- పారిశ్రామిక పార్కులు తప్పనిసరిగా కాలుష్య నియంత్రణ నిబంధనలను పాటించాలి. పర్యావరణ సమస్యలను నివారించడానికి డ్రైనేజీ, వ్యర్థాల నిర్వహణ (Waste management), నీటి వినియోగాన్ని ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా ప్లాన్ చేయాలి.

ప్రభుత్వ, సంస్థాగత మద్దతు (Government and Institutional Support)

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇండస్ట్రియల్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (**ఏపీఐఐసీ - APIIC**) ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు చేసే ప్రధాన సంస్థ.
- ఎంఎస్ఎంఈ పార్కులలో మౌలిక సదుపాయాలను అభివృద్ధి చేసే బాధ్యత ఏపీఐఐసీది. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా క్లస్టర్ ఆధారిత అభివృద్ధిని (Cluster-based development), ప్లగ్-అండ్-ప్లే మౌలిక సదుపాయాలను (Plug-and-play infrastructure) కూడా ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తోంది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పారిశ్రామిక పర్యావరణ వ్యవస్థను (Industrial ecosystem) బలోపేతం చేయడానికి ప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమాన్ని తీసుకువచ్చింది. గ్రామీణ, సెమీ అర్బన్ (Semi-urban) ప్రాంతాల్లో ఎంఎస్ఎంఈ పెట్టుబడులను ఆకర్షించే విస్తృతప్రణాళికలో ఇది ఒక భాగం.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ (Way Forward)

- అన్ని ఎంఎస్ఎంఈ పార్కుల్లో ప్రాథమిక మౌలిక సదుపాయాలను ప్రభుత్వం త్వరగా పూర్తి చేయాలి. ప్లాట్ల కేటాయింపు కంటే ముందే రోడ్లు, విద్యుత్, తాగునీరు, డ్రైనేజీ సిద్ధంగా ఉండాలి.
- ఎంఎస్ఎంఈ పార్కులు, నైపుణ్యాభివృద్ధి కేంద్రాల మధ్య బలమైన అనుసంధానం ఉండాలి. ఆ ప్రాంతంలో ప్లాన్ చేసిన పరిశ్రమల రకాన్ని బట్టి స్థానిక యువతకు అధికారులు శిక్షణ ఇవ్వాలి.
- మొదటి తరం పారిశ్రామికవేత్తలు (First-generation entrepreneurs), మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు, బలహీన వర్గాలకు చెందిన యువతకు బ్యాంకులు, ఆర్థిక సంస్థలు సులభంగా రుణాలు అందించాలి.
- స్థానిక వనరుల ఆధారంగా ప్రభుత్వం క్లస్టర్ ఆధారిత పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించాలి. ఉదాహరణకు, వ్యవసాయ ఆధారిత జిల్లాల్లో ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లను (Food processing units) ప్రోత్సహించవచ్చు.
- ఎంఎస్ఎంఈలను పోటీకి నిలబడేలా చేయడానికి ప్రభుత్వం డిజిటల్ మద్దతు, మార్కెటింగ్ సహాయం, నాణ్యతా ధృవీకరణ (Quality certification), ఎగుమతి మార్గదర్శకాలను అందించాలి.

ముగింపు (Conclusion)

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎంఎస్ఎంఈ పార్క్‌ల కార్యక్రమం గ్రామీణ పారిశ్రామికీకరణ, స్థానిక ఉపాధి కల్పన దిశగా ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. ప్రతి అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలో పారిశ్రామిక పార్కులను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వ్యవస్థాపకతను (Entrepreneurship) ప్రోత్సహించగలదు. అలాగే వలసలను

(Migration) తగ్గించి, జిల్లా ఆర్థిక వ్యవస్థలను బలోపేతం చేయగలదు. అయితే, సకాలంలో మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి, రుణ మద్దతు, నైపుణ్య శిక్షణ, మార్కెట్ అనుసంధానంపై ఈ కార్యక్రమం విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది. దీనిని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, ఇది సమ్మిళిత, వికేంద్రీకృత పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి (Inclusive and decentralised industrial development) ఒక బలమైన నమూనాగా మారుతుంది.

డ్వాక్రా మహిళలకు రూ. 10 లక్షల పూచీకత్తు లేని రుణాలను అందిస్తున్న ఏపీ ప్రభుత్వం

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్ (Deccan Chronicle)

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ గ్రూప్ 1, పేపర్ III – పరిపాలన (Governance) - మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలు (Women self-help groups), గ్రామీణ జీవనోపాధులు (Rural livelihoods), ఎంఎస్ఎంఈ అభివృద్ధి, సెర్ప్ (SERP), పేదరిక నిర్మూలన (Poverty reduction).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** డ్వాక్రా (DWCRA), డే-ఎన్ఆర్ఎల్ఎం (DAY-NRLM), పూచీకత్తు లేని రుణం (Collateral-Free Loan), మహిళల నేతృత్వంలోని ఎంఎస్ఎంఈలు (Women-led MSMEs), సెర్ప్ (SERP), వెలుగు (Velugu), సమగ్ర ప్రాజెక్ట్ నివేదిక (Detailed Project Report), ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ (Food Processing), వ్యవసాయ అనుబంధ కార్యకలాపాలు (Agriculture-Allied Activities).
- **మెయిన్స్ కోసం:** మహిళా వ్యవస్థాపకత (Women entrepreneurship), గ్రామీణ జీవనోపాధులు, ఆర్థిక సమ్మిళితం (Financial inclusion), స్వయం సహాయక సంఘాలు, ఎంఎస్ఎంఈ ఆధారిత వృద్ధి (MSME-led growth), సమ్మిళిత అభివృద్ధి (Inclusive development), రుణ ప్రాప్యత (Credit access), క్షేత్రస్థాయి సంస్థల అభివృద్ధి (Grassroots enterprise development).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

డ్వాక్రా మహిళల కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక ప్రధాన ఆర్థిక కార్యక్రమాన్ని ప్రకటించింది. ఈ కార్యక్రమం కింద, అర్హులైన మహిళలు ఎంఎస్ఎంఈ (MSME) యూనిట్లను ప్రారంభించడానికి లేదా విస్తరించడానికి పూచీకత్తు (Collateral) లేకుండా రూ. 10 లక్షల వరకు వ్యక్తిగత రుణాలను పొందవచ్చు. ఎంఎస్ఎంఈ, సెర్ప్ (SERP), ఎన్ఆర్ఐ సాధికారత శాఖల మంత్రి కొండపల్లి శ్రీనివాస్ ఈ ప్రకటన చేశారు.

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో గ్రామీణ జీవనోపాధులను బలోపేతం చేయడం, మహిళల నేతృత్వంలోని వ్యాపారాలకు మద్దతు ఇవ్వడం ఈ కార్యక్రమం ప్రధాన లక్ష్యం. దీన్‌దయాళ్ అంత్యోదయ యోజన – జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధుల మిషన్ (DAY-NRLM) కింద ప్రభుత్వం ఈ రుణాలను అందిస్తుంది. స్వయం ఉపాధి (Self-employment), నైపుణ్యాభివృద్ధి ద్వారా పేదరిక నిర్మూలన (Poverty alleviation) పై ఈ మిషన్ దృష్టి పెడుతుంది.

ఈ కార్యక్రమం ఏమిటి? (What is the Initiative?)

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని డ్వాక్రా మహిళలు ఎలాంటి పూచీకత్తు లేదా భద్రత (Security) ఇవ్వకుండానే రూ. 10 లక్షల వరకు రుణాలు పొందేందుకు ఈ కార్యక్రమం అనుమతిస్తుంది.

కింది అంశాలలో మహిళలకు సహాయం చేయడమే దీని ప్రధాన లక్ష్యం:

- కొత్త ఎంఎస్ఎంఈ యూనిట్లను ప్రారంభించడం.
- ప్రస్తుతం ఉన్న సంస్థలను విస్తరించడం.
- కుటుంబ ఆదాయాన్ని పెంచడం.
- గ్రామీణ జీవనోపాధులను బలోపేతం చేయడం.
- మహిళల నేతృత్వంలోని వ్యాపారాలను ప్రోత్సహించడం.

ఆర్థికంగా బలహీన వర్గాలకు చెందిన మహిళలకు ఇది ప్రత్యేకంగా ఉపయోగపడుతుంది. ఎందుకంటే రుణాలు పొందడంలో పూచీకత్తు

లేకపోవడం తరచుగా ఒక ప్రధాన అడ్డంకిగా మారుతుంది.

AP Minister for MSME, SERP, and NRI Empowerment & Relations Kondapalli Srinivas

డ్వాక్రా అంటే ఏమిటి? (What is DWCRA?)

డ్వాక్రా (DWCRA) అంటే 'గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మహిళలు, పిల్లల అభివృద్ధి' (Development of Women and Children in Rural Areas).

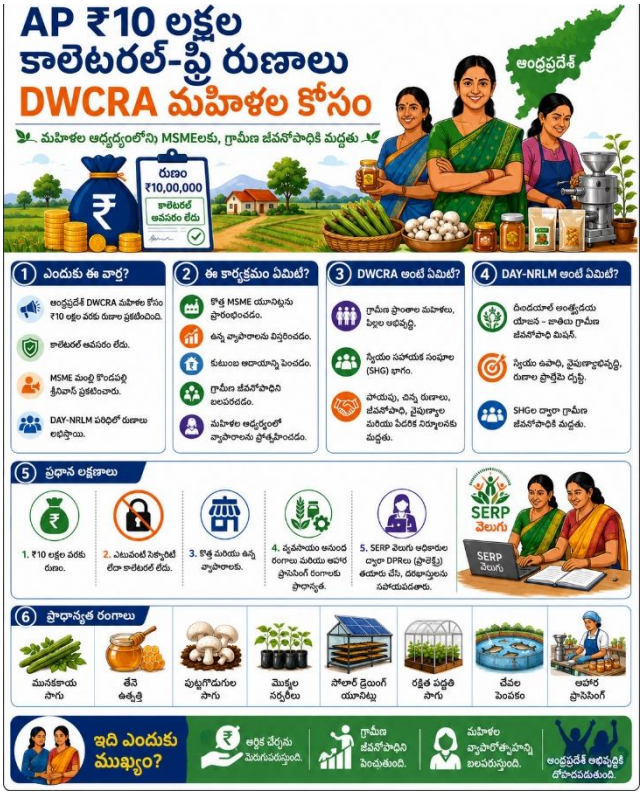
ఇది గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల (Self-help groups) ఉద్యమంతో ముడిపడి ఉంది. కింది అంశాల్లో డ్వాక్రా సంఘాలు ఒక ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించాయి:

- మహిళల పొదుపు (Savings)
- చిన్న రుణాలు (Small loans)
- జీవనోపాధి కార్యకలాపాలు
- నైపుణ్యాభివృద్ధి
- కమ్యూనిటీ ఆధారిత అభివృద్ధి
- పేదరిక నిర్మూలన

ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామీణ స్వయం సహాయక సంఘాల పర్యావరణ వ్యవస్థలో (Ecosystem) డ్వాక్రా మహిళలు ఒక ముఖ్యమైన భాగం.

డే-ఎన్ఆర్ఎల్ఎం అంటే ఏమిటి? (What is DAY-NRLM?)

- డే-ఎన్ఆర్ఎల్ఎం (DAY-NRLM) అంటే 'దీన్‌దయాళ్ అంత్యోదయ యోజన – జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధుల మిషన్'.
- ఇది స్వయం సహాయక సంఘాల లాంటి కమ్యూనిటీ సంస్థల ద్వారా పేదరికాన్ని తగ్గించడానికి ఉద్దేశించిన ఒక ప్రధాన కార్యక్రమం (Flagship programme). స్వయం ఉపాధి, నైపుణ్యాభివృద్ధి, రుణ ప్రాప్యత ద్వారా గ్రామీణ జీవనోపాధులను మెరుగుపరచడం దీని ప్రధాన ఉద్దేశం.
- ప్రస్తుత కార్యక్రమం కింద, ఈ చట్రం (Framework) ద్వారానే డ్వాక్రా మహిళలకు ప్రభుత్వం రుణాలను అందిస్తుంది.

ఈ కార్యక్రమం ముఖ్య లక్షణాలు (Key Features of the Initiative)

1. రూ. 10 లక్షల వరకు రుణం

- ఎంఎస్ఎంఈ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయడానికి లేదా విస్తరించడానికి డ్వాక్రా మహిళలు రూ. 10 లక్షల వరకు వ్యక్తిగత రుణాలను పొందవచ్చు.

2. పూచీకత్తు అవసరం లేదు

- మహిళలు ఎలాంటి భద్రత లేదా పూచీకత్తును (Collateral) అందించాల్సిన అవసరం లేకపోవడం దీని అత్యంత ముఖ్యమైన లక్షణం. ఇది పేద, గ్రామీణ మహిళలకు రుణాలను సులభంగా అందుబాటులోకి తెస్తుంది.

3. కొత్త, ప్రస్తుత సంస్థలకు మద్దతు

- ఇప్పటికే వ్యాపారాలు నిర్వహిస్తున్న మహిళలకు, అలాగే కొత్త ఎంఎస్ఎంఈ యూనిట్లను ప్రారంభించాలనుకునే మహిళలకు ఇద్దరికీ ఈ రుణాలు అందుబాటులో ఉంటాయి.

4. గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆధారిత రంగాలకు ప్రాధాన్యత

- వ్యవసాయ అనుబంధ, ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ రంగాలలోని వ్యాపారాలకు ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది.

5. డీపీఆర్ (DPR) తయారీలో సహాయం

- సెర్ప్ (SERP) విభాగానికి చెందిన వెలుగు ప్రాజెక్టు అధికారులు మహిళలకు సమగ్ర ప్రాజెక్టు నివేదికలను (Detailed Project Reports) సిద్ధం చేయడంలో సహాయం చేస్తారు. అలాగే దరఖాస్తు ప్రక్రియలో వారికి మార్గనిర్దేశం చేస్తారు.

ప్రాధాన్యతా రంగాలు (Priority Sectors)

బలమైన గ్రామీణ ఉపాధి, ఆదాయ సామర్థ్యం ఉన్న రంగాలను ప్రభుత్వం గుర్తించింది. వాటిలో ఇవి ఉన్నాయి:

- మునగ సాగు (Drumstick cultivation)
- తేనె ఉత్పత్తి (Honey production)
- పుట్టగొడుగుల పెంపకం (Mushroom farming)
- మొక్కల నర్సరీలు (Plant nurseries)
- సోలార్ డ్రైయింగ్ యూనిట్లు (Solar drying units)
- రక్షిత వ్యవసాయం (Protected farming)
- మత్స్య పరిశ్రమ (Fisheries)
- ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లు (Food processing units)

ఈ రంగాలు స్థానిక వనరులు, వ్యవసాయం, చిన్న తరహా ఉత్పత్తితో (Small-scale production) ముడిపడి ఉన్నందున ఇవి గ్రామీణ మహిళలకు చాలా అనుకూలంగా ఉంటాయి.

ప్రాముఖ్యత (Significance)

1. మహిళా వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహిస్తుంది

- కేవలం కూలి పనులు లేదా కుటుంబ ఆదాయంపై మాత్రమే ఆధారపడకుండా మహిళలు పారిశ్రామికవేత్తలుగా ఎదగడానికి ఈ కార్యక్రమం ప్రోత్సహిస్తుంది.

2. గ్రామీణ జీవనోపాధులను బలోపేతం చేస్తుంది

- వ్యవసాయ అనుబంధ, ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ కార్యకలాపాలకు ఇచ్చే రుణాలు గ్రామాల పరిధిలోనే ఆదాయ అవకాశాలను సృష్టిస్తాయి.

3. ఆర్థిక సమ్మిళితాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది

- భద్రతగా ఉంచడానికి భూమి, ఆస్తి లేదా సంపద లేని మహిళలకు ఈ పూచీకత్తు లేని రుణాలు (Collateral-free loans) ఎంతో సహాయపడతాయి.

4. ఎంఎస్ఎంఈ వృద్ధికి మద్దతు ఇస్తుంది

- మహిళల నేతృత్వంలోని ఎంఎస్ఎంఈలు స్థానిక ఉత్పత్తికి, ఉపాధికి, గ్రామీణ పారిశ్రామికీకరణకు (Rural industrialisation) సహకరిస్తాయి.

5. పేదరికాన్ని తగ్గిస్తుంది

- మహిళలు ఆదాయాన్ని సంపాదించినప్పుడు, అది కుటుంబ సంక్షేమం, పిల్లల విద్య, పోషకాహారం, కుటుంబ పొదుపులను మెరుగుపరుస్తుంది.

6. స్థానిక విలువ జోడింపును ప్రోత్సహిస్తుంది

- పుట్టగొడుగుల పెంపకం, తేనె ఉత్పత్తి, సోలార్ డ్రైయింగ్, ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ లాంటి కార్యకలాపాలు స్థానిక వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల విలువను (Value addition) పెంచుతాయి.

సవాళ్లు (Challenges)

1. అవగాహనా లోపం (Awareness Gap)

- చాలా మంది గ్రామీణ మహిళలకు ఈ పథకం, అర్హత, దరఖాస్తు ప్రక్రియ గురించి తెలిసి ఉండకపోవచ్చు.

2. వ్యాపార నైపుణ్యాలు (Business Skills)

- అకౌంటింగ్, మార్కెటింగ్, ప్యాకేజింగ్ (Packaging), డిజిటల్ చెల్లింపులు, వ్యాపార నిర్వహణ (Business management) లాంటి అంశాల్లో మహిళలకు శిక్షణ అవసరం కావచ్చు.

3. మార్కెట్ ప్రాప్యత (Market Access)

- కేవలం వస్తువులను ఉత్పత్తి చేయడం మాత్రమే సరిపోదు. మహిళల నేతృత్వంలోని సంస్థలకు కొనుగోలుదారులు, రవాణా, బ్రాండింగ్ (Branding), ఆన్‌లైన్ మార్కెట్‌ల (Online markets) ప్రాప్యత అవసరం.

4. రుణ చెల్లింపు ముప్పు (Loan Repayment Risk)

- సరైన వ్యాపార ప్రణాళిక లేకపోతే, సకాలంలో రుణాలు చెల్లించడానికి ఆదాయం సరిపోకపోవచ్చు.

5. నిరంతర మద్దతు అవసరం (Continuous Handholding)

- కేవలం డీపీఆర్ (DPR) సిద్ధం చేయడం మాత్రమే సరిపోదు. రుణం మంజూరైన తర్వాత కూడా మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలకు (Women entrepreneurs) క్రమం తప్పకుండా మద్దతు అవసరం.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ (Way Forward)

- డ్వాక్రా సంఘాలు, గ్రామ సచివాలయాలు, సెర్ప్ (SERP) సిబ్బంది ద్వారా ప్రభుత్వం అవగాహనా కార్యక్రమాలను నిర్వహించాలి.
- ప్రాథమిక వ్యాపార నైపుణ్యాలు, డిజిటల్ చెల్లింపులు, ప్యాకేజింగ్, బ్రాండింగ్, మార్కెట్ అనుసంధానంపై (Market linkage) అధికారులు మహిళలకు శిక్షణ ఇవ్వాలి.
- బ్యాంకులు దరఖాస్తులను సులభంగా, నిర్ణీత సమయంలో పరిష్కరించాలి.
- స్థానిక వనరులతో ప్రాధాన్యతా రంగాలను అనుసంధానం చేయాలి. ఉదాహరణకు, తీర ప్రాంతాలలో మత్స్య పరిశ్రమను, వ్యవసాయ ఆధారిత ప్రాంతాలలో ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ (Food processing), నర్సరీలను ప్రోత్సహించాలి.
- లైసెన్సింగ్ (Licensing), మార్కెటింగ్, జీఎస్టీ రిజిస్ట్రేషన్ (GST registration), నాణ్యతా ధృవీకరణ (Quality certification), ఈ-కామర్స్ (E-commerce) ప్లాట్‌ఫారమ్‌లలో మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలకు సహాయం చేయడానికి ప్రభుత్వం జిల్లా స్థాయి సపోర్ట్ సెల్‌లను ఏర్పాటు చేయాలి.

ముగింపు

డ్వాక్రా మహిళల కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చిన పూచీకత్తు లేని రుణ కార్యక్రమం (Collateral-free loan initiative) మహిళా సాధికారత (Women empowerment), గ్రామీణ జీవనోపాధుల కల్పన, ఎంఎస్ఎంఈ (MSME) అభివృద్ధి దిశగా ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. పూచీకత్తు (Collateral) లేకుండా రూ. 10 లక్షల వరకు రుణాలను అందించడం ద్వారా, గ్రామీణ మహిళలు ఎదుర్కొనే ఒక ప్రధాన అడ్డంకిని ఈ పథకం తగ్గిస్తుంది.

అయితే, అవగాహన, శిక్షణ, మార్కెట్ అనుసంధానం, నిరంతర మద్దతుపైనే దీని విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది. దీన్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళల నేతృత్వంలోని గ్రామీణ సంస్థల (Rural enterprises) బలమైన నెట్‌వర్క్‌ను ఇది సృష్టించగలదు.

విజయవాడ నుంచి భారతదేశపు మొట్టమొదటి స్వదేశీ సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్ ప్రయోగం

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్ (Deccan Chronicle)

ఆవశ్యకత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్ 1, గ్రూప్ 2 – సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (Science and Technology), అంతరిక్ష సాంకేతికత (Space Technology), రక్షణ సాంకేతికత (Defence Technology), విపత్తు నిర్వహణ (Disaster Management).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్ (Super Pressure Balloon), మిషన్ సనా (Mission SANA), విస్టా ప్లాట్‌ఫారమ్ (VISTA Platform), రెడ్ బెలూన్ ఏరోస్పేస్ (Red Balloon Aerospace), విజయవాడ, స్ట్రాటోస్ఫియర్ (Stratosphere), నియర్-స్పేస్ టెక్నాలజీ (Near-Space Technology), హైడ్రోజన్ బెలూన్, జీఎన్ఎస్ఎస్ (GNSS), పాలిమర్ నానోకంపొజిట్ (Polymer Nanocomposite), ఎర్త్ అబ్జర్వేషన్ (Earth Observation), విపత్తు నిర్వహణ, టెలికమ్యూనికేషన్స్ (Telecommunications), నాన్-టెరెస్ట్రియల్ నెట్‌వర్క్ (Non-Terrestrial Network), పేలోడ్ (Payload), ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇన్నోవేషన్ సొసైటీ (Andhra Pradesh Innovation Society).
- **మెయిన్స్ కోసం:** నియర్-స్పేస్ టెక్నాలజీ, స్వదేశీ ఏరోస్పేస్ ఆవిష్కరణలు (Indigenous aerospace innovation), అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థ (Space economy), గ్రామీణ కనెక్టివిటీ (Rural connectivity), విపత్తు పర్యవేక్షణ, వాతావరణ పరిశోధన

(Atmospheric research), వ్యూహాత్మక నిఘా (Strategic surveillance), డీప్-టెక్ పర్యావరణ వ్యవస్థ (Deep-tech ecosystem), ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ ఆవిష్కరణలు, కమ్యూనికేషన్ మౌలిక సదుపాయాలు (Communication infrastructure), తక్కువ ఖర్చుతో ఉపగ్రహ ప్రత్యామ్నాయాలు (Cost-effective satellite alternatives), భారతదేశ అంతరిక్ష రంగ సంస్కరణలు.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

భారతదేశపు మొట్టమొదటి స్వదేశీ 'సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్ మిషన్'ను ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని విజయవాడ నుంచి ప్రయోగించారు.

కేంద్ర పౌర విమానయాన శాఖ (Civil Aviation) మంత్రి కింజరాపు రామ్మోహన్ నాయుడు ఈ మిషన్‌ను ప్రారంభించారు. **మిషన్ సనా** (Mission SANA) కింద రెడ్ బెలూన్ ఏరోస్పేస్ (Red Balloon Aerospace) సంస్థ ఈ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేసింది.

- ఈ మిషన్ వాణిజ్య, శాస్త్రీయ పేలోడ్‌లను (Commercial and scientific payloads) తీసుకువెళ్లింది. భారతదేశంలో ఎదుగుతున్న నియర్-స్పేస్ టెక్నాలజీ, డీప్-టెక్ ఏరోస్పేస్ పర్యావరణ వ్యవస్థలో ఇది ఒక ముఖ్యమైన అడుగు.

సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్ అంటే ఏమిటి? (What is a Super Pressure Balloon?)

- సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్ అనేది స్ట్రాటోస్ఫియర్ (Stratosphere) లో ఎక్కువ కాలం పనిచేసేలా రూపొందించిన అధిక-ఎత్తు బెలూన్ (High-altitude balloon).
- బయట వాతావరణ పీడనం (Atmospheric pressure) కంటే బెలూన్ లోపల ఎక్కువ పీడనాన్ని ఇది నిర్వహిస్తుంది. దీనివల్ల బెలూన్ ఎక్కువ కాలం పాటు అధిక ఎత్తులో స్థిరంగా ఉండగలుగుతుంది.
- సాధారణ బెలూన్‌ల లాగా కాకుండా, సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లు దాదాపు స్థిరమైన ఎత్తులో ఉండగలవు. ఇవి శాస్త్రీయ లేదా వాణిజ్య పేలోడ్‌లను మోసుకువెళ్లగలవు.
- సరళంగా చెప్పాలంటే, ఇది ఆకాశంలో తేలియాడే వేదికలా (Floating platform) పనిచేస్తుంది.

మిషన్ సనా గురించి (About Mission SANA)

మిషన్ సనా అనేది రెడ్ బెలూన్ ఏరోస్పేస్ సంస్థ తొలి ప్రయోగాత్మక మిషన్.

భారతదేశ స్వదేశీ నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్ టెక్నాలజీని (Near-space platform technology) ధృవీకరించడమే (Validate) దీని లక్ష్యం. ఈ మిషన్ కింది అంశాలకు సంబంధించిన పేలోడ్‌లను తీసుకువెళ్లింది:

- ఎర్త్ అబ్జర్వేషన్ (Earth observation)
- జీవ సంబంధ ప్రయోగాలు (Biological experiments)
- ప్రొపల్షన్ టెక్నాలజీలు (Propulsion technologies)
- ఆన్‌బోర్డ్ కంప్యూటింగ్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు
- శాస్త్రీయ పరిశోధన
- వాణిజ్య ఉపయోగాలు

ఈ బెలూన్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను **విస్టా** (VISTA) అని కూడా అంటారు.

బెలూన్ ముఖ్య లక్షణాలు (Key Features of the Balloon)

- సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లో అనేక ముఖ్యమైన సాంకేతిక లక్షణాలు ఉన్నాయి.
- ఈ బెలూన్‌ను ఆధునిక పాలిమర్ నానోకంపొజిట్ (Polymer nanocomposite) పదార్థంతో తయారు చేశారు. దీనిని హైడ్రోజన్ వాయువుతో నింపుతారు. స్ట్రాటోస్ఫియర్‌లో ఎక్కువ కాలం పనిచేసేలా దీనిని రూపొందించారు.
- ఈ బెలూన్ 50 కిలోల వరకు పేలోడ్‌లను మోసుకెళ్లగలదు. ట్రాకింగ్ (Tracking), నావిగేషన్ కోసం ఇందులో గ్లోబల్ నావిగేషన్ శాటిలైట్ సిస్టమ్ (**జీఎన్ఎస్ఎస్-GNSS**) ను అమర్చారు.
- స్ట్రాటోస్ఫియర్‌లో దాదాపు 25 కిలోమీటర్ల ఎత్తులో పనిచేసేలా ఈ బెలూన్‌ను రూపొందించారు.
- ప్రయోగ సమయంలో, ఈ బెలూన్ ఉదయం 10:05 గంటలకు గుంటూరు జిల్లా మీదుగా 12.2 కిలోమీటర్ల ఎత్తుకు చేరుకున్నట్లు డేటా చూపించింది.

India's First Indigenous Super Pressure Balloon Mission

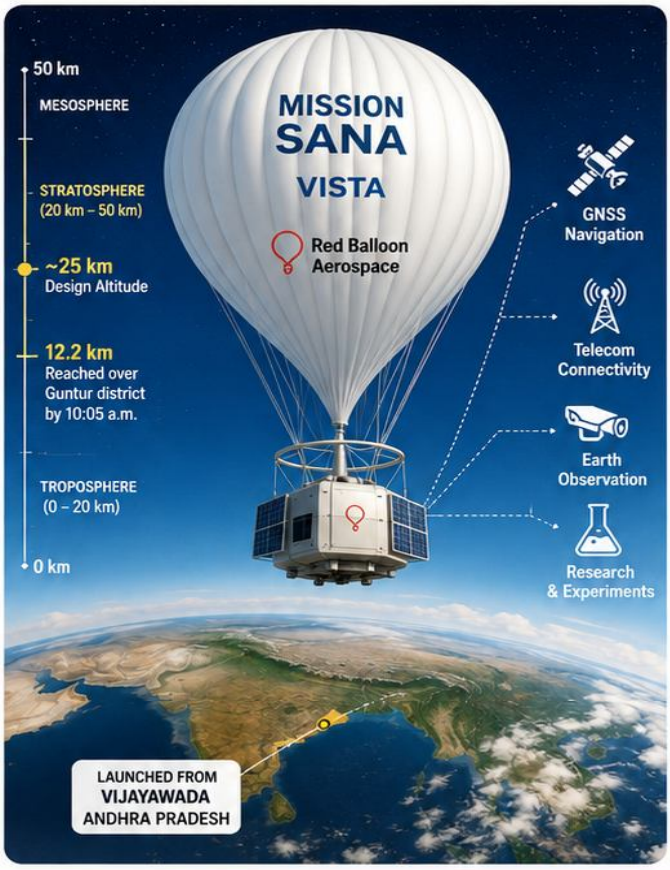
Mission SANA | Launched from Vijayawada, Andhra Pradesh

1 Why in News?

- India's first indigenous Super Pressure Balloon mission was launched from Vijayawada, Andhra Pradesh.
- Flagged off by Union Civil Aviation Minister Kinjarapu Ram Mohan Naidu.
- Developed by Red Balloon Aerospace under Mission SANA.
- Carries commercial and scientific payloads.
- Marks a major step in India's near-space and deep-tech aerospace ecosystem.

2 What is a Super Pressure Balloon?

- A high-altitude balloon designed to operate in the stratosphere for long durations.
- Maintains internal pressure higher than the surrounding atmosphere.
- Stays at a nearly constant altitude.
- Works like a floating platform in the sky.

3 About Mission SANA

- Maiden experimental mission of Red Balloon Aerospace.
- Validates India's indigenous near-space platform technology.
- Payload areas:
  - Earth observation
  - Biological experiments
  - Propulsion technologies
  - Onboard computing platforms
  - Scientific research
  - Commercial applications
- Balloon platform: **"VISTA"**

5 What is Near-Space?

- Region between commercial aircraft and satellites.
- Important stratospheric zone: about 20 km to 50 km.
- Useful for communication, observation, and research.
- Offers satellite-like services at lower cost and faster deployment.

4 Key Features

Material:	Gas used:	Payload capacity:	Navigation:	Design altitude:	Launch data:
Advanced polymer nanocomposite	Hydrogen	Up to 50 kg	GNSS enabled	Nearly 25 km in the stratosphere	Reached 12.2 km over Guntur district by 10:05 a.m.

6 Applications of Super Pressure Balloons

Telecommunications	Disaster Management	Earth Observation	Atmospheric Research	Strategic Surveillance	Scientific Experiments
Connectivity in remote and underserved regions.	Real-time monitoring, emergency communication, damage assessment.	Land, crops, water bodies, forests, urban monitoring.	Weather, climate, atmospheric composition.	Border and maritime monitoring.	Testing biological and technology systems in high-altitude conditions.

Why it matters: A cost-effective near-space platform that can support connectivity, disaster response, research, and strategic applications.

నియర్-స్పేస్ అంటే ఏమిటి? (What is Near-Space?)

- వాణిజ్య విమానాలు (Commercial aircraft) ప్రయాణించే ఎత్తుకు, ఉపగ్రహాలు (Satellites) పనిచేసే ప్రాంతానికి మధ్య ఉన్న ప్రాంతాన్ని నియర్-స్పేస్ (Near-space) అంటారు.
- వాణిజ్య విమానాలు సాధారణంగా స్ట్రాటోస్పియర్ ప్రాంతానికి దిగువన ఎగురుతాయి. ఉపగ్రహాలు అంతరిక్షంలో ఇంకా ఎక్కువ ఎత్తులో పనిచేస్తాయి.
- కమ్యూనికేషన్, పరిశీలన (Observation), పరిశోధనల కోసం ఉపయోగించే అధిక-ఎత్తు ప్లాట్‌ఫారమ్‌లకు స్ట్రాటోస్పియర్ ప్రాంతం (ముఖ్యంగా 20 కి.మీ, 50 కి.మీ మధ్య ప్రాంతం) ఎంతో అనుకూలంగా ఉంటుంది.
- ఉపగ్రహాలు అందించే సేవలనే, తక్కువ ఖర్చుతో, వేగంగా ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ల ద్వారా అందించవచ్చు. అందుకే ఈ నియర్-స్పేస్ ప్రాంతం చాలా ముఖ్యమైనది.

సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్ల ఉపయోగాలు (Applications of Super Pressure Balloons)

1. టెలికమ్యూనికేషన్స్ (Telecommunications)

- మారుమూల (Remote), సరైన సౌకర్యాలు లేని ప్రాంతాలలో కమ్యూనికేషన్ సేవలను అందించడానికి సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లు సహాయపడతాయి.
- అవి అధిక-ఎత్తు కమ్యూనికేషన్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లుగా (High-altitude communication platforms) పనిచేసి, గ్రామీణ కనెక్టివిటీకి (Rural connectivity) మద్దతు ఇస్తాయి.

2. విపత్తు నిర్వహణ (Disaster Management)

- వరదలు, తుఫానులు, భూకంపాలు, ఇతర విపత్తుల సమయంలో ఈ బెలూన్‌లను మోహరించవచ్చు.
- రియల్ టైమ్ మానిటరింగ్ (Real-time monitoring), ఎమర్జెన్సీ కమ్యూనికేషన్, నష్టాల అంచనాలో ఇవి సహాయపడతాయి.

3. ఎర్త్ అబ్జర్వేషన్ (Earth Observation)

- భూమి, నీటి వనరులు, పంటలు, అడవులు, పట్టణ ప్రాంతాలను పరిశీలించడానికి ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్‌పై సెన్సార్లను (Sensors) పంపవచ్చు.
- వ్యవసాయం, పర్యావరణ పర్యవేక్షణ (Environmental monitoring), ప్రణాళికల రూపకల్పనకు ఇది ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుంది.

4. వాతావరణ పరిశోధన (Atmospheric Research)

- సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లు స్ట్రాటోస్పియర్ నుంచి డేటాను సేకరించగలవు.
- శాస్త్రవేత్తలు వాతావరణ పరిస్థితులు, వాతావరణ మార్పుల ప్రక్రియలు, వాతావరణ కూర్పును (Atmospheric composition) అధ్యయనం చేయడానికి ఇది సహాయపడుతుంది.

5. వ్యూహాత్మక నిఘా (Strategic Surveillance)

- నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు నిఘా, పర్యవేక్షణకు మద్దతు ఇవ్వగలవు.
- సరిహద్దుల పర్యవేక్షణ, సముద్ర మార్గాలపై అవగాహన, భద్రతకు సంబంధించిన విషయాల్లో ఇవి ఉపయోగపడతాయి.

6. శాస్త్రీయ ప్రయోగాలు (Scientific Experiments)

- అధిక-ఎత్తు పరిస్థితులలో జీవ సంబంధ, సాంకేతిక, కంప్యూటింగ్ ప్రయోగాలను నిర్వహించడానికి ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ ఉపయోగపడుతుంది.
- ఉపగ్రహాలు లేదా ఇతర అంతరిక్ష మిషన్లలో ఉపయోగించే ముందు, వ్యవస్థలను పరీక్షించడానికి (Test systems) ఇది సహాయపడుతుంది.

భారతదేశానికి ప్రాముఖ్యత

1. స్వదేశీ సాంకేతికత అభివృద్ధి

- స్వదేశీ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి అత్యాధునిక నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లను (Near-space platforms) అభివృద్ధి చేయగల భారతదేశ సామర్థ్యాన్ని ఈ ప్రయోగం చూపుతోంది.
- ఏరోస్పేస్, అంతరిక్ష సాంకేతిక రంగంలో ఆత్మనిర్భర్ భారత్

(Atmanirbhar Bharat) లక్ష్యానికి ఇది మద్దతు ఇస్తుంది.

2. అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధి

- భారతదేశ అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థ (Space economy) వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతోంది. సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌ల లాంటి సాంకేతికతలు టెలికమ్యూనికేషన్స్, ఎర్త్ అబ్జర్వేషన్, పరిశోధన రంగాల్లో కొత్త వాణిజ్య అవకాశాలకు మద్దతు ఇస్తాయి.

3. ఉపగ్రహాలకు తక్కువ ఖర్చుతో ప్రత్యామ్నాయం

- సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లు ఉపగ్రహాలతో పోలిస్తే తక్కువ ఖర్చుతో కొన్ని సేవలను అందించగలవు.
- వీటి ప్రయోగానికి అత్యంత ఖరీదైన రాకెట్‌లు అవసరం లేదు. అంతేకాకుండా వీటిని చాలా వేగంగా మోహరించవచ్చు.

4. మారుమూల ప్రాంతాల కనెక్టివిటీకి మద్దతు

- భారతదేశంలో సరైన కమ్యూనికేషన్ సేవలు లేని అనేక మారుమూల, కొండ ప్రాంతాలు, గిరిజన ప్రాంతాలు, సరిహద్దు ప్రాంతాలు ఉన్నాయి.
- అలాంటి ప్రాంతాల్లో కనెక్టివిటీని (Connectivity) మెరుగుపరచడంలో నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు సహాయపడతాయి.

5. విపత్తు స్థితిస్థాపకత (Disaster Resilience)

- విపత్తుల సమయంలో నేలపై ఉన్న కమ్యూనికేషన్ మౌలిక సదుపాయాలు (Ground infrastructure) దెబ్బతిన్నప్పుడు, ఈ బెలూన్‌లు వేగంగా కమ్యూనికేషన్ మద్దతును అందించగలవు.

6. వ్యూహాత్మక ప్రయోజనం

- నిఘా, కమ్యూనికేషన్, జాతీయ భద్రతకు (National security) నియర్-స్పేస్ సాంకేతికత వ్యూహాత్మక విలువను కలిగి ఉంది.
- విమానాల ఆధారిత వ్యవస్థలు (Aircraft-based systems), ఉపగ్రహాల ఆధారిత వ్యవస్థల (Satellite-based systems) మధ్య భారత సాంకేతిక సామర్థ్యాలను బలోపేతం చేయడానికి ఇది సహాయపడుతుంది.

7. ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ ఆవిష్కరణలు

- ఏరోస్పేస్, అంతరిక్ష సాంకేతిక రంగాల్లో భారతీయ స్టార్టప్‌ల పాత్ర పెరుగుతోందని ఈ మిషన్ స్పష్టం చేస్తోంది.
- జాతీయ సాంకేతిక సామర్థ్యానికి (National technological capacity) ప్రైవేట్ ఆవిష్కరణలు ఎలా తోడ్పడతాయో ఇది చూపుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ప్రాముఖ్యత

- విజయవాడ నుంచి దీని ప్రయోగం జరగడం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఎంతో ముఖ్యమైనది.
- ఏరోస్పేస్, కృత్రిమ మేధస్సు (Artificial intelligence), డేటా సెంటర్లు, క్వాంటం టెక్నాలజీలు (Quantum technologies), డీప్-టెక్ ఆవిష్కరణలలో రాష్ట్రం పోషిస్తున్న పాత్ర పెరుగుతోందని ఇది చూపుతుంది.
- ఆవిష్కరణల కేంద్రంగా మారుతున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతిష్ఠను ఈ మిషన్ మరింత బలోపేతం చేస్తుంది.
- రాష్ట్రంలో పెట్టుబడులు, పరిశోధనలు, స్టార్టప్ కార్యకలాపాలు (Startup activity), నైపుణ్యంతో కూడిన ఉపాధి (Skilled employment) కల్పనకు ఇది ప్రోత్సాహాన్నిస్తుంది.

సవాళ్లు (Challenges)

1. సాంకేతిక సంక్లిష్టత

- సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లకు అధునాతన పదార్థాలు, పీడన నియంత్రణ (Pressure control), నావిగేషన్ వ్యవస్థలు, పేలోడ్ భద్రతా విధానాలు (Payload safety mechanisms) అవసరం.

2. వాతావరణంపై ఆధారపడటం

- గాలి, ఉష్ణోగ్రత, వాతావరణ పరిస్థితులు (Atmospheric conditions) అధిక-ఎత్తు బెలూన్ ప్రయోగాలను ప్రభావితం చేస్తాయి.

3. నిబంధనల చట్రం (Regulatory Framework)

- ఎయిర్‌స్పేస్ నిర్వహణ (Airspace management), భద్రత, కమ్యూనికేషన్ ఫ్రీక్వెన్సీలు, డేటా వినియోగానికి సంబంధించి నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లకు స్పష్టమైన నిబంధనలు అవసరం.

4. పేలోడ్ భద్రత

- తీవ్రమైన ఉష్ణోగ్రత, పీడనం (Pressure), రేడియేషన్ పరిస్థితుల నుంచి శాస్త్రీయ, వాణిజ్య పేలోడ్‌లను రక్షించాలి.

5. దీర్ఘకాలిక విశ్వసనీయత (Long-Duration Reliability)

- వాణిజ్యపరంగా ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను ఉపయోగించాలంటే, అది దీర్ఘకాలం పాటు స్థిరంగా పనిచేయాల్సి ఉంటుంది.

6. భద్రతాపరమైన ఆందోళనలు (Security Concerns)

- నిఘా, డేటా భద్రత, సరిహద్దులు దాటడం లాంటి అంశాలపై నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు ఆందోళనలను పెంచే అవకాశం ఉంది.

7. స్థాయిని పెంచడం (Scaling Up)

- ఒక ప్రయోగాత్మక ప్రయోగం విజయవంతం కావడం మొదటి అడుగు మాత్రమే. సాధారణ వాణిజ్య, వ్యూహాత్మక ఉపయోగం కోసం భారతదేశం ఈ సాంకేతికత స్థాయిని పెంచాల్సి ఉంది.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ (Way Forward)

1. స్పష్టమైన నియర్-స్పేస్ విధానాన్ని అభివృద్ధి చేయాలి

- భద్రత, ఎయిర్‌స్పేస్ వినియోగం, డేటా గవర్నెన్స్ (Data governance) సహా నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ల కోసం భారతదేశం ఒక స్పష్టమైన నిబంధనల చట్రాన్ని సిద్ధం చేయాలి.

2. స్టార్టప్ ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించాలి

- ఏరోస్పేస్, కమ్యూనికేషన్, ఎర్త్ అబ్జర్వేషన్ విభాగాల్లో పనిచేస్తున్న స్టార్టప్‌లకు ప్రభుత్వం ఆర్థిక, సాంకేతిక, నిబంధనల మద్దతు (Regulatory support) ఇవ్వాలి.

3. ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యాన్ని బలోపేతం చేయాలి

- నియర్-స్పేస్ సాంకేతికతలో ప్రభుత్వ సంస్థలు, పరిశోధనా సంస్థలు, ప్రైవేట్ కంపెనీలు కలిసి పనిచేయాలి.

4. విపత్తు నిర్వహణలో వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించాలి

- విపత్తు కమ్యూనికేషన్, ముందస్తు హెచ్చరిక వ్యవస్థల్లో (Early warning systems) సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లను భాగం చేయాలి.

5. గ్రామీణ కనెక్టివిటీకి మద్దతు ఇవ్వాలి

- మారుమూల గ్రామాలు, సరిహద్దు ప్రాంతాలు, గిరిజన ప్రాంతాలలో ఇంటర్నెట్, కమ్యూనికేషన్ సేవలను మెరుగుపరచడానికి నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లను ఉపయోగించాలి.

6. మెటీరియల్స్ పరిశోధనలో పెట్టుబడి పెట్టాలి

- ఆధునిక పాలిమర్‌లు, తేలికపాటి పదార్థాలు (Lightweight materials), హైడ్రోజన్ సిస్టమ్‌లు, అధిక-ఎత్తు నావిగేషన్ (High-altitude navigation) పరిశోధనలను భారతదేశం బలోపేతం చేయాలి.

7. జాతీయ అంతరిక్ష విధానంతో అనుసంధానం చేయాలి

- భారతదేశ విస్తృత అంతరిక్ష సంస్కరణలు, ఉపగ్రహ పర్యావరణ వ్యవస్థ, వాణిజ్య అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థలతో నియర్-స్పేస్ టెక్నాలజీని అనుసంధానించాలి.

ముగింపు

భారతదేశపు మొట్టమొదటి స్వదేశీ సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌ను విజయవాడ నుంచి ప్రయోగించడం భారతదేశ నియర్-స్పేస్ టెక్నాలజీ ప్రయాణంలో ఒక పెద్ద విజయం.

- ఏరోస్పేస్ రంగంలో భారతీయ స్టార్టప్‌లు, స్వదేశీ ఆవిష్కరణలు, ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ సహకార సామర్థ్యాన్ని ఇది స్పష్టం చేస్తోంది.
- ఈ సాంకేతికత టెలికమ్యూనికేషన్స్, విపత్తు నిర్వహణ, వాతావరణ పరిశోధన, ఎర్త్ అబ్జర్వేషన్, వ్యూహాత్మక నిఘా (Strategic surveillance) కు మద్దతు ఇస్తుంది.
- భారతదేశానికి, సూపర్ ప్రెజర్ బెలూన్‌లు విమానాలకు, ఉపగ్రహాలకు మధ్య ఒక ముఖ్యమైన వారధిగా మారగలవు. సరైన విధాన మద్దతు, భద్రతా నిబంధనలు (Safety regulation), పెట్టుబడులతో, భవిష్యత్ భారతీయ అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థ, జాతీయ అభివృద్ధిలో నియర్-స్పేస్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు ఒక ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించగలవు.

ఇరాన్ యుద్ధం, రుతుపవనాలు: గుజరాత్ ధో (Dhow) వాణిజ్యానికి సలయా ఓడరేవు ఎందుకు కీలకం?

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ (Indian Express)

ఆవశ్యకత: యూపీఎస్సీ (UPSC): జీఎస్ (GS) పేపర్ III - భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ, సముద్ర వాణిజ్యం, ఓడరేవులు, మౌలిక సదుపాయాలు, విపత్తు సన్నద్ధత.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

- **ప్రిలిమ్స్ కోసం:** సలయా ఓడరేవు (Salaya Port), గల్ఫ్ ఆఫ్ కచ్ (Gulf of Kutch), యాంత్రీకరించిన పడవలు (Mechanised Sailing Vessels - MSVs), హార్ముజ్ జలసంధి (Strait of Hormuz), ఇమ్మిగ్రేషన్ చెక్ పోస్ట్ (Immigration Check Post), పోర్‌బందర్ ఐసీపీ (Porbandar ICP), బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్, ఇండియన్ సెయిలింగ్ వెస్సెల్స్ అసోసియేషన్, మర్చంట్ షిప్పింగ్ చట్టం.
- **మెయిన్స్ కోసం:** సముద్ర వాణిజ్యం (Maritime Trade), తీరప్రాంత ఆర్థిక వ్యవస్థ (Coastal Economy), రుతుపవనాల ముప్పు (Monsoon Risk), ఓడరేవు మౌలిక సదుపాయాలు (Port Infrastructure), నియంత్రణ వెసులుబాటు (Regulatory Flexibility), చిన్న పడవల వాణిజ్యం, గల్ఫ్ వాణిజ్యం, ఇమ్మిగ్రేషన్ పరిపాలన, సముద్ర భద్రత.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

గుజరాత్‌లోని సలయా (Salaya), ఓఖా (Okha) ఓడరేవులకు చెందిన యాంత్రీకరించిన పడవలు (Mechanised sailing vessels) తమ సిబ్బంది సైన్-ఆన్ (Sign-on), సైన్-ఆఫ్ (Sign-off) లాంఛనాలను పోర్‌బందర్ ఇమ్మిగ్రేషన్ చెక్ పోస్ట్ వద్ద పూర్తి చేసుకోవడానికి వీలుగా ప్రభుత్వం నిబంధనలలో మార్పులు చేసింది.

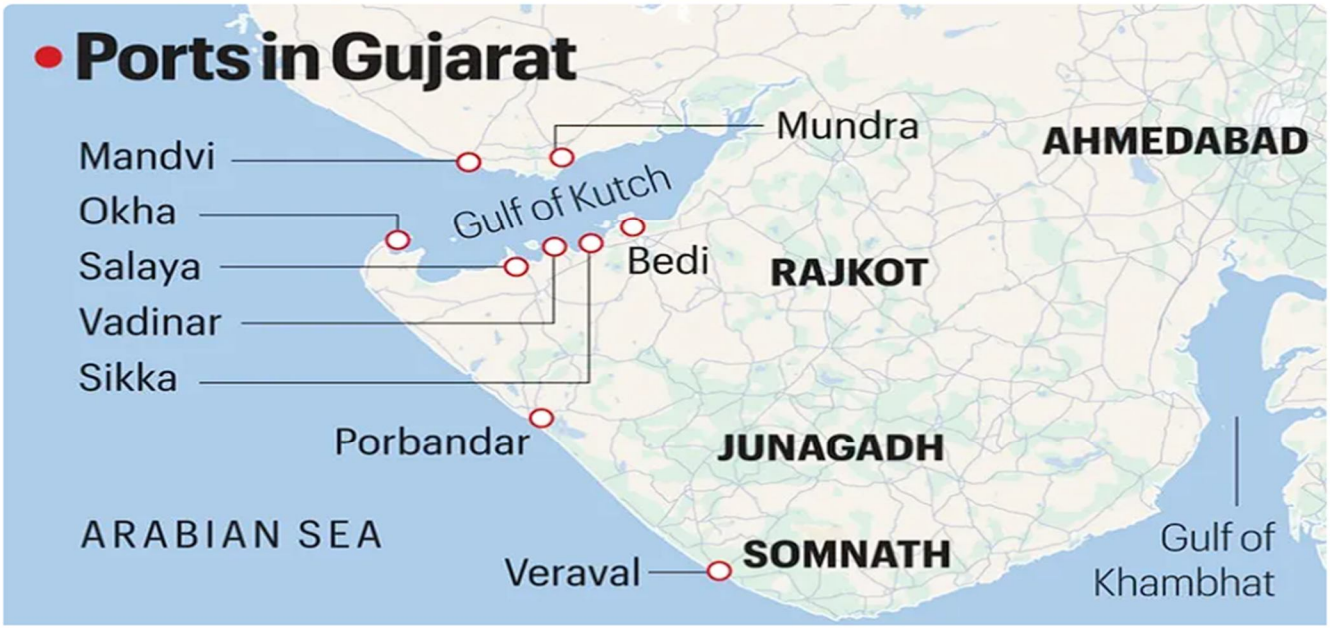
- అల్లకల్లోలంగా ఉండే రుతుపవనాల (Monsoon) కాలం కంటే ముందే భారతీయ జెండాతో తిరిగే పడవలు గుజరాత్‌కు సురక్షితంగా తిరిగి రావడానికి ఈ మార్పు సహాయపడింది. పశ్చిమాసియాలో (West Asia) ఘర్షణలు, హార్ముజ్ జలసంధి (Strait of Hormuz) సమీపంలో అభద్రత కారణంగా పడవలు ముప్పును ఎదుర్కొంటున్న సమయంలో సంభవించగల సముద్ర వాణిజ్య సంక్షోభాన్ని (Maritime trade crisis) నివారించడానికి కూడా ఇది తోడ్పడింది.

యాంత్రీకరించిన పడవలు అంటే ఏమిటి? (What are Mechanised Sailing Vessels?)

- యాంత్రీకరించిన పడవలు (Mechanised Sailing Vessels - MSVs) అంటే సరుకు రవాణా చేసే చిన్న వ్యాపార పడవలు.
- వీటిని తరచుగా సంప్రదాయ ధోలు (Traditional dhows) అని పిలుస్తారు.
- ఇవి భారతదేశం, కింది ప్రాంతాలలోని దేశాల మధ్య వస్తువులను రవాణా చేస్తాయి:
  - గల్ఫ్ ప్రాంతం
  - మధ్యప్రాచ్యం (Middle East)
  - హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతం
  - తూర్పు ఆఫ్రికా (East Africa)
- ఈ పడవలు సాధారణంగా డీజిల్‌తో నడుస్తాయి.
- వీటి సామర్థ్యం సుమారు 200 మెట్రిక్ టన్నుల (MT) నుంచి 3,000 మెట్రిక్ టన్నుల వరకు ఉంటుంది.
- ఇలాంటి చాలా పడవలు సుమారు 1,000 మెట్రిక్ టన్నుల సరుకును తీసుకువెళ్తాయి.

సలయా ఓడరేవు ఎందుకు ముఖ్యం? (Why Salaya Port is Important)

- గుజరాత్‌లోని గల్ఫ్ ఆఫ్ కచ్‌లో (Gulf of Kutch) సలయా (Salaya) ఓడరేవు ఉంది.
- భారతీయ జెండాతో తిరిగే ఎంఎస్వీ (MSV) లకు ఇది ఒక అత్యంత ముఖ్యమైన హోమ్ పోర్ట్ (Home port).
- సలయా అనేది క్రీక్స్ (సముద్రపు పాయలు), మడ అడవులు (Mangroves) కలిగిన ఒక టైడల్ ఓడరేవు (Tidal port).
- ఈ సహజ లక్షణాలు అల్లకల్లోలమైన సముద్ర పరిస్థితుల నుంచి పడవలను రక్షిస్తాయి.

Map.

- రుతుపవనాల కాలంలో ఇది పెద్ద సంఖ్యలో పడవలకు ఆశ్రయం కల్పిస్తుంది. పడవలను బీచింగ్ (Beaching) చేయడానికి ఇది ఎంతో అనుకూలం.
- కింది పనులకు కూడా ఇది ప్రసిద్ధి చెందింది:
  - పడవల మరమ్మతులు
  - పెయింటింగ్ వేయడం
  - శుభ్రపరచడం
  - డ్రై-డాక్ (Dry-dock) పనులు
  - సముద్ర ప్రయాణ సామర్థ్య తనిఖీ (Seaworthiness inspection)
- ఇతర అనేక ఓడరేవులతో పోలిస్తే సలయాలో మరమ్మతు ఖర్చులు (Repair costs) కూడా తక్కువగా ఉంటాయి.

ఇమ్మిగ్రేషన్ నిబంధనల మార్పు (Immigration Rule Change)

- తమ హోమ్ పోర్ట్‌లను ప్రభుత్వం ఇమ్మిగ్రేషన్ (Immigration) కోసం నోటిఫై చేయకపోవడం వల్ల గతంలో అనేక ఎంఎస్వీలు (MSVs) సమస్యలు ఎదుర్కొన్నాయి.
- పడవల సిబ్బంది ఒక నోటిఫైడ్ ఇమ్మిగ్రేషన్ చెక్ పోస్ట్ (Immigration Check Post) వద్ద మాత్రమే ఇమ్మిగ్రేషన్ లాంఛనాలను పూర్తి చేయాలి.
- మే 21 నుంచి సలయా, ఓఖాలను హోమ్ పోర్ట్‌లుగా కలిగిన ఎంఎస్వీలు, పోర్‌బందర్ (Porbandar) వద్ద సిబ్బంది సైన్-ఆన్, సైన్-ఆఫ్ పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం అనుమతించింది.
- పడవలు చట్టబద్ధంగా మరమ్మతులు, పడవలను నిలపడం (Berthing) కోసం సలయా, ఓఖాలకు తిరిగి రావడానికి ఇది సహాయపడింది.
- పడవలు తమ హోమ్ పోర్ట్‌లలో నిలిచి ఉన్న సమయంలో పోలీసు, ఇమ్మిగ్రేషన్ అధికారులు ఇప్పుడు పోర్‌బందర్ వద్ద సిబ్బందికి సంబంధించిన ప్రక్రియలను పూర్తి చేయవచ్చు.

ఇరాన్ యుద్ధం, హోర్ముజ్ జలసంధితో సంబంధం (Link with Iran War and Strait of Hormuz)

- పశ్చిమాసియాలోని ఘర్షణలు గల్ఫ్ జలాల్లో తిరిగే భారతీయ ఎంఎస్వీలకు భద్రతా పరమైన ఆందోళనలను సృష్టించాయి.
- కొన్ని పడవలు దాడులకు గురయ్యాయని లేదా కాల్పుల మధ్య (Cross-firing) చిక్కుకున్నాయని వార్తలు వచ్చాయి.
- గల్ఫ్ ప్రాంతాన్ని ప్రపంచ సముద్ర మార్గాలతో కలిపే ఒక కీలకమైన సముద్ర చోక్‌పాయింట్ (Maritime chokepoint) హోర్ముజ్ జలసంధి.
- ఘర్షణలు జరిగే ప్రాంతాల గుండా ప్రయాణించడం చిన్న భారతీయ పడవలకు ప్రమాదకరంగా మారింది.

- నిబంధనల మార్పు వల్ల పడవలు ప్రమాదకరమైన మార్గాలను వదిలేసి, రుతుపవనాలకు ముందే గుజరాత్‌కు తిరిగి రావడానికి వీలు కలిగింది.

రుతుపవనాలు, అల్లకల్లోల సముద్ర ముప్పు (Monsoon and Rough Sea Risk)

- సముద్రం అల్లకల్లోలంగా ఉండే కాలం సాధారణంగా జూన్ మధ్య నుంచి సెప్టెంబర్ వరకు ఉంటుంది.
- ఈ సమయంలో కింది కారణాల వల్ల చిన్న పడవలకు తీవ్ర ముప్పు పొంచి ఉంటుంది:
  - బలమైన గాలులు
  - భారీ వర్షపాతం
  - భయంకరమైన అలలు
  - తక్కువ దృశ్యమానత (Poor visibility)
- సముద్ర తీర పద్ధతుల (Maritime practice) ప్రకారం, అల్లకల్లోల కాలం రాకముందే అనేక ఎంఎస్వీలు బీచింగ్, మరమ్మతుల కోసం తమ హోమ్ పోర్ట్‌లకు తిరిగి వస్తాయి.
- రద్దీగా ఉండే లేదా బహిర్గతమైన (Exposed) ఓడరేవులలో పడవలను నిలపాల్సి వస్తే, ఆ పడవలు తీవ్ర నష్టాన్ని ఎదుర్కొనేవి.

గుజరాత్ ధో (Dhow) వాణిజ్యం (Gujarat's Dhow Trade)

- భారతదేశంలో సుమారు 450–500 భారతీయ జెండాతో తిరిగే ఎంఎస్వీలు (MSVs) ఉన్నాయి.
- వీటిలో సుమారు 275 పడవలు గుజరాత్ కేంద్రంగా పనిచేస్తున్నాయి.
- సలయా సుమారు 175 ఎంఎస్వీలకు హోమ్ పోర్ట్‌గా ఉంది.
- మాండ్వి (Mandvi) సుమారు 60 ఎంఎస్వీలకు హోమ్ పోర్ట్‌గా ఉంది.
- ఎంఎస్వీలు యూఏఈ (UAE), బహ్రెయిన్, ఇరాక్, ఇరాన్, కువైట్, ఖతార్, సౌదీ అరేబియా, యెమెన్, ఒమన్, శ్రీలంక, మాల్దీవులు, తూర్పు ఆఫ్రికా దేశాలతో వాణిజ్యం సాగిస్తాయి.
- రవాణా చేసే ప్రధాన సరుకుల్లో ఇవి ఉంటాయి:
  - సోయాబీన్
  - బియ్యం
  - చక్కెర
  - ఎండు, పచ్చి ఖర్జూరం
  - ఉల్లిపాయలు
  - ఆహార పదార్థాలు
  - గొర్రెలు, మేకల లాంటి పశువులు (Livestock)
- ఈ వాణిజ్యం ఎక్కువగా ఎగుమతుల (Export-oriented) ఆధారంగా జరుగుతుంది.
- భారతీయ ఎంఎస్వీలు ప్రతి సంవత్సరం సుమారు 5 లక్షల టన్నుల ఎగుమతులను, సుమారు 50,000 టన్నుల దిగుమతులను రవాణా చేస్తాయి.

ప్రాముఖ్యత (Significance)

- రుతుపవనాల కాలంలో చిన్న భారతీయ వ్యాపార పడవలను రక్షిస్తుంది.
- గుజరాత్ సంప్రదాయ సముద్ర ఆర్థిక వ్యవస్థకు మద్దతు ఇస్తుంది.
- అల్లకల్లోలమైన సముద్ర పరిస్థితుల్లో పడవలకు నష్టం జరగకుండా నివారించడంలో సహాయపడుతుంది.
- అత్యవసర పరిస్థితుల్లో నియంత్రణపరమైన వెసులుబాటును (Regulatory flexibility) అందిస్తుంది.
- గల్ఫ్, హిందూ మహాసముద్రం, తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రాంతాలతో ఎగుమతుల వాణిజ్యానికి మద్దతు ఇస్తుంది.
- పోర్‌బందర్, ఓఖా, సిక్కా (Sikka), ముంద్రా (Mundra) లాంటి రద్దీగా ఉండే ఓడరేవులపై ఒత్తిడిని తగ్గిస్తుంది.
- భారతదేశ సముద్ర వాణిజ్యంలో చిన్న ఓడరేవుల ప్రాముఖ్యతను చూపుతుంది.
- పడవల యజమానులు, సిబ్బంది, మరమ్మతు కార్మికుల తీరప్రాంత జీవనోపాధి భద్రతను (Coastal livelihood security) బలోపేతం చేస్తుంది.

సవాళ్లు (Challenges)

- అనేక సంప్రదాయ హోమ్ పోర్ట్‌లలో నోటిఫైడ్ ఇమ్మిగ్రేషన్ సదుపాయాలు లేవు.
- ఆకస్మిక చట్టపరమైన మార్పులు సముద్ర వాణిజ్యానికి అంతరాయం కలిగించవచ్చు.

SALAYA PORT, GUJARAT'S DHOW TRADE & THE IMMIGRATION RULE CHANGE

CURRENT AFFAIRS | MARITIME TRADE | COASTAL ECONOMY

1 WHY IN NEWS?

- Salaya and Okha-based mechanised dhows can now complete crew sign-on/sign-off at the Porbandar Immigration Check Post.
- Ensures safe return before rough monsoon season.
- Reduces trade disruption risks in West Asia and near the Strait of Hormuz.

2 WHAT ARE MSVS?

- Small merchant cargo vessels, often called traditional dhows.
- Carry goods between India, the Gulf, Middle East, Indian Ocean region and East Africa.
- Usually diesel-powered.
- Capacity: about 200 MT to 3,000 MT.
- Common cargo load: around 1,000 MT.

GUJARAT: MAP INSET

3 WHY IS SALAYA IMPORTANT?

- Located in the Gulf of Kutch, Gujarat.
- Major home port for Indian-flagged MSVs.
- Tidal port with creeks and mangroves.
- Safe for monsoon mooring and shelter.
- Key for repairs, provisioning and crew logistics.
- Repair costs are relatively lower.

4 IMMIGRATION RULE CHANGE

Many home ports were not notified for immigration.

Crew clearance must occur at a notified Immigration Check Post.

- From 21 May, Salaya and Okha vessels can use Porbandar ICP.
- Ensures legal return for berthing and repairs.

5 WEST ASIA RISK & STRAIT OF HORMUZ

- Conflict in West Asia raises risk for Indian MSVs.
- Vessels face attacks or cross-firing.
- Strait of Hormuz is a critical maritime chokepoint.
- Rule change helps vessels avoid unsafe choices.

6 MONSOON RISK

- Rough sea season: mid-June to Sept.
- Risks: strong winds, heavy rain, rough waves, poor visibility.
- Many MSVs return home before the season for repairs and beaching.

7 GUJARAT'S DHOW TRADE AT A GLANCE

- India: about **450–500** Indian-flagged MSVs.
- Gujarat: around **275** Indian-flagged MSVs.
- Salaya: home port for about **175** MSVs.
- Mandvi: home port for around **60** MSVs.

8 TRADE PARTNERS

- UAE
- Qatar
- Bahrain
- Saudi Arabia
- Iraq
- Yemen
- Iran
- Oman
- Kuwait
- Sri Lanka
- Maldives
- East African countries

9 MAJOR CARGO

- Soyabean
- Rice
- Sugar
- Dry and wet dates
- Onions
- Foodstuffs
- Livestock such as sheep and goats

10 TRADE SIGNIFICANCE

- Mostly export-oriented trade.
- Around **5 lakh tonnes** of exports annually.
- Around **50,000 tonnes** of imports annually.
- Small ports and traditional vessels boost India's coastal economy.

SALAYA SHOWS HOW SMALL PORTS, TRADITIONAL DHOWS AND FLEXIBLE REGULATION SUPPORT TRADE CONTINUITY, VESSEL SAFETY AND COASTAL LIVELIHOODS.

- గల్ఫ్ జలాల్లోని భౌగోళిక రాజకీయ నష్టాలకు (Geopolitical risks) చిన్న పడవలు సులభంగా ప్రభావితమవుతాయి.
- రుతుపవనాల పరిస్థితులు తీవ్రమైన భద్రతాపరమైన ముప్పులను సృష్టిస్తాయి.
- రద్దీగా ఉండే, బహిర్గతమైన (Exposed) ఓడరేవులు తగినంత రక్షణను కల్పించలేకపోవచ్చు.
- విదేశీ ఓడరేవులలో పడవలను నిలపడం చిన్న పడవల యజమానులకు అత్యంత ఖర్చుతో కూడుకున్న పని.
- నియంత్రణపరమైన (Regulatory) జాప్యాలు సిబ్బంది, వ్యాపారులకు అనిశ్చితిని సృష్టిస్తాయి.
- చిన్న పడవల కోసం ఓడరేవు మౌలిక సదుపాయాలు (Port infrastructure) పరిమితంగానే ఉన్నాయి.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ (Way Forward)

- ఇమ్మిగ్రేషన్ సౌకర్యాల కోసం మరిన్ని సంప్రదాయ పడవల ఓడరేవులను ప్రభుత్వం నోటిఫై చేయాలి.
- ఎంఎస్వీల కోసం శాశ్వత డిజిటల్ ఇమ్మిగ్రేషన్ మద్దతు వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయాలి.
- బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్, డీజీ షిప్పింగ్ (DG Shipping), ఓడరేవు అధికారులు, పడవల సంఘాల (Vessel associations) మధ్య సమన్వయాన్ని మెరుగుపరచాలి.
- మెరుగైన మరమ్మతు, భద్రతా సదుపాయాలతో సలయా, ఇతర సంప్రదాయ ఓడరేవులను అభివృద్ధి చేయాలి.
- యుద్ధం, వాతావరణం లేదా సముద్ర అభద్రత (Maritime insecurity) వల్ల ప్రభావితమైన పడవల కోసం ఒక ప్రామాణిక అత్యవసర ప్రోటోకాల్‌ను (Emergency protocol) సిద్ధం చేయాలి.
- ఘర్షణ ప్రాంతాల (Conflict zones) సమీపంలో పనిచేస్తున్న చిన్న పడవల కోసం సముద్ర భద్రతా సూచనలను బలోపేతం చేయాలి.
- భారతదేశ తీరప్రాంత, ఎగుమతి ఆర్థిక వ్యవస్థలో భాగంగా సంప్రదాయ ధో వాణిజ్యానికి మద్దతు ఇవ్వాలి.
- ఎంఎస్వీల కోసం బీమా, ట్రాకింగ్ (Tracking), కమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థలను మెరుగుపరచాలి.

ముగింపు (Conclusion)

సలయా, ఓఖాకు వెళ్లే పడవల కోసం పోర్‌బందర్ వద్ద కల్పించిన తాత్కాలిక ఇమ్మిగ్రేషన్ సౌకర్యం ఒక సముద్ర సంక్షోభాన్ని (Maritime crisis) నివారించడంలో సహాయపడింది. అల్లకల్లోలంగా ఉండే రుతుపవనాల కాలం కంటే ముందే సురక్షితంగా తిరిగి రావడానికి, ఘర్షణలతో ప్రభావితమైన గల్ఫ్ జలాల సమీపంలోని ప్రమాదకరమైన మార్గాలను తప్పించుకోవడానికి ఇది పలు భారతీయ ఎంఎస్వీలకు వీలు కల్పించింది.